

Hälso- och sjukvård, hälsoskydd och djurskydd

Hälso- och sjukvård

L 1 Landskapslag (2011:114) om hälso- och sjukvård

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområdet och syftet

Denna lag tillämpas på den offentliga hälso- och sjukvården i landskapet. Hälso- och sjukvården omfattar hälsofrämjande verksamhet, primärvård och specialiserad sjukvård.

Lagens syfte är

1) att främja och upprätthålla hälsa och välfärd, arbets- och funktionsförmåga samt till verksamhetsområdet hörande social trygghet för befolkningen i landskapet,

2) att minska hälsoskillnaderna mellan olika befolkningsgrupper i landskapet,

3) att säkerställa att hela befolkningen i landskapet har rätt till sådan hälso- och sjukvård som vars och ens hälsotillstånd förutsätter, inom de gränser som står till hälso- och sjukvårdens förfogande vid respektive tidpunkt,

4) att säkerställa en hög kvalitet på hälso- och sjukvården i landskapet,

5) att öka patient- och klientorienteringen inom hälso- och sjukvården i landskapet samt

6) att utveckla samarbetet med den kommunala socialvården.

2 §. Ålands hälso- och sjukvård

Den offentliga hälso- och sjukvården i landskapet tillhandahålls av myndigheten Ålands hälso- och sjukvård.

Ålands hälso- och sjukvård sköter sina uppgifter genom att själv producera vårdtjänster eller genom att köpa tjänster av andra vårdproducenter. Ålands hälso- och sjukvård kan även sälja vårdtjänster om det kan ske utan att försämringsmyndighetens förutsättningar att fullgöra sina uppgifter.

Ålands hälso- och sjukvård är underställd landskapsregeringen. Landskapsregeringen handhar den allmänna styrningen av Ålands hälso- och sjukvård. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet är tillsynsmyndighet och utövar tillsyn över Ålands hälso- och sjukvård. (2013/123)

2 kap. Ålands hälso- och sjukvårds organisation

3 §. Styrelsen

Landskapsregeringen tillsätter en styrelse för Ålands hälso- och sjukvård som består av minst fem och högst

sju medlemmar samt utser en ordförande och en viceordförande för styrelsen. För varje medlem utses en personlig ersättare. Styrelsens mandattid är fyra år.

Landskapsregeringen kan avsätta styrelsen i sin helhet eller en enskild medlem eller ersättare i styrelsen.

Landskapsregeringen beslutar om arvodet för medlemmarna och ersättarna i styrelsen.

4 §. Styrelsens uppgifter

Styrelsen leder Ålands hälso- och sjukvårds verksamhet.

Styrelsen ska

1) årligen göra upp ett budgetförslag med motiveringar,

2) kontinuerligt följa upp hur budgeten förverkligas,

3) ställa upp mål och krav för verksamheten inom myndigheten samt kontinuerligt följa upp hur dessa förverkligas,

4) årligen göra upp en verksamhetsberättelse som ska tillställas landskapsregeringen,

5) besluta om frågor av större vikt inom Ålands hälso- och sjukvård,

6) anta bestämmelser om styrelsens inre arbete samt

7) föra Ålands hälso- och sjukvårds talan och bevaka landskapets intressen vid domstolar och andra myndigheter i ärenden som gäller Ålands hälso- och sjukvårds uppgifter.

Den uppgift som avses i 2 mom. 7 punkten kan delegeras till en tjänsteman vid Ålands hälso- och sjukvård.

5 §. Beslutfattandet i styrelsen

Styrelsen sammanträder på kallelse av ordförande eller viceordförande.

Styrelsen är beslutför när fler än hälften av antalet medlemmar är närvarande, bland dem ordförande eller viceordförande.

Styrelsen avgör ärenden på föredragning av hälso- och sjukvårdsdirektören. Ärenden som rör hälso- och sjukvårdsdirektören föredras av styrelsens ordförande.

Närvaro- och yttranderätt i styrelsen har hälso- och sjukvårdsdirektören och ledningsgruppens övriga medlemmar, den minister i landskapsregeringen som ansvarar för hälso- och sjukvården samt landskapsläkaren.

Om beslutfattandet i styrelsen, handläggningen av ärenden och jäv gäller vad som bestäms i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland.

6 §. Hälso- och sjukvårdsdirektören

Styrelsen utser en hälso- och sjukvårdsdirektör för en viss tid.

L 1 LL (2011:114) om hälso- och sjukvård

Styrelsen får säga upp hälso- och sjukvårdsdirektören, förutom på de grunder som allmänt gäller uppsägning av landskapets tjänstemän, när det med hänsyn till tjänstens natur finns ett godtagbart och motiverat skäl till uppsägningen. Uppsägningen får ske så att anställningen upphör med omedelbar verkan. I ett sådant fall har hälso- och sjukvårdsdirektören rätt till en ersättning som motsvarar lönen för uppsägningstiden.

7 §. Hälso- och sjukvårdsdirektörens uppgifter

Hälso- och sjukvårdsdirektören ska

- 1) se till att verksamheten sköts och utvecklas på ett ändamålsenligt sätt,
- 2) se till att styrelsens beslut verkställs och informera styrelsen om händelser av vikt,
- 3) avgöra de ärenden som inte ankommer på styrelsen samt
- 4) sköta de uppgifter som enligt reglementet ankommer på hälso- och sjukvårdsdirektören.

Hälso- och sjukvårdsdirektören är ordförande för ledningsgruppen vid Ålands hälso- och sjukvård.

8 §. Reglementet

Styrelsen ska anta ett reglemente för Ålands hälso- och sjukvård.

I reglementet ska finnas bestämmelser om myndighetens administration samt om övriga frågor som gäller verkställigheten av myndighetens uppgifter och myndighetens funktion.

9 §. Ledningen och personalen

Vid Ålands hälso- och sjukvård kan finnas personal i offentligrättsligt och privaträttsligt anställningsförhållande. Ålands hälso- och sjukvård sköter de uppgifter som gäller dess personal och som enligt tjänstemannalagen (1987:61) för landskapet Åland ska skötas av landskapsregeringen. Landskapsregeringen beslutar dock om permittering av personalen och efter myndighetens samtycke om förflyttning eller omplacering av en tjänsteman eller arbetstagare till och från en annan landskapsmyndighet eller -inrättning. Myndigheten beslutar om förflyttning eller omplacering inom myndigheten. Andra tjänster än tjänsten som hälso- och sjukvårdsdirektör inrättas och indras av styrelsen efter att landskapsregeringens utlåtande inhämtats. För de tjänster som styrelsen har för avsikt att inrätta eller indra ska behovsutredningar som sammanställts enligt tjänstemannalagen överlämnas till landskapsregeringen i samband med Ålands hälso- och sjukvårds budgetförslag. Landskapsregeringen ska avge utlåtande efter att förslaget till budget överlämnats till lagtinget och senast en månad efter att lagtinget fastställt budgeten. Om styrelsen har för avsikt att fatta beslut om inrättande eller indragning inom gällande budget kan behovsutredningen överlämnas vid en annan tidpunkt och landskapsregeringen ska avge utlåtande inom tre månader. (2013/50)

Ledningen för Ålands hälso- och sjukvård ska ha en sådan multiprofessionell sakkunskap som främjar en högkvalitativ och trygg vård, samarbete mellan olika yrkesgrupper och utvecklandet av vård och verksamhetsmetoder samt garanterar god myndighetsutövning.

Personalstyrkan vid Ålands hälso- och sjukvård ska ha en sådan utbildning, struktur och mängd som svarar

mot behovet av den verksamhet som främjar hälsa och välfärd och behovet av hälso- och sjukvårdstjänster hos befolkningen i landskapet. Ålands hälso- och sjukvård ska se till att personalen i tillräcklig utsträckning deltar i kompletterande utbildning.

De krav som ställs i 2 och 3 mom. gäller även då Ålands hälso- och sjukvård köper vårdtjänster av andra vårdproducenter.

10 §. Ansvaret för hälso- och sjukvården vid verksamhetsenheterna

För varje verksamhetsenhet som bedriver hälso- och sjukvård inom Ålands hälso- och sjukvård ska det finnas en läkare respektive tandläkare som har det medicinska ansvaret och som fungerar som rådgivare för klinikchefen om han eller hon inte är läkare eller tandläkare.

Ett beslut om inledande och avslutande av en patients sjukvård och om förflyttning av en patient till en annan verksamhetsenhet inom Ålands hälso- och sjukvård fattas av den medicinskt ansvariga läkaren. Den ansvariga läkaren kan delegera uppgiften till någon annan legitimerad yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.

11 §. Budgeten och den interna kontrollen

Styrelsen ska för Ålands hälso- och sjukvård göra upp ett budgetförslag med motiveringar, vilket tillställs landskapsregeringen som underlag för landskapsregeringens förslag till budget för landskapet Åland.

Styrelsen ansvarar för att den interna kontrollen är ändamålsenlig och tillräcklig.

12 §. Ändringar av organisationen

Styrelsens beslut om betydande ändringar av organisationen för Ålands hälso- och sjukvård ska fastställas av landskapsregeringen innan de verkställs.

3 kap. De grundläggande bestämmelserna om Ålands hälso- och sjukvårds verksamhet**13 §. Lokalerna och utrustningen**

Ålands hälso- och sjukvård ska ha ändamålsenliga lokaler och ändamålsenlig utrustning.

De krav som ställs i denna paragraf gäller även då Ålands hälso- och sjukvård köper vårdtjänster av andra vårdproducenter.

14 §. Rätten till en andra bedömning

Var och en vars hälsotillstånd blivit föremål för en bedömning inom specialsjukvården har rätt till en andra medicinsk bedömning av samma hälsotillstånd om

- 1) han eller hon lider av en livshotande eller särskilt allvarlig sjukdom eller skada eller ett sådant långvarigt smärttillstånd som väsentligen påverkar livskvaliteten,
- 2) vetenskap eller beprövad erfarenhet inte ger entydig vägledning och
- 3) det medicinska ställningstagandet kan innebära särskilda risker för den enskilda eller vara av stor betydelse för dennas livskvalitet.

Då de förutsättningar som anges i 1 mom. föreligger ska patienten informeras om rätten till en andra medicinsk bedömning.

Beslutet om rätten till en andra medicinsk bedömning och var denna får göras ska fattas av en medicinskt sakkunnig tjänsteman inom Ålands hälso- och sjukvård. Om patienten är missnöjd med beslutet ska detta om-

prövas av ytterligare en medicinskt sakkunnig tjänsteman inom Ålands hälso- och sjukvård. I reglementet för Ålands hälso- och sjukvård ska anges vem som fattar beslutet om rätten till en andra bedömning och vem som omprövar ett sådant beslut.

Patienten ska erbjudas den behandling som den andra medicinska bedömningen kan föranleda.

15 §. *Kvaliteten och patientsäkerheten*

Verksamheten inom Ålands hälso- och sjukvård ska basera sig på vetenskap och beprövad erfarenhet samt på god vårdpraxis och goda rutiner. Verksamheten ska vara högklassig och trygg och fullgöras på ett behörigt sätt. Landskapsregeringen utfärdar vid behov närmare anvisningar gällande god vårdpraxis.

Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet.

Verksamhetens kvalitet ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och kontrolleras.

16 §. *Patientuppgifterna*

Ålands hälso- och sjukvård har en sammanhållen journalföring.

Ålands hälso- och sjukvård har rätt att ansluta sig till nationella och internationella elektroniska register över patientuppgifter.

17 §. *Avgifterna*

Landskapsregeringen beslutar, i enlighet med landskapslagen (2007:23) om grunderna för avgifter till Ålands hälso- och sjukvård, om patientavgifterna för de tjänster som Ålands hälso- och sjukvård producerar. Styrelsen beslutar om andra avgifter och ersättningar för de varor och tjänster som Ålands hälso- och sjukvård säljer eller producerar.

Styrelsen för Ålands hälso- och sjukvård beslutar om avgifterna för de vårdtjänster som Ålands hälso- och sjukvård säljer.

18 §. *Ersättningskyldigheten*

Hemkommunen ska erlägga en avgift för en patient som utan medicinska skäl är kvar inom Ålands hälso- och sjukvård längre än en vecka efter det att Ålands hälso- och sjukvård har informerat kommunen om att patienten kommer att skrivas ut. Avgiftens storlek fastställs så att den motsvarar kostnaden för vården. Informationen till kommunen ska lämnas skriftligen på en blankett som fastställts av landskapsregeringen.

Kommunens ersättningskyldighet enligt denna paragraf gäller endast driftskostnaderna. Vid beräkningen av kostnaderna används det senast fastställda bokslutet.

19 §. *Samarbetet med socialvården*

Ålands hälso- och sjukvård ska samarbeta med socialvården i sin verksamhet på ett sådant sätt att uppgifterna kan skötas på ett behörigt sätt och så som patientens behov av social-, hälso- och sjukvårdstjänster förutsätter.

20 §. *Vårdgarantin*

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna sin verksamhet inom primärvården så att patienter på vardagar under tjänstetid omedelbart kan få kontakt med en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ska göra en bedömning av vårdbehovet senast den tredje vardagen

från det att patienten tog kontakt med Ålands hälso- och sjukvård, om inte bedömningen har kunnat göras vid det första kontakttillfället.

Vård som i samband med bedömningen av vårdbehovet har konstaterats vara medicinskt nödvändig ska med beaktande av patientens hälsotillstånd och sjukdomens sannolika förlopp ordnas inom skäligen tid, dock senast inom tre månader från det att behovet bedömdes.

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna sin verksamhet inom den specialiserade sjukvården så att den som är akut sjuk omedelbart får den vård som hans eller hennes tillstånd förutsätter. För att få vård inom den specialiserade sjukvården för icke-brådskande sjukvård krävs en på läkarundersökning grundad remiss. Bedömningen av vårdbehovet ska inledas inom tre veckor från det att remissen anlände till den mottagande verksamheten. Vård som konstateras vara medicinskt nödvändig ska, med beaktande av hur brådskande vården är, ordnas och inledas inom en skäligen tid, dock senast inom sex månader från det att vårdbehovet konstaterades. För barn och ungdomar till och med 22 års ålder ska den vård inom psykiatri som konstateras vara nödvändig med beaktande av hur brådskande vården är ordnas inom tre månader om inte medicinska, terapeutiska eller andra motsvarande omständigheter kräver annat.

Om Ålands hälso- och sjukvård inte kan erbjuda den vård som avses i 1-3 mom. ska myndigheten ordna vården genom att köpa tjänster från en annan vårdproducent utan att det medför extra vårdkostnader för patienten. Ålands hälso- och sjukvård är dock inte skyldig att ersätta kostnader för vård som patienten på eget initiativ sökt hos en annan serviceproducent.

Vårdgarantin omfattar inte mun- och tandvården.

21 §. *Offentliggörandet av väntetider*

Ålands hälso- och sjukvård ska med högst sex månaders mellanrum offentliggöra uppgifter om väntetider som avses i 20 §.

22 §. Upphävd (2014/29).

23 §. *Ändringar av verksamheten*

Styrelsens beslut om betydande inskränkningar eller omprioriteringar av verksamheten vid Ålands hälso- och sjukvård ska fastställas av landskapsregeringen innan det verkställs, förutsatt att förändringarna inte finns redovisade i budget eller fordrar lagtingets godkännande vid budgetbehandlingen.

4 kap. *Hälsofrämjande verksamhet*

24 §. *Beaktandet av hälso- och välfärdskonsekvenser*

Landskapsregeringen ska i samband med beredning av beslut bedöma och beakta de konsekvenser besluten har för befolkningens hälsa och välfärd.

25 §. *Uppföljningen av hälsa och välfärd i landskapet*

Landskapsregeringen ska följa med befolkningens hälsa och välfärd och de faktorer som inverkar på hälsan och välfärden inom olika befolkningsgrupper samt följa med effekterna av de åtgärder som sätts in för att svara mot befolkningens välfärdsbehov. En rapport om befolkningens hälsa och välfärd och de åtgärder som vidtagits ska en gång per lagtingsperiod överlämnas till lagtinget.

L 1 LL (2011:114) om hälso- och sjukvård

26 §. Hälso- och sjukvård

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna hälso- och sjukvård som bidrar till att främja hälsan och välfärden och förebygga sjukdomar hos befolkningen i landskapet. Ålands hälso- och sjukvård ska se till att sådana hälso- och sjukvård genomförs som är nödvändiga för att följa och främja hälsan och välfärden hos befolkningen. Ålands hälso- och sjukvård ska ordna preventivmedelsrådgivning och annan rådgivning som främjar den sexuella och reproduktiva hälsan.

Hälso- och sjukvårdens uppgifter ska bidra till att främja arbets- och funktionsförmågan och den psykiska hälsan samt förebygga sjukdomar.

27 §. Screening

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna screening i enlighet med det nationella screeningprogrammet. Utöver detta kan Ålands hälso- och sjukvård, då det är medicinskt motiverat, ordna screening och hälso- och sjukvård i syfte att konstatera en viss sjukdom eller dess förstadium eller för att upptäcka sjukdomsalstrare.

28 §. Rådgivning för gravida och barn under läroplikens ålder

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna rådgivning för gravida kvinnor och familjer som väntar barn samt för barn under läroplikens ålder och för deras familjer.

Rådgivningens uppgifter är

1) att regelbundet och utifrån det individuella behovet övervaka och främja fostrets sunda tillväxt, utveckling och välfärd samt främja hälsan hos gravida kvinnor och kvinnor som fött barn,

2) att främja barnets sunda tillväxt, utveckling och välfärd samt följa upp dessa i genomsnitt en gång i månaden under barnets första levnadsår och därefter årligen och utifrån det individuella behovet,

3) att följa med barnets munhälsa minst vartannat år,

4) att stödja föräldraskapet och familjens allmänna välfärd,

5) att främja en hälsosam uppväxt- och utvecklingsmiljö för barnet samt sunda levnadsvanor i familjen och

6) att i ett tidigt skede identifiera barnets och familjens behov av särskilt stöd och undersökningar samt att stödja barnet och familjen och vid behov hänvisa dem till undersökningar och vård.

När Ålands hälso- och sjukvård ordnar rådgivning som avses i denna paragraf ska den vid behov samarbeta med instanser som svarar för barnomsorg, barnskydd, annan socialvård och specialiserad sjukvård samt med andra relevanta instanser.

29 §. Skolhälsovården

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna skolhälsovård för alla elever i grundskolan. Till skolhälsovården hör också hälso- och sjukvården för de barn som fullgör sin läroplikt genom hemundervisning och under den tid eleven deltar i praktisk arbetslivsorientering.

Skolhälsovårdens uppgifter är

1) att främja elevernas hälsa och att förebygga psykisk ohälsa,

2) att främja en sund och trygg skolmiljö och välbefinnandet i skolan,

3) att följa med och främja elevernas uppväxt och utveckling samt deras hälsa och välfärd årligen,

4) att stödja elevernas föräldrar och vårdnadshavare i fostringsarbetet,

5) att tillhandahålla mun- och tandvård för eleverna, i vilken ingår kontroll av munhälsan minst tre gånger samt enligt det individuella behovet,

6) att i ett tidigt skede identifiera och stödja elevens behov av särskilt stöd eller undersökningar,

7) att stödja egenvård av långvarigt sjuka barn i samarbete med övrig personal inom elevvården samt vid behov hänvisa barnet till ytterligare undersökningar och fortsatt vård,

8) att tillhandahålla de specialundersökningar som är nödvändiga för att konstatera elevens hälsotillstånd samt

9) att ordna förebyggande tobaks-, alkohol-, och drogärenden.

Skolmiljön ska undersökas regelbundet och minst vart tredje år genom ett samarbete mellan skolledningen, fastighetsägaren, skolhälsovården och andra relevanta instanser.

När Ålands hälso- och sjukvård ordnar skolhälsovård ska den samarbeta med föräldrar och vårdnadshavare, med elevvårds- och undervisningspersonal samt med andra relevanta instanser.

30 §. Studerandehälsovården

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna studerandehälsovård för de studerande på gymnasienivå och vid Högskolan på Åland, oberoende av de studerandes hemort. Till studerandehälsovården hör också hälso- och sjukvården under den tid den studerande deltar i arbetspraktik.

Studerandehälsovårdens uppgifter är

1) att främja en sund och trygg studiemiljö och välbefinnandet i studiemiljön samt att följa upp detta med högst tre års mellanrum,

2) att följa och främja de studerandes hälsa, välfärd och studieförmåga, vilket omfattar två återkommande hälso- och sjukvårdundersökningar för studerande på gymnasienivå och hälso- och sjukvårdundersökningar för alla studerande enligt det individuella behovet,

3) att ordna hälso- och sjukvård för de studerande, till vilket hör att förebygga psykisk ohälsa och att ordna förebyggande tobaks-, alkohol- och drogärenden, främjande av den sexuella hälsan samt mun- och tandvård samt

4) att i ett tidigt skede identifiera och stödja den studerandes behov av särskilt stöd eller undersökningar samt vid behov hänvisa den studerande till ytterligare undersökningar och fortsatt vård.

Studemiljön ska undersökas regelbundet och minst vart tredje år genom ett samarbete mellan skolledningen, fastighetsägaren, studerandehälsovården och andra relevanta instanser.

När Ålands hälso- och sjukvård ordnar studerandehälsovård ska den samarbeta med föräldrar och vårdnadshavare till minderåriga studerande, med personal inom undervisning samt med andra relevanta instanser.

31 §. Företagshälsovården

För arbetstagare som arbetar i landskapet ska Ålands hälso- och sjukvård inom ramen för givna resurser ordna företagshälsovård i enlighet med 12 § lagen om företagshälsovård (FFS 1383/2001).

För företagare och andra som för egen räkning utför arbete i landskapet ska Ålands hälso- och sjukvård i tillämpliga delar ordna företagshälsovård i enlighet med 12 § lagen om företagshälsovård.

Ålands hälso- och sjukvård kan avtala med en arbetsgivare i landskapet om att tillhandahålla sådan hälsovård som avses i 14 § lagen om företagshälsovård för de arbetstagare som är anställda hos arbetsgivaren. Ett sådant avtal kan också ingås med företagare och andra som för egen räkning utför arbete.

32 §. Hälsovården för fartygspersonalen

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna hälsovård för fartygspersonal oberoende av hemort. Hälsovården ska åtminstone omfatta en sådan första undersökning som avses i lagen om läkarundersökning av fartygspersonal (FFS 1171/2010).

33 §. Rådgivning och andra tjänster för de äldre

Ålands hälso- och sjukvård ska se till att de personer som får ålderspension har tillgång till rådgivning som främjar deras välfärd, hälsa och funktionsförmåga.

Rådgivningens uppgifter är

- 1) att ge rådgivning som syftar till att främja sunda levnadsvanor och förebygga sjukdomar och olyckor,
- 2) att identifiera hälsoproblem som beror på försvagad hälsa och funktionsförmåga hos äldre personer och ge tidigt stöd i samband med hälsoproblemen samt
- 3) att ge handledning om sjukvård och säker läkemedelsbehandling.

Ålands hälso- och sjukvård kan ordna hälsokontroller som främjar de äldres hälsa.

Ålands hälso- och sjukvård ska erbjuda hälsofrämjande hembesök hos de äldre. Vid de hälsofrämjande hembesöken ska den äldres behov av hjälp utredas och de förändringar som behövs av bostaden bedömas i syfte att skapa möjlighet för den äldre att bo kvar hemma så länge som möjligt. Den äldre ska även informeras om olika stödmöjligheter och om hur man förebygger ohälsa. Då Ålands hälso- och sjukvård ordnar hälsofrämjande hembesök ska myndigheten samarbeta med de instanser som svarar för socialvård.

34 §. Hälso- och sjukvården för särskilda grupper

De unga personer och personer i arbetsför ålder som inte omfattas av studerande- eller företagshälsovården ska ha tillgång till hälso- och sjukvård och hälsoundersökningar.

35 §. Förebyggandet av psykisk ohälsa

Ålands hälso- och sjukvård ska sträva efter att förebygga psykisk ohälsa hos invånarna i landskapet genom att stärka de faktorer som skyddar den psykiska hälsan och att minska och avlägsna faktorer som hotar den psykiska hälsan.

Med förebyggande av psykisk ohälsa avses

- 1) att ge en sådan handledning och rådgivning beträffande de faktorer som skyddar och hotar den psykiska hälsan, som ingår i hälso- och sjukvården samt vid behov ge psykosocialt stöd till individen och familjen samt
- 2) att samordna det psykosociala stödet i exceptionella krisituationer.

Det arbete med att förebygga psykisk ohälsa som utförs av Ålands hälso- och sjukvård ska planeras och

genomföras så att det bildar en funktionell helhet tillsammans med den kommunala socialvården.

36 §. Intyg

Ålands hälso- och sjukvård kan utfärda intyg eller utlåtanden om hälsotillståndet för den som är bosatt i landskapet eller som är patient vid Ålands hälso- och sjukvård.

Landskapsregeringen utfärdar närmare bestämmelser om vilka intyg Ålands hälso- och sjukvård ska utfärda.

5 kap. Hälso- och sjukvården

37 §. Hälso- och sjukvården

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna hälso- och sjukvård för invånarna i landskapet.

Hälso- och sjukvårdens uppgifter är

- 1) att utföra undersökningar av patienter, fastställa medicinska diagnoser och ge vård samt att ge den medicinska rehabilitering som behövs,
- 2) att förebygga och bota sjukdomar samt ge lindring,
- 3) att ge handledning som syftar till att stärka patientens inflytande på sin vård och patientens egenvård samt
- 4) att i ett tidigt skede identifiera problem med hälsan hos patienter som behöver särskilt stöd, särskilda undersökningar och särskild vård, att behandla problemen och att hänvisa patienten till fortsatt vård.

Sjukvården ska genomföras med beaktande av patientens behov av medicinsk vård, vetenskap och beprövad erfarenhet samt god vårdpraxis och goda rutiner som avses i 15 §. Vården ska genomföras på ett ändamålsenligt sätt och genom ett ändamålsenligt samarbete. Vården ska genomföras i form av öppenvård när detta är ändamålsenligt samt möjligt med beaktande av patientsäkerheten.

För genomförandet av vården och rehabiliteringen ska en vård- och rehabiliteringsplan göras upp i enlighet med landskapslagen (1993:61) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter.

Ålands hälso- och sjukvård tillhandahåller läkartjänster för de äldre vid de offentliga institutionerna som finns i landskapet.

38 §. Hemsjukvården och hemservicen

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna hemsjukvård för invånarna i landskapet. Hemsjukvården genomförs enligt vård- och serviceplanen eller är sådan tillfällig hälso- och sjukvårdsservice som tillhandahålls på ett multiprofessionellt sätt i patientens hem eller liknande. De förbrukningsartiklar som används i hemsjukvården i enlighet med vårdplanen ingår i vården.

Ålands hälso- och sjukvård kan ordna hemservice.

39 §. Mun- och tandvården

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna mun- och tandvård för

- 1) barn och unga till och med det år han eller hon fyller 27 år samt
- 2) patientgrupper som i enlighet med landskapsregeringens beslut är prioriterade av medicinska eller sociala skäl. (2013/57)

Jourtandvård ska ordnas för alla invånare i landskapet samt för tillfälliga besökare i landskapet.

L 1 LL (2011:114) om hälso- och sjukvård

Med mun- och tandvård avses

- 1) att främja och följa munhälsan hos befolkningen,
- 2) hälsorådgivning och hälsoundersökningar,
- 3) att undersöka, förebygga och behandla munsjukdomar samt
- 4) att i ett tidigt skede identifiera patientens behov av särskilt stöd och undersökningar samt att vårda och vid behov hänvisa patienten till ytterligare undersökningar och fortsatt vård.

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna bastandvård för den som enligt lagen om hemkommun (FFS 201/1994) har sin hemvist i Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar eller Sottunga. Rätten till bastandvård gäller endast vid den ambuleraande tandvårdskliniken när den är på plats i kommunen. (2013/57)

Med bastandvård avses rutinundersökning samt därtill hörande tandröntgen, utförande av lagningar och avlägsnande av tandsten. (2013/57)

40 §. *Arbetet för psykisk hälsa*

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna sådant arbete för psykisk hälsa som behövs för att främja hälsan och välfärden för invånarna i landskapet.

Med arbete för psykisk hälsa avses att undersöka och behandla samt ge medicinsk rehabilitering i samband med psykiska symptom och sjukdomar.

Det arbete för psykisk hälsa som utförs av Ålands hälso- och sjukvård ska planeras och genomföras så att det bildar en funktionell helhet tillsammans med den kommunala socialvården.

41 §. *Alkohol- och drogarbetet*

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna en sådan service inom alkohol- och drogarbetet som behövs för att främja hälsan och välfärden för invånarna i landskapet och som syftar till att stärka de faktorer som främjar alkohol- och drogfrihet samt att minska eller avlägsna sådana faktorer i samband med användningen av berusningsmedel som äventyrar hälsan och säkerheten.

Med alkohol- och drogarbete avses

- 1) att ge sådan handledning och rådgivning som ingår i hälso- och sjukvården och som gäller de faktorer som främjar eller utgör hinder för ett nyktert eller drogfritt liv samt de faktorer i samband med användningen av berusningsmedel som äventyrar hälsan och säkerheten samt
- 2) undersökningar, vård och rehabilitering i samband med alkohol- och drogrelaterade sjukdomar.

Det alkohol- och drogarbete som utförs av Ålands hälso- och sjukvård ska planeras och genomföras så att det bildar en funktionell helhet tillsammans med alkohol- och drogarbetet och arbetet för psykisk hälsa i kommunerna.

42 §. *Den medicinska rehabiliteringen*

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna en medicinsk rehabilitering i anslutning till sjukvård av patienter.

Med medicinsk rehabilitering avses

- 1) att ge rådgivning och handledning som gäller rehabilitering,
- 2) att utreda patientens funktions- och arbetsförmåga,
- 3) att utreda patientens rehabiliteringsmöjligheter,
- 4) terapier som förbättrar och upprätthåller funktionsförmågan samt andra behövliga åtgärder som främjar rehabiliteringen,

5) hjälpmedelstjänster,

6) anpassningsträning samt

7) rehabiliteringsperioder i form av institutionsvård eller öppenvård som består av de åtgärder som nämns i punkterna 1-6.

Ålands hälso- och sjukvård ansvarar för planeringen av patientens medicinska rehabilitering så att rehabiliteringen bildar en funktionell helhet tillsammans med den vård som behövs. Behovet av medicinsk rehabilitering samt rehabiliteringens mål och innehåll ska fastställas i en individuell, skriftlig rehabiliteringsplan. Ålands hälso- och sjukvård ansvarar för styrningen och övervakningen av rehabiliteringsservicen samt utser vid behov en kontaktperson för rehabilitering för patienten.

Ålands hälso- och sjukvård är inte skyldig att ordna rehabilitering enligt 1 mom. om ordnandet av medicinsk rehabilitering hör till Folkpensionsanstaltens uppgifter. Ålands hälso- och sjukvård ska ordna den medicinska rehabilitering som fastställs i rehabiliteringsplanen i det fall att det inte tydligt går att påvisa vem som ansvarar för ordnandet av och kostnaderna för rehabilitering.

Det som bestäms i 1 mom. om medicinsk rehabilitering ska inte tillämpas på kostnaderna för anskaffning av hjälpmedel, handledning i användning av dessa samt underhåll och förnyande av dem, om behovet av hjälpmedel grundar sig på en skada eller en yrkessjukdom som anges i lagen om olycksfallsförsäkring (FFS 608/1948), lagen om olycksfallsförsäkring för lanbruksföretagare (FFS 1026/1981), lagen om skada ådragen i militärtjänst (FFS 404/1948), trafikförsäkringslagen (FFS 279/1959) eller motsvarande tidigare gällande lag.

43 §. *Akutsjukvården*

Akutsjukvård, som även omfattar psykiatrisk vård, missbrukarvård och psykosocialt stöd, ska ges till patienten oberoende av hemort. En patient som intagits för akutsjukvård får för fortsatt vård flyttas till en plats som fastställs på basis av patientens hemkommun, när patientsäkerheten och den mottagande enhetens möjligheter att ordna behövlig fortsatt vård har säkerställts.

För akutsjukvården ska Ålands hälso- och sjukvård ordna jour dygnet runt.

44 §. *Den prehospitala akutsjukvården*

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna prehospital akutsjukvård och fastställa en servicenivå för vården. I beslutet om servicenivån ska, med beaktande av att vården ska vara effektiv och ändamålsenlig och utgöra en funktionell helhet, fastställas hur vården ska organiseras, vilket serviceinnehållet ska vara, vilken utbildning den personal som deltar i vården ska ha, vilka målen för insatstiden ska vara samt andra omständigheter som är nödvändiga för ordnandet av vården.

Med prehospital akutsjukvård avses

1) akutsjukvård av en patient som plötsligt insjuknat eller skadats primärt utanför Ålands hälso- och sjukvårds inrättningar, med undantag för uppdrag enligt sjöräddningslagen (FFS 1145/2001), och vid behov transporten av patienten till den enligt medicinsk bedömning mest ändamålsenliga vårdenheten,

2) att vid behov ordna kontakt till psykosocial stödverksamhet för en patient, hans eller hennes närstående eller andra som har del i händelsen,

3) att medverka i utarbetandet av landskapets beredningsplan för storolyckor och exceptionella situationer inom hälso- och sjukvården samt

4) handräckning till polisen, räddningsmyndigheterna, gränsbevakningsmyndigheterna och sjöräddningsmyndigheterna för fullgörande av de uppgifter som de svarar för.

Ålands hälso- och sjukvård kan bestämma att den prehospitala akutsjukvården ska omfatta den första insatsen. Med den första insatsen avses att alarmcentralen kan larma någon annan enhet än en ambulans i syfte att förkorta insatstiden i fråga om en plötsligt insjuknad eller skadad patient och att personalen i enheten ger en sådan livräddande första hjälp som fastställts i beslutet om servicenivån.

45 §. *Smittsamma sjukdomar*

Bestämmelser om arbetet med att bekämpa smittsamma sjukdomar finns [i lagen (FFS 583/1986) om smittsamma sjukdomar].

L om smittsamma sjukdomar (FFS 583/1986) har ersatts av L om smittsamma sjukdomar (FFS 1227/2016).

5a kap. (2013/123) Tillsyn

45a §. (2013/123) *Inspektionsrätt*

Tillsynsmyndigheten har rätt att inspektera verksamheten enligt denna lag samt de verksamhetsenheter och lokaler som används vid ordnandet av verksamheten när det finns grundad anledning att förrätta en inspektion. En inspektion får förrättas utan förhandsanmälan.

En inspektör ska ges tillträde till verksamhetsställets alla lokaler. Vid inspektionen ska, utan hinder av sekretessbestämmelser, alla handlingar som inspektören begär och som är nödvändiga för inspektionen läggas fram. Därtill ska inspektören, utan hinder av sekretessbestämmelser och utan kostnad, på begäran få kopior av de handlingar som är nödvändiga för inspektionen. Inspektören har även rätt att ta fotografier under inspektionen. Inspektören kan biträdas av sådana experter som behövs för inspektionen.

Polisen ska vid behov ge tillsynsmyndigheten handräckning för utförandet av en inspektion.

Över en inspektion ska föras protokoll.

45b §. (2013/123) *Förelägganden och tvångsmedel*

Upptäcks brister eller andra missförhållanden som äventyrar patientsäkerheten i ordnandet eller genomförandet av hälso- och sjukvården eller om verksamheten i övrigt strider mot denna lag kan tillsynsmyndigheten meddela förelägganden om hur de ska avhjälpas. När förelägganden meddelas ska det utsättas en tid inom vilken de behövliga åtgärderna ska vidtas. Om patientsäkerheten så kräver kan det bestämmas att verksamheten omedelbart ska avbrytas eller användningen av en verksamhetsenhet eller en del av enheten eller en anordning förbjudas omedelbart.

Tillsynsmyndigheten kan vid vite eller vid äventyr att verksamheten avbryts eller att användningen av en verksamhetsenhet eller en del av enheten eller av en anordning förbjuds, förplikta Ålands hälso- och sjukvård att iaktta de förelägganden som avses i 1 mom.

Beslut som fattats av tillsynsmyndigheten om avbry-

tande av verksamheten eller om förbud mot användningen av en verksamhetsenhet eller en del av enheten eller av en anordning ska iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

45c §. (2013/123) *Anmärkning och uppmärksamgörande*

Om det vid tillsynen över hälso- och sjukvården konstateras att Ålands hälso- och sjukvård vid ordnandet eller genomförandet av verksamhet enligt denna lag har förfarit felaktigt eller underlåtit att fullgöra sin skyldighet, kan tillsynsmyndigheten ge Ålands hälso- och sjukvård eller den tjänsteman som ansvarar för den felaktiga verksamheten en anmärkning för framtiden.

Tillsynsmyndigheten kan, om ärendet inte föranleder en anmärkning eller andra åtgärder, uppmärksamgöra den övervakade på att verksamheten ska ordnas på ett behörigt sätt och att god förvaltningssed ska iakttas.

I en anmärkning eller ett uppmärksamgörande som givits av tillsynsmyndigheten enligt denna paragraf får ändring inte sökas genom besvär.

45d §. (2013/123) *Undersökning av klagomål*

Tillsynsmyndigheten undersöker inte sådana klagomål över hälso- och sjukvården som gäller ärenden äldre än fem år, om det inte finns särskilda skäl att undersöka klagomålet.

6 kap. Särskilda bestämmelser

46 §. *Servicesedlarna*

Inom hälso- och sjukvården i landskapet kan servicesedlar användas i syfte att öka valmöjligheter för patienterna och främja samarbetet mellan den offentliga hälso- och sjukvården och de privata serviceproducenterna.

Närmare bestämmelser om servicesedlar utfärdas genom landskapslag.

47 §. *Det ekonomiska ansvaret för läkemedelsbehandlingen*

Ålands hälso- och sjukvård ansvarar ekonomiskt för de läkemedel som hänför sig till ett polikliniskt vårdtillfälle vid öppenvårdsmottagningen i sådana fall då läkemedlen ges av en läkare, tandläkare eller av någon annan yrkesutbildad personal inom hälso- och sjukvården under uppsikt av en läkare eller tandläkare.

Ålands hälso- och sjukvård ansvarar för de läkemedel som ges till patienten under tiden för inskrivningen inom sjukhusvården.

48 §. *Beaktandet av barn i service som riktar sig till vuxna*

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna sådana tjänster som är nödvändiga för att gravida kvinnor och deras ofödda barn ska ges särskilt skydd.

Barnets behov av vård och stöd ska utredas och barnet garanteras tillräcklig vård och tillräckligt stöd då barnets förälder, vårdnadshavare eller någon annan som svarar för barnets vård och fostran får missbrukarvård eller psykiatrisk vård eller annan hälso- och sjukvård och hans eller hennes förmåga att svara för barnets vård och fostran anses försvagad.

Tjänsterna ska ordnas i samarbete med kommunerna i enlighet med ansvarsfördelningen och regleringen i

L 2 LL (1993:68) om ikraftträdande av LL om hälso- och sjukvården

landskapslagen (2008:97) om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen.

49 §. Handräckning till polisen och tullmyndigheten

Ålands hälso- och sjukvård ska ge polisen och tullmyndigheten handräckning för utförande av klinisk undersökning av levande personer och polisen handräckning för yttre besiktning av avlidna.

50 §. Lokaler som krävs för rättsmedicinska obduktioner

Ålands hälso- och sjukvård ska se till att det finns sådana ändamålsenliga lokaler med behövlig och ändamålsenlig utrustning som behövs för att utföra rättsmedicinska obduktioner samt personalrum för obduktionspersonalen

51 §. Utbildningen vid Ålands hälso- och sjukvård

Ålands hälso- och sjukvård kan anlitas för utbildning av hälso- och sjukvårdspersonal enligt överenskommelse med en högskola eller en annan myndighet eller organisation med utbildningsansvar.

52 §. Dröjsmålsränta

Om en ersättning enligt denna lag inte har betalats på förfallodagen får en årlig dröjsmålsränta uppbäras enligt högst den räntefot som avses i 4 § 1 mom. räntelagen (FFS 633/1982) räknat från förfallodagen.

Förfallodagen för betalningen av dröjsmålsräntan får infalla tidigast två veckor efter att patienten har fått den vård för vilken avgiften bestäms.

53 §. Rättelseyrkanden och rättelser

En patient som är missnöjd med ett beslut som fattats inom Åland hälso- och sjukvård och som rör patienten kan inom 21 dagar efter att beslutet fattats, skriftligen begära rättelse hos den som fattat beslutet.

54 §. (2013/123) Ändringssökande

I beslut som Ålands hälso- och sjukvård eller tillsynsmyndigheten har fattat med stöd av denna lag kan ändring sökas genom besvär i enlighet med bestämmelserna i 25 § självstyrelselagen för Åland, om inte rätten till besvär är begränsad enligt lag.

55 §. Förordning

Närmare bestämmelser kan utfärdas genom förordning om

- 1) vad som ska tas in i studerandehälsovården,
- 2) den förebyggande tandvården för barn och unga,
- 3) den hälsorådgivning och de återkommande hälsoundersökningar som hör till skolhälsovården och till rådgivningen för gravida och barn under läropliktsåldern,
- 4) de specialundersökningar som ingår i skolhälsovården,
- 5) den medicinska rehabiliteringen,
- 6) screeningen samt
- 7) den prehospitla akutsjukvårdens uppgifter och grunder för bestämmande av servicenivån och arbetsuppgifterna för personalen som medverkar i vården samt om första insatsen.

Se LF (2015:28) om rådgivning för gravida och barn, skol- och studerandehälsovård samt förebyggande mun- och tandvård för barn och unga och LF (2014:10) om prehospital akutsjukvård.

7 kap. Ikraftträdandet**56 §. Ikraftträdandet**

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012.

När lagen trätt i kraft ska landskapsregeringen inom tre månader tillsätta en ny styrelse enligt bestämmelserna i 3 § dock så att den nya styrelsens mandatperiod inte får överstiga lagtingets mandatperiod med mer än tre månader.

När lagen träder ikraft benämns innehavaren av förvaltningschefstjänsten hälso- och sjukvårdsdirektör för återstoden av dennes avtalsperiod för tjänsten.

Från och med att lagen trätt ikraft till och med den 31 december 2012, ska kommunerna ersätta landskapet för kostnaderna för vården vid Ålands hälso- och sjukvårds geriatriska klinik, med undantag för kostnaderna för den palliativa cancervården. Ersättningen ska erläggas som en fast ersättning per vård dygn. Avgiftens storlek fastställs årligen på förhand som den genomsnittliga kostnaden för vård vid Trobergshemmet och De Gamlas hem, med en förhöjning om fem procent. Avgiften ska erläggas av patientens hemkommun till den del den inte täcks med avgifter och andra ersättningar som betalas av patienten. Kommunernas ersättningsskyldighet gäller endast driftskostnaderna. Vid beräkning av kostnaderna används senast fastställda bokslut.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1993:60) om hälso- och sjukvården.

Ikraftträdandebestämmelse (2013/123):

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

Tillsynsärenden som har inletts före denna lag träder i kraft samt handlingar som behövs för tillsynen, överförs utan hinder av sekretessbestämmelser till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet när denna lag träder i kraft.

L 2 Landskapslag (1993:68) om ikraftträdande av landskapslagen om hälso- och sjukvården

1 §. Landskapslagen (1993:60) om hälso- och sjukvården, i denna lag benämnd hälso- och sjukvårdslagen, träder i kraft den 1 januari 1994 och genom lagen upphävs:

- 1) landskapslagen (1946:26) om centralsjukhus för landskapet Åland,
- 2) landskapslagen (1976:43) om fördelning av driftskostnaderna vid Ålands centralsjukhus,
- 3) landskapslagen (1973:31) om fördelningen av anläggningskostnaderna vid Ålands centralsjukhus,
- 4) landskapslagen (1973:22) om folkhälsoarbetet,
- 5) landskapslagen (1973:23) angående införande av landskapslagen om folkhälsoarbetet,
- 6) landskapslagen (1991:56) om tillämpning av vissa riksförfattningar rörande mentalvården samt
- 7) landskapslagen (1973:68) om kommunal veterinärvård.

LL (1993:60) om hälso- och sjukvården upphävdes genom LL (2011:114) om hälso- och sjukvård.

2 §. När hälso- och sjukvårdslagen träder i kraft skall respektive förbundsfullmäktige upplösa

1) det kommunalförbund, benämnt Ålands folkhälsoförbund, som funnits på grund av 4 § landskapslagen om folkhälsoarbetet samt

2) det kommunalförbund, benämnt Ålands vårdförbund, som funnits på grund av 4 § landskapslagen om tillämpning av vissa riksförfattningar rörande mentalvården.

[Landskapsstyrelsen] har rätt att avtala med kommunerna om att landskapet övertar Ålands folkhälsoförbunds och Ålands vårdförbunds tillgångar och skulder sådana de är vid hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande. I avtalet kan [landskapsstyrelsen] överenskomma med kommunerna om att landskapet samtidigt övertar ansvaret för de skulder som kommunerna har för anläggningsprojekt som rör folkhälsoförbundet och vårdförbundet.

Bestämmelserna i 2 mom. gäller inte Ålands vårdförbunds samt delägarkommunernas tillgångar och skulder i vårdförbundet till den del tillgångarna och skulderna hänför sig till den verksamhet som vårdförbundet upprätthållit enligt landskapslagen (1978:48) om tillämpning av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. Delägarkommunernas skulder till vårdförbundet kvarblir hos kommunerna till den del de härrör från verksamhet som avses i detta moment. I fråga om vårdförbundets tillgångar och skulder som härrör från verksamhet som avses i detta moment gäller vad därom i vårdförbundets grundstadga är föreskrivet om fördelningen av tillgångar och skulder när kommunalförbundet upplöses, om inte kommunerna i det i 2 mom. avsedda avtalet överenskommer om att tillgångarna och skulderna skall överföras till det kommunalförbund som skall finnas för att efter hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande fortsätta den verksamhet som avses i landskapslagen om tillämpning av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda.

3 §. Kan [landskapsstyrelsen] och kommunerna inte enas om att landskapet enligt bestämmelserna i 2 § 2 mom. övertar de där avsedda tillgångarna och skulderna som härrör från Ålands folkhälsoförbund och Ålands vårdförbund, är kommunerna skyldiga att till landskapet erlagga de proportionella andelar av värdet på de inrättningar, för vilka landskapsandel beviljats för anläggningskostnaderna, som kvarblir i kommunernas ägo. Värdet på en inrättning bestäms genom att anskaffningskostnaderna för egendomen uppskattas enligt prisnivån vid tidpunkten för hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande, från vilket skäligen värdeminskning avdras. Har landskapsandel inte erlagts för viss del av anskaffningskostnaderna för egendomen beaktas sådan del av egendomen inte vid värderingen.

Uppnås inte enighet om värdet, fastställs det av en kommission till vilken [landskapsstyrelsen] förordnar en medlem och kommunerna en medlem, vilka två sedan gemensamt väljer en tredje medlem som tillika är ordförande. Uppnås inte enighet om ordföranden, utses denne av [landskapsstyrelsen].

4 §. [Landskapsstyrelsen] har rätt att avtala med kommunerna om att [landskapsstyrelsen] efterskänker de lån av landskapets medel som kommunerna har för anläggningsprojekt som rör Ålands centralsjukhus sådana lånen är vid hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande. Ingås ett sådant avtal skall de kommuner, som lyft lån i mindre omfattning än deras andel av anläggningsprojektet skulle förutsätta eller som inte lyft lån för projektet, kompenseras härför med landskapsmedel. [Landskapsstyrelsen] får även avskriva landskapets fordringar på kommunerna för obetalda kostnadsandelar för anläggningsprojekt som rör centralsjukhuset.

5 §. [Landskapsstyrelsen] inrättar en tjänst som förvaltningschef vid Ålands hälso- och sjukvård, nedan benämnd hälso- och sjukvårdsmyndigheten. Tjänsten får inrättas och besättas innan hälso- och sjukvårdslagen träder i kraft.

6 §. Den som vid hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande är anställd vid Ålands folkhälsoförbund eller i andra uppgifter än uppgifter enligt landskapslagen om tillämpning av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda vid Ålands vårdförbund överflyttas vid ikraftträdandet, om samtycke ges, till motsvarande anställning hos landskapet vid hälso- och sjukvårdsmyndigheten. Den som överflyttas gör det med bibehållande av de förmåner och skyldigheter som följer av den anställning från vilken personen överförs, dock med beaktande av vad om anställning hos landskapet är särskilt stadgat och vad om villkoren i ifrågavarande anställdas anställningsförhållande avtalas.

Den som enligt bestämmelserna i 1 mom. kan överflyttas till anställning hos landskapet men inte samtycker till överflyttningen kan sägas upp så att anställningen upphör vid hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte pensionsförmåner.

7 §. (1994/52) Den som enligt bestämmelserna i 6 § har överflyttats till anställning hos landskapet och vars rätt till pension i den tidigare anställningen bestäms enligt lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (FFS 202/1964) eller enligt 7 § landskapslagen (1973:23) angående införande av landskapslagen om folkhälsoarbetet har, utan hinder av bestämmelserna om pensionsålder för personer anställda i motsvarande uppgifter hos landskapet, rätt till pension från anställningen hos landskapet när han uppnår den pensionsålder som före överflyttningen var gällande för honom, om han uppfyller de förutsättningar som gällde för denna pensionsålder i den tidigare anställningen. Om det efter hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande görs ändringar av pensionsåldern eller av förutsättningarna för rätten till pensionsåldern i det kommunala pensionsystemet, skall ändringarna iaktas till den del de skulle ha varit tillämpliga om vederbörande hade fortsatt i sin tidigare anställning.

I 1 mom. avsedd person är, utan hinder av vad annorstädes är stadgat, vid pensioneringen berättigad till en pension som till sitt belopp motsvarar den pension som Kommunernas pensionsförsäkring skulle ha beviljat

L 3 LF (2014:10) om prehospital akutsjukvård

honom om han hade kvarstått i sin tidigare anställning fram till pensioneringen, dock så att från den pension som betalas av landskapsmedel skall avdras beloppet av kommunal pension som till följd av samma pensionsfall eventuellt beviljas honom på grund av hans tidigare anställning.

När i 1 mom. avsedd person, som åtnjuter landskaps-pension i vilken även den tidigare anställningen har beaktats, av Kommunernas pensionsförsäkring beviljas ålderspension på basis av samma tidigare anställning skall landskapspensionen reduceras med beloppet av den kommunala pensionen.

8 §. (1994/52) Den skyldighet som landskapet åtagit sig enligt bestämmelserna i 7 § 2 mom. landskapslagen angående införande av landskapslagen om folkhälsoarbetet fortfar att gälla beträffande i paragrafen avsedda pensioner som beviljats från en tidpunkt som infaller före hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande.

9 §. Den som vid hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande är anställd vid centralsjukhuset överflyttas vid ikraftträdandet, om samtycke ges, till motsvarande anställning vid hälso- och sjukvårdsmyndigheten. Den som överflyttas gör det med bibehållande av de rättigheter och skyldigheter som följer av den anställning från vilken överföring sker, dock med beaktande av vad om villkoren i ifrågavarande anställdas anställningsförhållande avtalas.

Den som inte samtycker till en i 1 mom. avsedd överflyttning till anställning vid hälso- och sjukvårdsmyndigheten kan sägas upp så att anställningen upphör vid hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande.

10 §. De åtgärder som verkställigheten av hälso- och sjukvårdslagen föranleder får vidtas före lagens ikraftträdande.

L 3 Landskapsförordning (2014:10) om prehospital akutsjukvård

1 §. Tillämpningsområde

Denna förordning tillämpas på prehospital akutsjukvård enligt landskapslagen om hälso- och sjukvård. Förordningen tillämpas även på patientförflyttningar mellan vårdinrättningar när det för att trygga den vård och övervakning som patientens tillstånd kräver är ändamålsenligt att för transport av patienten använda en ambulans som hör till den prehospitala akutsjukvården eller till någon annan verksamhetsenhet.

Med ambulans avses i denna förordning ett transportmedel som är avsett och utrustat för ambulanssjukvård samt transport av sjuka och skadade.

2 §. Uppgifter

Ålands hälso- och sjukvård ska

1) ansvara för upprätthållande av beredskap för prehospital akutsjukvård, leda den operativa verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården samt utarbeta anvisningar för hur patienter som behöver transport ska hänvisas till vård och anvisningar för situationer där en patient inte behöver transport,

2) ansvara för den dagliga verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården samt för specialistsituationer

som avviker från den dagliga verksamheten och beredskapen för dem,

3) besluta om servicenivån för den prehospitala akutsjukvården på Åland, utarbeta larmanvisningar och andra anvisningar som gäller den prehospitala akutsjukvården,

4) avtala med sjöräddningsmyndigheterna om verksamhetsmodeller för att trygga den prehospitala akutsjukvården för patienter under uppdrag som sjöräddningsmyndigheterna ansvarar för,

5) avtala med andra myndigheter och aktörer om användningen av den specialutrustning och de specialfordon som behövs inom den prehospitala akutsjukvården, svara för rådgivning och information till befolkningen i landskapet i ärenden som hör till den prehospitala akutsjukvården,

6) vid behov inspektera att de enheter, inklusive ambulanser som inte hör till den prehospitala akutsjukvården, som används i uppdrag inom den prehospitala akutsjukvården är lämpliga för uppdraget,

7) avtala med polisen om hur samarbetet ska ordnas i krävande situationer som leds av polisen och där det behövs prehospital akutsjukvård (taktisk prehospital akutsjukvård),

8) avtala med kommunala räddningsmyndigheter om hur samarbetet ska ordnas i krävande situationer som leds av en kommunal räddningsmyndighet och där det behövs prehospital akutsjukvård (taktisk prehospital akutsjukvård) samt

9) kontinuerligt utvärdera om den prehospitala akutsjukvården fungerar ändamålsenligt och utgående från utvärderingen vid behov avtala med föreningar och andra verksamheter om tillgång på sådana enheter för första instansen inom prehospital akutsjukvård som avses i 44 § landskapslagen om hälso- och sjukvård.

Då Ålands hälso- och sjukvård utarbetar anvisningar som avses i 1 mom. 4 punkten ska Landskapsalarmcentralens utlåtande inhämtas.

3 §. Samordning

Ålands hälso- och sjukvård ska samordna verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården och ge anvisningar som gäller den med beaktande av regionala särdrag.

4 §. Servicenivå

I Ålands hälso- och sjukvårds beslut om servicenivå för den prehospitala akutsjukvården fastställs tillgången på prehospital akutsjukvård samt den prehospitala akutsjukvårdens nivå och innehåll. Servicenivån ska vara sådan att minst en enhet på sådan vårdnivå som avses i 7 § 4 mom. alltid ska finnas att tillgå med undantag av då ett föregående larm i nära anslutning upptar en enhet på vårdnivå. Beslutet ska grunda sig på en riskanalys, på olika slags risker för sjukdomsfall och olyckor samt på andra lokala faktorer som inverkar på behovet av prehospital akutsjukvård.

I riskanalysen ska man beakta den befolkning som permanent vistas i olika områden, befolkningens ålderstruktur, geografiska skillnader och skillnader i tillgång på vård inom landskapet, fritidsbebyggelse och turism, trafikrelaterade frågor samt olika områdets särskilda olycksrisker och antalet personskadade som sannolikt kan uppkomma på grund av dem.

5 §. Prioritetsklasser

Larmuppdragen inom den prehospitala akutsjukvården delas utgående från en riskbedömning vid alarmcentralen in i fyra prioritetsklasser enligt följande:

1) Klass A: ett uppdrag som bedöms som ett högriskuppdrag där det utgående från bakgrundsuppgifter (anamnes) eller uppgifter om händelsen i fråga finns skäl att anta att den hjälpbehövandes basala livsfunktioner är direkt hotade.

2) Klass B: ett uppdrag som sannolikt är ett högriskuppdrag där man dock inte med säkerhet känner till nivån på störningarna i den hjälpbehövandes basala livsfunktioner.

3) Klass C: ett uppdrag där den hjälpbehövandes basala livsfunktioner har bedömts vara stabila eller störningen i dem lindrig men situationen kräver att den prehospitala akutsjukvården gör en snabb bedömning.

4) Klass D: ett uppdrag där den hjälpbehövandes tillstånd är stabilt och det inte förekommer några störningar i de basala livsfunktionerna men den prehospitala akutsjukvården ska göra en bedömning av vårdbehovet.

6 §. Nyckeltal

Ålands hälso- och sjukvård ska årligen ta fram nyckeltal för den prehospitala akutsjukvården.

Nyckeltalen ska omfatta en kommunvis uppdelning av

1) antalet och andelen larm i angelägenhetsklasserna A och B som nåtts av en enhet för den första insatsen inom 8 respektive 15 minuter från larmet samt det totala antalet larmuppdrag för den första insatsen,

2) antalet och andelen larm i angelägenhetsklass A och B som nåtts av ambulans med sjukskötarbemanning inom 30 minuter från larmet,

3) antalet alarm i angelägenhetsklass C som nåtts av en ambulans inom 30 minuter från larmet,

4) antalet och andelen alarm i angelägenhetsklass D som nåtts av en ambulans inom två timmar samt

5) relevant statistik som gäller prehospital akutsjukvård och transport i luftrummet och till sjöss, såsom insatstider och uppdragsklassificeringar.

Ålands hälso- och sjukvård ska följa den prehospitala akutsjukvårdens nyckeltal och med ledning av dessa vid behov omforma den prehospitala akutsjukvården.

Ålands hälso- och sjukvård ska delge landskapsregeringen de årliga nyckeltalen och beslut som omformar den prehospitala akutsjukvården.

7 §. Enheter och personal

Med en enhet inom den prehospitala akutsjukvården avses ett fordon som hör till den operativa verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården samt fordonets personal. Fordon inom den prehospitala akutsjukvården kan förutom ambulanser vara till exempel lednings- eller läkarbilar.

I en enhet för **första insatsen** ska det finnas minst två personer med utbildning som lämpar sig för första insatsen.

I en enhet inom **prehospital akutsjukvård på basnivå** ska det finnas minst två personer som har genomgått någon av följande utbildningar med inriktning på akutsjukvård:

1) en sådan yrkesutbildning inom hälso- och sjukvård som avses i lagen (FFS 559/1994) om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården,

2) Ålands vårdinstituts ambulanssjukvårdarutbildning omfattande minst 20 studiepoäng eller

3) räddningsmannautbildning eller motsvarande tidigare utbildning.

I en enhet inom **prehospital akutsjukvård på vårdnivå** ska det finnas

1) minst en person som uppfyller kraven i 3 mom. samt

2) minst en person som har avlagt examen för förstavårdare (YH) eller som är en sådan legitimerad sjukskötare som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och som antingen avlagt en studiehelhet inriktad på prehospital akutsjukvård på vårdnivå omfattande minst 30 studiepoäng i samarbete med en yrkeshögskola som har ett utbildningsprogram inom prehospital akutsjukvård i enlighet med undervisnings- och kulturministeriets beslut eller som har en specialistsjukskötarutbildning med inriktning mot anestesijukvård, intensivvård eller ambulanssjukvård eller som av en läkare som avses i 8 § 1 mom. bedöms ha erhållit motsvarande kunskapsnivå på annat sätt.

Enheterna inom den prehospitala akutsjukvård som Ålands hälso- och sjukvård ordnar ska vara på sådan bas- eller vårdnivå som avses i 3 och 4 mom. eller vara bemannad av läkare.

I situationer där den prehospitala akutsjukvården är utsatt för hög belastning och i speciellsituationer kan man tillfälligt avvika från de krav som anges i 2, 3 och 4 mom. Bestämmelserna i 2, 3 och 4 mom. tillämpas inte på gränsbevakningsväsendets helikopterenheters sammansättning och utrustning eller på besättningens kompetens i verksamhet enligt sjöräddningslagen (FFS 1145/2001).

8 §. Ledning

Ålands hälso- och sjukvård ska utse en av verksamhetens läkare till organisatoriskt och operativt ansvarig för den prehospitala akutsjukvården. Den ansvariga läkaren ska leda den prehospitala akutsjukvården i landskapet i enlighet med beslutet om servicenivån. Läkaren ska ha en lämplig utbildning inom en medicinsk specialitet samt god förtrogenhet med prehospital akutmedicin och erfarenhet av verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården.

För de tider då den läkare som avses i 1 mom. inte är i tjänst eller av annan anledning inte kan ansvara för den operativa medicinska verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården ska Ålands hälso- och sjukvård utse en annan läkare med ansvar att leda den operativa medicinska verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården och att ge vårdanvisningar till fältchefen och annan personal inom den prehospitala akutsjukvården, så att en ansvarig läkare finns dygnet runt för dessa operativa uppgifter.

Den prehospitala akutsjukvården i landskapet ska ha en fältchef i tjänst dygnet runt. Fältchefen är oberoende av på vilket sätt den prehospitala akutsjukvården ordnas situationschef för den prehospitala akutsjukvården under den läkare som ansvarar för den prehospitala akutsjukvården i enlighet med 1 och 2 mom.

L 4 LF (2015:28) om rådgivning för gravida och barn m.m.

9 §. *Fältchefen*

Fältchefen för den prehospitala akutsjukvården ska

1) delta i skötseln av uppdragen inom den prehospitala akutsjukvården,

2) i situationer som omfattar flera enheter och myndigheter bestämma om användningen av enheterna inom den prehospitala akutsjukvården samt

3) stödja alarmcentralen i situationer där man är tvungen att avvika från anvisningar för den dagliga verksamheten, såsom situationer där efterfrågan på prehospital akutsjukvård överstiger de resurser som finns till förfogande.

Fältchefen för den prehospitala akutsjukvården ska ha genomgått någon av de utbildningar som anges i 7 § 3 och 4 mom., ha tillräcklig administrativ och operativ kompetens inom prehospital akutsjukvård samt ha den erfarenhet som krävs för uppgiften. En fältchef som saknar sådan kompetens som anges i 7 § 4 mom. 2 punkten ska vad gäller medicinska frågor som uppstår i situationer som avses i 9 § 1 mom. 2 eller 3 punkten konsultera en person som har en sådan kompetens som anges i 7 § 4 mom. 2 punkten eller en sådan läkare som avses i 8 §.

10 §. *Ikraftträdelse*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2015.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna förordning får vidtas innan förordningen träder i kraft.

L 4 Landskapsförordning (2015:28) om rådgivning för gravida och barn, skol- och studerandehälsovård samt förebyggande mun- och tandvård för barn och unga

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Syfte*

Syftet med denna förordning är att säkerställa att den offentliga hälso- och sjukvårdens hälsorådgivning och hälsoundersökningar för gravida kvinnor och familjer som väntar barn, för barn under läropliktsåldern, för elever och deras familjer samt för studerande är planmässiga, uppvisar en enhetlig nivå och tar hänsyn till individens och befolkningens behov.

2 §. *Tillämpningsområde*

Denna förordning tillämpas på sådan rådgivning för gravida och barn under läropliktsåldern som avses i 28 § landskapslagen om hälso- och sjukvård, på sådana tjänster inom skolhälsovården som avses i 29 §, på sådana tjänster inom studerandehälsovården som avses i 30 § samt på mun- och tandvård som avses i 39 § 1 och 3 mom.

3 §. *Studerande som är berättigade till studerandehälsovård*

Skolor som avses i 30 § landskapslagen om hälso- och sjukvård och för vars studerande Ålands hälso- och sjukvård ska ordna studerandehälsovård är Ålands lyceum, Ålands yrkesgymnasium, Ålands folkhögskola och Högskolan på Åland. (2015/37)

Studeranden som studerar enligt utbildningsformen läroavtal i enlighet med landskapslagen om läroavtalsut-

bildning (1998:59) är även berättigade till studerandehälsovård.

4 §. *Tillhandahållande av tjänster*

Ålands hälso- och sjukvård ska godkänna ett enhetligt handlingsprogram för rådgivningen, skol- och studerandehälsovården samt mun- och tandvården för unga.

Hälsoundersökningarna och den hälsorådgivning som planeras utifrån dem ska bilda en planmässig helhet så att individen och familjen har möjlighet att delta i dem. När dessa tjänster erbjuds ska uppmärksamhet också ägnas åt de miljöer där barn och unga utvecklas. Hälsoundersökningar och hälsorådgivning ska efter behov ordnas multiprofessionellt.

De uppföljningsuppgifter om invånarnas hälsa och välbefinnande som inhämtats vid hälsoundersökningarna och hälsorådgivningen ska användas vid planeringen av tjänsterna.

2 kap. Hälsoundersökningarnas innehåll och omfattning

5 §. *Hälsoundersökningar, kontroller av munhälsan samt specialundersökningar*

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna återkommande hälsoundersökningar och kontroller av munhälsan samt specialundersökningar i enlighet med vad som bestäms i detta kapitel för alla som hör till en på förhand angiven ålders- eller årsklass eller annan kategori samt hälsoundersökningar som utgår från individuella behov. En hälsovårdare, barnmorska, läkare, tandläkare, munhygienist eller tandskötare bör utreda behovet av stöd hos dem som inte deltar i de återkommande hälsoundersökningarna.

En hälsoundersökning kan göras av en hälsovårdare, barnmorska eller läkare. En omfattande hälsoundersökning görs av en hälsovårdare eller barnmorska i samarbete med en läkare och vid behov en psykolog. En kontroll av munhälsan kan göras av en tandläkare, munhygienist eller tandskötare.

6 §. *Återkommande hälsoundersökningar*

För en familj som väntar barn ska det ordnas minst en omfattande hälsoundersökning.

Under barnets första levnadsår ska det ordnas minst nio hälsoundersökningar. Sex av undersökningarna ska utföras av hälsovårdare. Undersökningarna som görs då barnet är 4 till 6 veckor respektive 8 månader gammalt ska utföras av hälsovårdare och läkare tillsammans. Den hälsoundersökning som görs då barnet är 4 månader gammalt ska vara en omfattande hälsoundersökning.

För ett barn i åldern 1 till 6 år ska det ordnas minst sex hälsoundersökningar. Då barnet är 18 månader respektive 4 år gammalt ska hälsoundersökningarna vara omfattande. En av undersökningarna ska omfatta en hälsovårdares bedömning av munhälsan.

Vårdnadshavarna ska erhålla en skriftlig kallelse till de ovan nämnda hälsoundersökningarna som gäller barn under skolåldern.

För skolelever ska det ordnas en hälsoundersökning i varje årskurs. De hälsoundersökningar som görs i årskurs ett, fem och åtta ska vara omfattande hälsoundersökningar. I den omfattande hälsoundersökningen i års-

kurs fem ska elevens särskilda behov i fråga om lärande och skolgång bedömas. I den omfattande hälsoundersökningen i årskurs åtta ska elevens individuella behov i fråga om yrkesval och fortsatta studier bedömas samt de stödåtgärder som behövs planeras.

För studerande som studerar vid Ålands lyceum och Ålands yrkesgymnasium samt för studerande som genomgår en utbildning som är ett år eller längre vid Ålands folkhögskola ska det under första studieåret ordnas en hälsoundersökning som utförs av en hälsovårdare och under första eller andra studieåret en undersökning som utförs av en läkare, om inte en läkarundersökning gjordes i samband med antagningen av den studerande. En läkarundersökning ska alltid ordnas under det första studieåret för studerande som deltar i specialundervisning eller för vilka en utredning av hälsotillståndet och studieförmågan är nödvändig på grund av studieområdet eller det kommande yrket. (2015/37)

För studerande som studerar vid Högskolan på Åland och enligt läroavtal som avses i 3 § 2 mom. ska det under det första studieåret ordnas en hälsoenkät som vid behov leder till en hälsoundersökning. (2015/37)

7 §. Återkommande kontroller av munhälsan

För barn under läropliktsåldern ska det ordnas en kontroll av munhälsan då barnet är 1 eller 2 år, när barnet är 3 eller 4 år samt när barnet är 5 eller 6 år.

För elever ska det ordnas en kontroll av munhälsan i årskurs ett, tre, fem och åtta.

För studerande som är berättigade till studerandehälsövård enligt 3 § ska det minst en gång under studietiden ordnas en kontroll av munhälsan då behovet av munhygienisk rådgivning och munhygieniska tjänster utreds.

8 §. Specialundersökningar i skolhälsovården

För elever som vid hälsoundersökning konstaterats ha behov av det ska följande specialundersökningar ordnas för att utvärdera elevens hälsotillstånd:

- 1) syn- eller hörselundersökningar som utförs av en specialist samt andra nödvändiga undersökningar som specialisten föreskriver,
- 2) undersökningar av den mentala hälsan som utförs av en psykolog samt efter remiss,
- 3) undersökningar som utförs inom den specialiserade barn- och ungdomspsykiatrien.

9 §. Hälsoundersökningarnas innehåll

Vid en hälsoundersökning ska man utgående från den undersökta ålder och individuella behov kartlägga hans eller hennes tillväxt, utveckling och välbefinnande med hjälp av intervjuer, kliniska undersökningar och vid behov med andra metoder. Familjens välbefinnande utreds med en intervju. Den undersökta önskemål och åsikter ska klarläggas och beaktas på det sätt som hans eller hennes utvecklingsnivå förutsätter.

Bedömningen av den undersökta hälsotillstånd och eventuella behov av fortsatta undersökningar, stöd och vård ska göras tillsammans med den undersökta och, beroende på den undersökta ålder, med vårdnadshavarna. Vid behov görs en individuell plan för välbefinnande och hälsa eller revideras den tidigare planen.

10 §. De omfattande hälsoundersökningarnas innehåll

I den omfattande hälsoundersökning som riktar sig till en familj som väntar barn undersöks förutom moderns och fostrets hälsotillstånd också hela familjens välbefinnande genom intervjuer och vid behov med andra metoder.

Den omfattande hälsoundersökning som riktar sig till barn under läropliktsåldern och elever innehåller en intervju med barnets föräldrar och en utredning av hela familjens välbefinnande till den del det är nödvändigt för att barnets behov av hälso- och sjukvård och stöd ska kunna bedömas samt för att vården och stödet ska kunna ges.

Om vårdnadshavaren ger sitt skriftliga samtycke inkluderas i den omfattande hälsoundersökningen barnomsorgspersonalens bedömning av hur ett barn under läropliktsåldern klarar sig i barnomsorgen och av barnets välbefinnande. Vid undersökning av elev inkluderas skolans och lärarens bedömning av hur eleven klarar sig i skolan och av elevens välbefinnande. Bedömningen ska innehålla uppgifter som är nödvändiga för att kunna fastställa behovet av hälso- och sjukvård eller stöd samt för att vården och stödet ska kunna ges.

En sammanfattning av de omfattande hälsoundersökningarna ska användas då elevvårdspersonalen gemensamt bedömer det rådande läget i klassen och skolan samt behovet av eventuella extra åtgärder. Sammanfattningen får inte innehålla personuppgifter.

11 §. Kontroller av munhälsan

Vid kontroll av munhälsan utreds munnens hälsa, utvecklingen av munhälsan och behovet av vård. Vid behov utarbetas en individuell hälsoplan.

Munhälsan hos en gravid kvinna och hennes behov av vård bedöms av en yrkesutbildad person inom mun- och tandvård genom en intervju och vid behov med andra metoder. Kontroll av munhälsan hos barn under läropliktsåldern utförs av en munhygienist eller tandskötare och vid behov av en tandläkare. De återkommande kontrollerna av munhälsan hos elever utförs av en tandläkare, en munhygienist eller en tandskötare som deltagit i fortbildning. Kontrollerna av munhälsan omfattar enligt behov hälsoundersökningar som utförs av en tandläkare. Vid behov kan även specialistundersökningar av munnen utföras.

12 §. En sund och trygg skola och studiemiljö

En kartläggning om skolan och studiemiljön är sund och trygg ska göras i samarbete mellan skolans personal och dess elever eller studerande, skol- eller studerandehälsovården samt vid behov med andra sakkunniga. Skolans rektor ansvarar för att kartläggningen utförs. Arbetet med att avhjälpa de eventuella brister som konstaterats vid undersökningen ska följas upp årligen.

13 §. Identifiering av behov av särskilt stöd och tillhandahållande av stöd

Hälsorådgivningen och hälsoundersökningarna ska ordnas så att behovet av särskilt stöd hos ett barn under läropliktsåldern, en elev, en studerande eller en familj identifieras i så tidigt skede som möjligt och så att det stöd som behövs erbjuds utan dröjsmål. Behovet av särskilt stöd ska utredas om det hos ett barn under läro-

L 4 LF (2015:28) om rådgivning för gravida och barn m.m.

pliktsåldern, en elev, en studerande eller en familj eller i miljön finns faktorer som kan äventyra en sund uppväxt och utveckling.

I syfte att bedöma och tillgodose behovet av särskilt stöd ska det vid behov ordnas extra besök och hembesök. Dessutom ska det utarbetas en individuellt anpassad plan för välbefinnande och hälsa i samarbete med den som behöver stöd och, beroende på personens ålder, med hans eller hennes familj. Utfallet av planen ska följas och bedömas. I syfte att på bästa sätt bedöma och tillgodose behovet av särskilt individuellt stöd för ett barn, för en elev eller en familj, ska samarbete vid behov också bedrivas mellan aktörer såsom barnomsorgen, hemservicen, barnskyddet, elev- och studerandevården samt den specialiserade sjukvården.

3 kap. Hälso- och sjukvårdstjänster

14 §. Hälso- och sjukvårdstjänsternas allmänna innehåll

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna hälso- och sjukvård utifrån det individuella behovet och det aktuella utvecklingsstadiet i samarbete med individen och familjen så att rådgivningen bidrar till att stärka resurserna och så att klienterna kan tillämpa informationen i praktiken och ta ansvar för sin egen hälsa. Hälso- och sjukvårdstjänsterna ska basera sig på vetenskap och beprövad erfarenhet. Hälso- och sjukvårdstjänster kan ges individuellt, i grupp och för en större gemenskap.

Hälso- och sjukvårdstjänsterna ska stödja föräldrar i deras föräldraskap och parrelation samt främja familjens sociala stödnätverk. Den ska också bidra till att främja individens och familjens hälsa inklusive den mentala hälsan samt det psykosociala välbefinnandet genom att förmedla information inom åtminstone följande områden:

- 1) fysisk, psykisk och social utveckling och mognad,
- 2) mänskliga relationer, jämställdhet, vila, sömn, fritid, näring, motion, viktkontroll, munhälsa, sexuell läggning och hälsa inklusive preventivmedel, ergonomi samt nyttjande av olika medier på ett hälsosamt och tryggt sätt,
- 3) förebyggande av våld i nära relationer och parförhållanden, olyckor, rökning och användning av alkohol och andra berusningsmedel,
- 4) vaccineringsprogrammet och förebyggande av infektioner samt
- 5) i tillämpliga delar social trygghet samt social- och hälsovårdstjänster.

15 §. Kompletterande hälso- och sjukvårdstjänster

En familj som väntar sitt första barn ska ges multiprofessionellt ordnad familjeträning som omfattar föräldragrupperverksamhet. Hembesök ska göras hos en familj som väntar sitt första barn eller hos en familj som fått sitt första barn. Andra hembesök ska ordnas vid behov.

Den hälso- och sjukvårdstjänst som riktar sig till en familj som väntar barn ska ges till bägge föräldrarna. Rådgivningens innehåll ska innehålla information om graviditetstiden och de risker som ansluter sig till den, om förlossningen och vården av barnet samt om förändringar i den mentala hälsan som eventuellt hänger samman med graviditeten och förlossningen. Rådgivningen ska stöda utvecklingen av ett bra samspel i den tidiga relationen mellan barn och föräldrar och stöda modern att amma.

Den hälso- och sjukvårdstjänst som riktar sig till barn under skolåldern och elever och deras familjer ska stöda barnets utveckling, omsorgen om barnet och barnets fosteran samt växelverkan mellan barnet och föräldrarna. Dessutom ska föräldrarnas välbefinnande, resurser och samverkan för barnets bästa stödas.

Den hälso- och sjukvårdstjänst som riktar sig till elever och studerande ska stöda och främja deras utveckling mot självständighet, studieförmåga, sunda levnadsvanor samt en god fysisk funktionsförmåga och mental hälsa samt förebygga mobbning. De studerande ska även ges information om vad som krävs för att utöva ett yrke samt de hälsomässiga utmaningar som kan vara förknippade med vissa arbeten och yrken.

16 §. Preventivmedelsrådgivning och annan rådgivning om sexuell hälsa

Rådgivning som stöder den sexuella mognaden och utvecklingen hos barn under läropliktsåldern, elever och studerande ska ingå i hälso- och sjukvårdstjänsterna och hälso- och sjukvårdstjänsterna ska på ett sätt som motsvarar barnens och ungdomarnas utvecklingsstadium. Preventivmedelsrådgivning och annan rådgivning om sexuell hälsa hör till rådgivningen för gravida och ges till föräldrar i samband med besök på barnrådgivningen samt inom skol- och studerandehälsovården. Rådgivningen kan också ordnas som en del av andra tjänster.

4 kap. Hälso- och sjukvårdstjänster för studerande

17 §. Hälso- och sjukvårdstjänster

Sådana hälso- och sjukvårdstjänster som avses i 30 § 2 mom. 3 punkten landskapslagen om hälso- och sjukvård är förutom hälso- och sjukvårdstjänster och hälso- och sjukvårdstjänster även

- 1) tidigt konstaterande, vård och hänvisning till fortsatt vård vid eventuella mentala störningar och missbruksproblem,
- 2) tjänster som främjar sexuell hälsa, som omfattar rådgivning i frågor som gäller sexualitet och parrelationer, förebyggande av infertilitet, stöd för sexuell och könslig läggning, förebyggande av könssjukdomar och förebyggande av sexuellt våld samt annan rådgivning som gäller den sexuella hälsan och vid behov hänvisning till fortsatt vård,
- 3) mun- och tandvårdstjänster som omfattar hälso- och sjukvårdstjänster, undersökning och vård av mun och tänder enligt individuella behov samt en vårdplan inkluderande egenvård som uppgjorts av en yrkesutbildad person inom mun- och tandvård utgående från en hälso- och sjukvårdstjänst samt
- 4) andra hälso- och sjukvårdstjänster inom primärvården samt hänvisning till fortsatt vård.

Verksamheten som främjar hälsan och förebygger sjukdomar samt hälso- och sjukvårdstjänsterna ska bidra till en helhet som främjar de studerandes hälsa, välfärd och studieförmåga.

5 kap. Särskilda bestämmelser

18 §. Skyldigheter enligt barnskyddslagen

Bestämmelser om skyldighet att göra en anmälan när omständigheterna förutsätter att behovet av barnskydd utreds, om begäran om bedömning av barnskyddsbeho-

vet, om föregripande barnskyddsanmälan, om åtgärder för att ge akt på och främja barns och unga personers välfärd, om att göra upp en plan för att främja barns och unga personers välfärd samt om att ordna och utveckla barnskyddet finns i barnskyddslagen FFS 417/2007 som genom landskapslagen (2008:97) om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen gäller i landskapet.

19 §. *Ikraftträdande*

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 2015.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna förordning får vidtas innan förordningen träder i kraft.

L 5 Republikens presidents förordning (2010:2) om vissa förvaltningsuppgifter inom hälso- och sjukvården i landskapet Åland

(FFS 1179/2009)

1 §. Ålands landskapsregering ska sköta de uppgifter inom hälso- och sjukvården i landskapet Åland som enligt i landskapet gällande rikslagstiftning hör till regionförvaltningsverken.

Bestämmelser om vilka myndigheter som ska sköta de uppgifter som gäller beredskap för undantagsförhållanden finns i republikens presidents förordning om skötseln i landskapet Åland av förberedande uppgifter för undantagsförhållanden (900/2000).

Se L om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (FFS 559/1994).

2 §. Kostnaderna för de uppgifter som avses i 1 § 1 mom. betalas av riket enligt vad social- och hälsovårdsministeriet och Ålands landskapsregering avtalar. Kostnaderna för rättsmedicinska undersökningar betalas av Statens ämbetsverk på Åland.

3 §. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2010.

Genom denna förordning upphävs republikens presidents förordning av den 7 oktober 2005 om vissa förvaltningsuppgifter inom hälso- och sjukvården i landskapet Åland (803/2005).

L 6 Landskapslag (1993:61) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter

1 §. Lagen den 17 augusti 1992 om patientens ställning och rättigheter (FFS 785/1992) samt med stöd av den utfärdade bestämmelser skall, med i denna lag angivna avvikelser, tillämpas i landskapet Åland.

Ändring av den i 1 mom. angivna lagen gäller i landskapet, om inte annat följer av denna lag.

2 §. Den i 1 § 1 mom. nämnda lagen (patientlagen) ska inom landskapets behörighet tillämpas med följande avvikelser (2014/37):

1) (2013/124) en verksamhetsenhet inom Ålands hälso- och sjukvård ska i landskapet anses vara en i 2 § 4 punkten patientlagen avsedd verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård,

2) bestämmelserna i 3 § 1 mom. och 4 § 2 mom. patientlagen skall inte tillämpas i landskapet,

3) om den i 5 § 3 mom. patientlagen avsedda rätten för patient att kontrollera uppgifter i journalhandlingar som gäller patienten själv skall i landskapet gälla vad därom i landskapslagen (1977:72) om allmänna handlingars offentlighet stadgas,

4) (2014/37) Bestämmelserna i 11 § i patientlagen ska inte tillämpas. Motsvarande bestämmelser finns i 6 § i landskapslagen (2014:33) om Ålands ombudsmannamyndighet,

5) om det i 13 § 4 mom. patientlagen avsedda utlämnandet av uppgifter ur journalhandlingarna skall i landskapet gälla vad därom i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet är stadgat,

6) bestämmelserna i 17 § patientlagen skall inte tillämpas i landskapet samt

7) (2013/124) Ålands hälso- och sjukvård är skyldig att på begäran avgiftsfritt och utan hinder av sekretessbestämmelser ge Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet de upplysningar och utredningar som behövs för utövandet av den tillsyn som avses i 2 § 3 mom. landskapslagen (2011:114) om hälso- och sjukvård.

Tidigare 4 och 5 p. har blivit 5 och 6 p. genom (2003/80).

3 §. De förvaltningsuppgifter som enligt patientlagen ankommer på riksmyndighet skall i landskapet handhas av landskapsregeringen, såvitt fråga är om angelägenheter som faller inom landskapets behörighet.

4 §. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

L 7 Landskapslag (2014:28) om tillämpning på Åland av lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård

1 §. *Lagens tillämpningsområde*

Inom landskapets behörighet ska lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård (FFS 1201/2013), nedan rikslagen, tillämpas i landskapet Åland med de avvikelser som anges i denna lag.

Ändringar i rikslagen ska tillämpas i landskapet från det att de träder i kraft i riket, om inte annat följer av denna lag.

2 §. *Personer som omfattas av tillämpningsområdet*

Denna lag omfattar de personer som definieras i 2 § rikslagen med följande avvikelser:

1) Med avvikelse från 2 § 1 punkten rikslagen ska denna lag omfatta personer som ansöker om eller har fått hälso- och sjukvårdstjänster i en annan EU-stat än Finland och som har hemkommun i landskapet enligt lagen om hemkommun (FFS 201/1994) eller som är försäkrade med stöd av sjukförsäkringslagen (FFS 1224/2004) och för vilka Ålands hälso- och sjukvård är behörig sjukvårdsmyndighet enligt lag eller en internationell överenskommelse.

2) Denna lag omfattar sådana personer som definieras i 2 § 2 punkten rikslagen och för vilka Ålands hälso- och sjukvård är behörig sjukvårdsmyndighet enligt lag eller en internationell överenskommelse.

3) Denna lag omfattar personer som avses i 2 §

L 8 RPF (2015:12) om ... gränsöverskridande hälso- och sjukvård

3 punkten rikslagen och för vilka Ålands hälso- och sjukvård är behörig myndighet att bevilja ett sådant tillstånd till lämplig behandling utanför bosättningsstaten som avses i artikel 20 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

3 §. Begränsning av tillämpningsområdet

Förutom begränsningarna i 3 § rikslagen ska denna lag inte tillämpas på ett allmänt vaccinationsprogram för Åland som Ålands hälso- och sjukvård har fattat beslut om.

4 §. Hänvisningar till annan lag

Skol- och studerandehälsovård i 3 § 5 punkten rikslagen ska i landskapet avse skol- och studerandehälsovård enligt 29 och 30 §§ landskapslagen (2011:114) om hälso- och sjukvård.

Hänvisningen i 6 § rikslagen till 6 § 1 mom. lagen om likabehandling (FFS 21/2004) ska i landskapet avse 15 § 2 mom. landskapslagen om hälso- och sjukvård.

Hänvisningen i 8 § rikslagen till 1-3 §§ lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (FFS 734/1992) ska i landskapet avse 2 och 9 §§ landskapslagen (2007:23) om grunderna för avgifter till Ålands hälso- och sjukvård. Denna lag omfattar personer som avses i 2 § 3 punkten rikslagen och för vilka Ålands hälso- och sjukvård är behörig myndighet att bevilja ett sådant tillstånd till lämplig behandling utanför bosättningsstaten som avses i artikel 20 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

I 6 § rikslagen hänvisas inte uttryckligen till den numera upphävda L om likabehandling (FFS 21/2004) - utan till "samma grunder som för en person bosatt i Finland".

5 §. Definitioner

Med *överenskommelser om social trygghet* i 4 § 4 punkten rikslagen avses ett avtal om sjukvård eller ett avtal om social trygghet som innehåller bestämmelser om sjukvården och som landskapet omfattas av.

Med *offentlig hälso- och sjukvård* i 4 § 6 punkten rikslagen avses hälso- och sjukvård som Ålands hälso- och sjukvård är skyldig att ordna med stöd av 37 § landskapslagen om hälso- och sjukvård.

Med *en kommun eller en samkommun* som ansvarar för ordnandet av hälso- och sjukvårdstjänster i rikslagen ska i landskapet avses Ålands hälso- och sjukvård.

6 §. Begränsningar i mottagning för vård

Beslut om begränsningar i mottagning för vård i 7 § rikslagen ska i landskapet fattas av Ålands hälso- och sjukvård. Ett sådant beslut ska med avvikelse från 7 § 2 mom. rikslagen utan dröjsmål meddelas till landskapsregeringen, Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet och kontaktpunkten för gränsöverskridande hälso- och sjukvård.

7 §. Tillstånd till lämplig behandling utanför bosättningsstaten

En ansökan om tillstånd till lämplig behandling utanför bosättningsstaten i enlighet med artikel 20 i förordning (EG) nr 883/2004 ska med avvikelse från 13 § rikslagen göras hos Ålands hälso- och sjukvård, som ska fatta beslut om tillståndet, om inte uppgiften i en

överenskommelseförordning med stöd av 32 § självstyrelselagen har överförts på en riksmyndighet.

Om Ålands hälso- och sjukvård har beviljat ett tillstånd enligt 1 mom. och en patient själv har betalat kostnaderna för hälso- och sjukvården ska Ålands hälso- och sjukvård ersätta kostnaderna till patienten i enlighet med 9 § 3 mom. rikslagen för den vård som har getts enligt tillståndet.

8 §. Information om rätten att använda hälso- och sjukvårdstjänster

Ålands hälso- och sjukvård ska informera om rätten att använda gränsöverskridande hälso- och sjukvårdstjänster.

9 §. Kontaktpunkt för gränsöverskridande hälso- och sjukvård

Ålands hälso- och sjukvård ska svara för den kommunikation och det informationsutbyte som hänför sig till den gränsöverskridande hälso- och sjukvården i enlighet med 24 § rikslagen, om inte uppgiften i en överenskommelseförordning med stöd av 32 § självstyrelselagen har överförts på en riksmyndighet.

Se RPF (2015:12) om skötseln på Åland av vissa förvaltningsuppgifter som gäller gränsöverskridande hälso- och sjukvård.

10 §. Ändringssökande

I ett beslut som fattats enligt 7 § 1 eller 2 mom. kan ändring sökas i enlighet med 25 § 1 mom. självstyrelselagen.

I fråga om beslut om ersättning för gränsöverskridande hälso- och sjukvårdskostnader som fattats av Folkpensionsanstalten med stöd av sjukförsäkringslagen finns bestämmelser om ändringssökande i rikslagen.

11 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

L 8 Republikens presidents förordning (2015:12) om skötseln på Åland av vissa förvaltningsuppgifter som gäller gränsöverskridande hälso- och sjukvård

(FFS 494/2014)

1 §. Överföring av förvaltningsuppgifter

Genom denna förordning överförs på Folkpensionsanstalten vissa förvaltningsuppgifter som rör gränsöverskridande hälso- och sjukvård och som enligt landskapslagen om tillämpning på Åland av lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård (ÅFS 2014:28) ankommer på Ålands hälso- och sjukvård.

2 §. Tillstånd till lämplig behandling utanför bosättningsstaten

Folkpensionsanstalten ska i enlighet med 7 § i landskapslagen om tillämpning på Åland av lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård pröva ansökningar om tillstånd till lämplig behandling utanför bosättningsstaten. Folkpensionsanstalten ska fatta sitt beslut utgående från ett bindande utlåtande som Ålands hälso- och sjukvård lämnar till Folkpensionsanstalten senast 21 dygn efter det att ansökan mottagits.

Om en person har beviljats ett sådant tillstånd som avses i 1 mom. och han eller hon själv har betalat kostnaderna för hälso- och sjukvårdstjänsten, ska Folkpensionsanstalten betala ersättning till personen i enlighet med 7 § 2 mom. landskapslagen om tillämpning av lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård. Om personen har hemkommun i landskapet, ska Ålands hälso- och sjukvård enligt faktura återbetala till Folkpensionsanstalten det belopp som denna har utbetalat för den vård som tillståndet gäller.

3 §. Kommunikation och informationsutbyte

Kontaktpunkten för gränsöverskridande hälso- och sjukvård som finns vid Folkpensionsanstalten ska i landskapet svara för den kommunikation och det in-

formationsutbyte som hänför sig till den gränsöverskridande hälso- och sjukvården i enlighet med 9 § landskapslagen om tillämpning på Åland av lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård.

4 §. Ersättning för kostnader

Ålands landskapsregering ersätter Folkpensionsanstalten för kostnaderna för skötseln av de förvaltningsuppgifter som avses i 2 och 3 § på det sätt som landskapsregeringen och Folkpensionsanstalten kommer överens om.

5 §. Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2014.

Hälsoskydd

L 9 Landskapslag (2016:84) om tillämpning på Åland av hälsoskyddslagen

1 §. Lagens tillämpningsområde

Med de avvikelser som följer av denna lag ska hälsoskyddslagen (FFS 763/1994) tillämpas på Åland.

Ändras något i hälsoskyddslagen som hör till landskapets behörighet ska ändringarna gälla på Åland från tidpunkten för deras ikraftträdande i riket.

2 §. Förvaltningsuppgifter

Inom landskapets förvaltningsbehörighet sköter landskapsregeringen och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) uppgifterna i hälsoskyddslagen om inte uppgiften med stöd av 32 § i självstyrelselagen (1991:71) för Åland genom överenskommelseförordning överförs på en riksmyndighet.

Om inget annat följer av denna lag ska på Åland ÅMHM handha de förvaltningsuppgifter som i riket, i enlighet med hälsoskyddslagen, handhas av kommunerna och regionförvaltningsverken. Övriga förvaltningsuppgifter handhas av landskapsregeringen.

För verkställigheten av denna lag kan anvisningar som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) utfärdar och som rör hälsoskydd genom beslut av ÅMHM tillämpas på Åland.

3 §. Hänvisningar

Hänvisas i hälsoskyddslagen till bestämmelser i rikslagstiftningen som hänför sig till ett rättsområde inom landskapets behörighet och som har motsvarighet i landskapslagstiftningen, ska hänvisningarna avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen.

Hänvisas i någon av de i hälsoskyddslagen angivna riksförfattningarna till andra bestämmelser i rikslagstiftningen som hänför sig till ett rättsområde inom landskapets behörighet och som har motsvarighet i landskapslagstiftningen, ska hänvisningarna avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen.

4 §. Planer för styrning och tillsyn

Bestämmelserna rörande planer för styrning och tillsyn i 4 a, 6 och 7 §§ i hälsoskyddslagen ska inte tilläm-

pas på Åland. Bestämmelsen i 5 § i hälsoskyddslagen, till den del den anger att regionförvaltningsverket bedömer och utvärderar de kommunala tillsynsplanerna för hälsoskyddet, ska inte tillämpas på Åland. För styrningen och samordningen av den tillsyn som regleras i hälsoskyddslagen samt för en regelbunden tillsyn som är av hög kvalitet samt förebygger sanitära olägenheter ska bestämmelser om detta finnas i de verksamhets- och resultatplaner för ÅMHM som avses i 2 § i landskapslagen (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

5 §. Miljötillstånd och miljögranskning

Bestämmelsen i 13 § 3 mom. i hälsoskyddslagen ska inte tillämpas på Åland.

6 §. Godkännande av anläggning som levererar hushållsvatten

Bestämmelsen i 18 § 3 mom. i hälsoskyddslagen ska inte tillämpas på Åland.

7 §. Begravning av döda djur

Sådan plats för begravning av döda djur som avses i 24 § i hälsoskyddslagen ska på Åland anvisas av landskapsregeringen.

8 §. Kompetensintyg och testning

Intyg över anläggningsteknisk och hushållsvattenhygienisk kompetens som avses i 20 b § i hälsoskyddslagen samt intyg över anläggningsteknisk och basängvattenteknisk kompetens som avses i 28 a § i hälsoskyddslagen är giltiga på Åland.

Landskapsregeringen har rätt att besluta om de krav som ska uppfyllas för att erhålla sådan kompetens som avses i 1 mom. samt utfärda intyg över erhållen kompetens.

Landskapsregeringen har rätt att godkänna sådana testare som avses i 59 a § i hälsoskyddslagen.

9 §. Avfalls- och avloppsvattenhantering

Bestämmelserna i 22 § i hälsoskyddslagen om allmänna krav på avfalls- och avloppshantering ska inte tillämpas på Åland. Bestämmelserna om avfallshanteringen vid stora offentliga tillställningar och allmänna

L 10 LF (2016:88) om ... hälsoskydd

anvisningar om avfall i 25 § i hälsoskyddslagen ska inte tillämpas på Åland.

10 §. Undersökningar och analyser

Utöver det som bestäms i 11 kap. i hälsoskyddslagen kan resultat från undersökningar som vidtagits utan krav från ÅMHM ligga till grund för myndighetsbeslut under förutsättning att den som utfört undersökningen kan påvisa tillförlitligheten i provtagningsmetodiken. Om ett laboratorium anlitas i samband med en sådan undersökning ska det vara ackrediterat av ett ackrediteringsorgan för den analysmetod som använts.

11 §. Avgifter

Med avvikelse från vad som bestäms i 50 § i hälsoskyddslagen regleras avgifter för de prestationer som landskapsregeringen och ÅMHM utför enligt denna lag i landskapslagen (1993:27) om grunderna för avgifter till landskapet och landskapslagen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

12 §. Straff

Den som bryter mot bestämmelserna i denna lag straffas med böter om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag.

Inom landskapets behörighet ska utöver straffbestämmelsen i 1 mom. och bestämmelserna i 54 § i hälsoskyddslagen även bestämmelserna om straff för hälsobrott och hälsoskyddsförseelse i 44 kap. 1 och 2 §§ i strafflagen (FFS 39/1889) samt bestämmelserna om miljöförstöring, grov miljöförstöring, miljöförseelse och miljöförstöring av oaksamhet i 48 kap. 1-4 §§ i strafflagen tillämpas på Åland.

Inom landskapets behörighet ska ändringar om straff för brott som avses i 2 mom. tillämpas från den dag de träder i kraft i riket.

13 §. Ändringssökande

I ett av ÅMHM fattat beslut i ett ärende som avses i denna lag får ändring sökas i enlighet med vad som sägs i 19 § i landskapslagen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

Bestämmelserna om omprövning av beslut i 56 § 1 mom. tillämpas inte på Åland.

14 §. Landskapsförordning

Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av hälsoskyddslagen ska tillämpas på Åland oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen bestämmer.

Se LF (2016:88) om tillämpning på Åland av riks författningar om hälsoskydd.

15 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1967:36) om hälsovården.

Åtgärder för verkställighet får vidtas innan lagen träder i kraft.

L 10 Landskapsförordning (2016:88) om tillämpning på Åland av riks författningar om hälsoskydd**1 §. Riksförfattningar om hälsoskydd**

Inom landskapets behörighet ska följande riks författningar om livsmedel tillämpas på Åland:

1) Hälsoskydds förordningen (FFS 1280/1994).

2) Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökning av hushållsvatten i små enheter (FFS 401/2001).

3) Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökningar av bassängvatten i simhallar och badanläggningar (FFS 315/2002).

4) Social- och hälsovårdsministeriets förordning om den anläggningstekniska och bassängvattenhygieniska kompetens som krävs av den som arbetar i en simhall, badanläggning eller motsvarande anläggning och om testning av sådan kompetens (FFS 1350/2006).

5) Social- och hälsovårdsministeriets förordning om den anläggningstekniska och hushållsvattenhygieniska kompetens som krävs av den som arbetar vid en anläggning som levererar hushållsvatten och om testning av sådan kompetens (FFS 1351/2006).

6) Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskraven och övervakningen i fråga om vattnet vid allmänna badstränder (FFS 177/2008).

7) Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskraven och övervakningen i fråga om vattnet vid små allmänna badstränder (FFS 354/2008).

8) Statsrådets förordning om utredning av livsmedels- och vattenburna epidemier (FFS 1365/2011), till den del den gäller utredning i enlighet med hälsoskyddslagen (FFS 763/1994).

9) Statsrådets förordning om laboratorier som utför undersökningar enligt livsmedelslagen, foderlagen och hälsoskyddslagen (FFS 152/2015), till den del den gäller undersökningar i enlighet med hälsoskyddslagen.

10) Social- och hälsovårdsministeriets förordning om sanitära förhållanden i bostäder och andra vistelseutrymmen samt om kompetenskrav för utomstående sakkunniga (FFS 545/2015).

11) Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökning av hushållsvatten (FFS 1352/2015).

2 §. Ändringar i riks författningar

Ändringar i de i 1 § angivna riks författningarna ska tillämpas på Åland från den tidpunkt de träder i kraft i riket.

3 §. Förvaltningsuppgifter

De förvaltningsuppgifter som regionförvaltningsverken och kommunerna har enligt de i 1 § angivna riks författningarna handhas på Åland av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM), vad gäller uppgifter som faller inom landskapets behörighetsområde. Övriga förvaltningsuppgifter ska inom landskapets behörighet handhas av landskapsregeringen.

4 §. Hänvisningar

Hänvisningar till bestämmelser i rikslagstiftningen i de i 1 § angivna riksförfattningarna ska avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen.

5 §. Cyanobakterier, makroalger och marina alger samt okulär besiktning

Om en sådan i den 1 § 6 punkten angivna riksförfattningen avsedd badvattenprofil tyder på att det finns risk för utbredning av cyanobakterier, ska en lämplig kontroll ske så att eventuella hälsorisker kan konstateras i tid. Om en utbredning av cyanobakterier inträffar och en hälsorisk konstateras eller befäras, ska lämpliga förvaltningsåtgärder omedelbart vidtas av ÅMHM för att förhindra att någon utsätts för fara, bland annat genom information till allmänheten.

Om badvattenprofilen tyder på en tendens till utbredning av makroalger och/eller marina alger ska ÅMHM genomföra undersökningar för att avgöra om de kan godtas och om det föreligger hälsorisker, ska lämpliga förvaltningsåtgärder vidtas, bland annat genom information till allmänheten.

Badvatten ska okulärbesiktigas i fråga om föroreningar såsom tjärrester, glas, plast, gummi eller annat avfall. Om en sådan förorening hittas, ska ÅMHM vidta lämpliga förvaltningsåtgärder, bland annat vid behov genom information till allmänheten.

6 §. I kraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2017.

Bestämmelserna i den i 1 § 4 punkten avsedda riksförfattningen vad gäller skyldigheten att

- 1) genomgå ett test för erhållande av kompetensintyg,
- 2) inneha kompetensintyg samt
- 3) skyldigheten att föra bok över och för behörig myndighet visa upp utfärdade kompetensintyg tillämpas efter att 6 månader förflutit sedan denna förordning trätt i kraft.

Bestämmelserna i den i 1 § 5 punkten avsedda riksförfattningen vad gäller skyldigheten att

- 1) genomgå ett test för erhållande av kompetensintyg,
- 2) inneha kompetensintyg samt
- 3) skyldigheten att föra bok över och för behörig myndighet visa upp utfärdade kompetensintyg tillämpas efter att 6 månader förflutit sedan denna förordning trätt i kraft.

L 11 Landskapslag (2007:26) om tillämpning i landskapet Åland av livsmedelslagen

1 §. Vid tillverkning och hantering av livsmedel skall livsmedelslagen (FFS 23/2006) tillämpas i landskapet Åland med de undantag som följer av denna lag.

Ändringar av livsmedelslagen skall tillämpas i landskapet från det att de träder i kraft i riket.

2 §. Den information som enligt livsmedelslagen skall ges om livsmedel skall i landskapet vara skriven på svenska.

3 §. (2014/8) Inom landskapets förvaltningsbehörighet sköter landskapsregeringen och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet uppgifterna i livsmedelslagen om inte uppgiften med stöd av 32 § självstyrelselagen

genom överenskommelseförordning överförs på en riksmyndighet.

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet ska sköta kommunernas och regionförvaltningsverkens uppgifter och dessutom följande av Livsmedelssäkerhetsverkets uppgifter

- 1) att handlägga anmälningar,
- 2) att fatta beslut om godkännande av livsmedelslokaler,
- 3) köttbesiktningen och övervakningen i anslutning därtill samt tillsynen över den första ankomstplatsen för animaliska livsmedel samt
- 4) enligt bestämmelser i landskapsförordning andra uppgifter som är likartade dem som myndigheten redan sköter enligt denna lag.

Landskapsregeringen ska sköta övriga uppgifter som hör till statliga myndigheter enligt livsmedelslagen. Intyg över livsmedelshygienisk kompetens beviljade av Livsmedelssäkerhetsverket eller en av verket godkänd kompetenstestare är giltiga i landskapet.

Hänvisningar i livsmedelslagen till bestämmelser i rikslagstiftningen ska avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen. Bestämmelser om avgifter finns i landskapslagen (1993:27) om grunderna för avgifter till landskapet.

4 §. Upphävd (2014/8).

4a §. (2009/15) En jägare får för konsumtion i landskapet årligen sälja högst två obesiktigade djurenheter kött från frilevande vilt till konsumenter och livsmedelsföretagare för direkt vidareförsäljning till konsumenter.

I denna lag avses med begreppet

- 1) *frilevande vilt* frilevande vilt av älg eller rådjur,
- 2) *jägare* den som har jakträtt i enlighet med jaktlagen (1985:31) för landskapet Åland, eller som annars har rätt att utöva jakt och som har fällt det frilevande vilt som avses i 1 mom.,

3) *livsmedelsföretagare* de fysiska eller juridiska personer som ansvarar för att kraven i livsmedelslagstiftningen uppfylls i det livsmedelsföretag de driver, dock så att jägaren inte är livsmedelsföretagare i den betydelse som avses i denna lag,

4) *inälvor* organ från bröst-, buk- och bäckenhålör, luft- och matstrupe samt med

5) *djurenhet* den kvantitet som anges i följande tabell:

djurslag	vuxet djur	kalv/ kid
älg	1	0,5
rådjur	0,1	0,1

Jägare kan avpälva djurkroppar av frilevande vilt samt behandla dem med sedvanlig hängning, kylning, styckning och infrysning. Köttet kan levereras som hela slaktkroppar, i delar eller som styckningsdetaljer, dock inte som malet kött, till en eller flera konsumenter eller till en eller flera livsmedelsföretagare. Andra inälvor än tungen får inte säljas.

Livsmedelsföretagare ska hantera kött av obesiktigade djurkroppar från frilevande vilt i ändamålsenliga utrymmen samt ha ett av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet godkänt dokumenterat egenkontrollsystem av vilket framgår verksamhetsrutiner för köttets hantering.

L 12 LF (2015:69) om ... livsmedel och livsmedelshygien

5 §. (2007/122) Beslut som fattats enligt denna lag överklagas enligt bestämmelserna i livsmedelslagen. I Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets beslut i ärende som avses i denna lag får ändring sökas i enlighet med vad som sägs i 19 § landskapslagen (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

6 §. Den som bryter mot bestämmelserna i denna lag straffas med böter, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

7 §. Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av livsmedelslagen skall tillämpas i landskapet oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen föreskriver.

Se LF (2015:69) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om livsmedel och livsmedelshygien.

8 §. Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet i landskapsförordning besluta om genomförandet i landskapet av EG:s direktiv rörande angelägenheter som avses i denna lag.

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning besluta närmare om krav på hantering av kött från frilevande vilt samt om den spårbarhet och den egenkontroll som avseende kött från frilevande vilt krävs av en livsmedelsföretagare. (2009/15)

Ikraftträdandebestämmelse (2007:26):

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1977:43) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om livsmedel och landskapslagen (1997:97) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel.

Landskapsförordningen (2006:88) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om livsmedel och livsmedelshygien som utfärdats med stöd av de upprädda lagarna förblir i kraft.

L 12 Landskapsförordning (2015:69) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om livsmedel och livsmedelshygien

1 §. Författningar om livsmedel

Följande riksförfattningar om livsmedel ska tillämpas på Åland:

1. (2017/9) Jord- och skogsbruksministeriets förordning om kaseiner och kaseinater avsedda som livsmedel (FFS 962/2016).

2. Handels- och industriministeriets beslut om barnmat (FFS 789/1997).

3. Handels- och industriministeriets beslut om bantningspreparat (FFS 904/1997).

4. Handels- och industriministeriets förordning om livsmedel för speciella medicinska ändamål (FFS 406/2000).

5. Handels- och industriministeriets förordning om kaffe- och cikoriaextrakt (FFS 675/2000).

6. Handels- och industriministeriets förordning om socker (FFS 446/2003).

7. Handels- och industriministeriets förordning om kakao- och chokladprodukter (FFS 451/2003).

8. Handels- och industriministeriets förordning om vissa former av konserverad, helt eller delvis dehydraterad mjölk (FFS 458/2003).

9. Handels- och industriministeriets förordning om sylt av frukt, gelé och marmelad samt vissa andra produkter (FFS 474/2003).

10. Handels- och industriministeriets förordning om modersmjölksersättning och tillskottsning (FFS 1216/2007).

11. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om kosttillskott (FFS 78/2010).

12. Upphävd (2016/74).

13. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om förpackat vatten (FFS 166/2010).

14. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om fruktjuice och vissa liknande produkter (FFS 662/2013).

15. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om krav i fråga om vissa livsmedel (FFS 264/2012).

16. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om djupfrysta livsmedel (FFS 818/2012).

17. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om honung (FFS 392/2015).

2 §. Författningar om tillsatser och främmande ämnen i livsmedel

Följande riksförfattningar om tillsatser och främmande ämnen i livsmedel ska tillämpas på Åland:

1. Handels- och industriministeriets anvisningar om högsta halter av vissa biologiska orenheter i livsmedel (FFS 135/1996).

2. Handels- och industriministeriets förordning om behandling av livsmedel med joniserande strålning (FFS 852/2000).

3. Handels- och industriministeriets förordningar om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 273/2001, 500/2001, 1183/2001, 104/2002, 727/2002, 952/2002, 1190/2002, 241/2003, 308/2003, 476/2003, 633/2003, 777/2003, 464/2004, 620/2004, 869/2004, 1090/2004, 143/2005, 909/2005, 935/2005, 81/2006, 175/2006, 262/2006, 319/2006, 383/2006, 554/2006, 732/2006, 733/2006, 955/2006, 1008/2006, 245/2007, 263/2007, 515/2007, 754/2007, 814/2007, 822/2007, 887/2007, 967/2007, 1037/2007 och 1092/2007).

4. (2016/74) Jord- och skogsbruksministeriets förordning om gränsvärden för vissa främmande ämnen i livsmedel (FFS 880/2016).

5. Handels- och industriministeriets förordning om provtagningsmetoder för den offentliga kontrollen av bekämpningsrester i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 475/2003).

6. Handels- och industriministeriets förordning om de nationella arrangemang som ikraftträdandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1925/2006 om tillsättning av vitaminer och mineralämnen samt vissa andra ämnen i livsmedel förutsätter (FFS 726/2007).

7. Handels- och industriministeriets förordning om resterna av bekämpningsmedel i barnmat (FFS 1215/2007).

8. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om processhjälpsmedel i livsmedel (FFS 1020/2011).

9. (2016/74) Jord- och skogsbruksministeriets förordning om berikning av homogeniserad skummjölk med D-vitamin (FFS 754/2016).

3§. *Författningar om livsmedelsförpackningar och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel*

Följande riksförfattningar om livsmedelsförpackningar och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel ska tillämpas på Åland:

1. Handels- och industriministeriets beslut om tungmetaller som övergår från förnödenheter som kommer i beröring med livsmedel (FFS 268/1992).

2. Upphävd (2016/74).

3. Handels- och industriministeriets förordning om förnödenheter av plast som kommer i beröring med livsmedel (FFS 141/2005).

4. Handels- och industriministeriets förordning om förnödenheter av plast som kommer i beröring med livsmedel (FFS 181/2005).

5. Handels- och industriministeriets förordning om regenererad cellulosafilem som används vid framställningen av förnödenheter som kommer i beröring med livsmedel (FFS 697/2005).

6. Handels- och industriministeriets förordning om keramiska förnödenheter som kommer i beröring med livsmedel (FFS 165/2006).

7. Handels- och industriministeriets förordning om förnödenheter av plast som kommer i beröring med livsmedel (FFS 762/2006).

8. Handels- och industriministeriets förordning om förnödenheter av plast som kommer i beröring med livsmedel (FFS 1065/2007).

9. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om förnödenheter av plast som kommer i beröring med livsmedel (FFS 107/2009).

10. Social- och hälsovårdsministeriets förordning om informationsmaterial om föda för spädbarn och småbarn (FFS 267/2010).

11. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om förnödenheter av plast som kommer i beröring med livsmedel (FFS 106/2011).

12. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna (FFS 834/2014).

13. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om att märka vissa livsmedel som kraftigt saltade (FFS 1010/2014).

4§. (2016/89) *Författningar om livsmedelshygien*

Följande riksförfattningar om livsmedelshygien ska tillämpas på Åland:

1. Jord- och skogsbruksministeriets beslut om analys- och testmetoder för obehandlad mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter och värmebehandlad konsumtionsmjölk (11/VLA/1998).

2. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om provtagning enligt hygienlagen (3/VLA/2000).

3. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om verksamhet vid första ankomstplatser (FFS 118/2006).

4. Social- och hälsovårdsministeriets förordning om det nationella genomförandet av överenskommen om internationell transport av lättfördärliga livs-

medel och om specialutrustning för sådan transport (FFS 971/2006).

5. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om främmande ämnen i livsmedel av animaliskt ursprung (1/VLA/2007).

6. Statsrådets förordning om livsmedelstillsyn (FFS 420/2011).

7. Statsrådets förordning om vissa verksamheter som är förenade med låg risk för livsmedelssäkerheten (FFS 1258/2011) med avvikelse för vad som enligt 4a § landskapslagen (2007:26) om tillämpning i landskapet Åland av livsmedelslagen gäller för försäljning av kött från frilevande vilt.

8. Statsrådets förordning om utredning av livsmedels- och vattenburna epidemier (FFS 1365/2011), till den del den gäller utredning i enlighet med livsmedelslagen.

9. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om livsmedelshygien i vissa livsmedelslokaler (FFS 1367/2011).

10. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om livsmedelshygien vid primärproduktion av livsmedel (FFS 1368/2011).

11. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om livsmedelshygien vid produktion och överlåtelse av obehandlad mjölk (FFS 699/2013).

12. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om livsmedelshygien i anläggningar (FFS 795/2014).

13. Statsrådets förordning om laboratorier som utför undersökningar enligt livsmedelslagen, foderlagen och hälsoskyddslagen (FFS 152/2015)), till den del den gäller undersökningar i enlighet med livsmedelslagen (FFS 23/2006).

5§. *Författningar om kötthygien*

Följande riksförfattningar om kötthygien ska tillämpas på Åland:

1. Upphävd (2016/74).

2. Jord- och skogsbruksministeriets beslut om bakteriologisk undersökning vid köttbesiktning (1/VLA/2000).

3. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om påvisande med mikrobiologisk metod av mikroblämedelssubstanser vid köttbesiktning (21/VLA/2001).

4. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om undersökning av nöt med avseende på EHEC i slakterier och på djurhållningsplatser (24/VLA/2006).

5. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om kontroll av campylobacter hos broiler (10/VLA/2007).

6. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om åtgärder i anslutning till TSE-sjukdomar som gäller slakterier och styckningslokaler (7/VLA/2009).

7. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om salmonellakontroll i anläggningar inom köttbranschen (FFS 134/2012).

8. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om uppföljning av sjukdomsfrekvens hos svin (6/VLA/2012).

9. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om köttbesiktning (FFS 590/2014).

L 13 LL (1988:8) om ... riksförfattningar om konsumentssäkerhet

6 §. Ändringar i riksförfattningar

Ändringar i de i 1 - 5 §§ angivna författningarna ska tillämpas på Åland från den tidpunkt de träder i kraft i riket.

7 §. Förvaltningsuppgifter

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet ska inom landskapets lagstiftningsbehörighet sköta de förvaltningsuppgifter som enligt 1-5 §§ ska skötas av kommunerna och regionförvaltningsverken och dessutom de av Livsmedelssäkerhetsverkets uppgifter som anges i 3 § 2 mom. landskapslagen (2007:26) om tillämpning i landskapet Åland av livsmedelslagen. (2017/9)

Landskapsregeringen ska inom landskapets lagstiftningsbehörighet sköta övriga uppgifter som enligt 1-5 §§ ska skötas av statliga myndigheter. (2017/9)

Hänvisningar till bestämmelser i rikslagstiftningen i de i 1-5 §§ angivna författningarna ska avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen.

8 §. Språkkrav

Den information som ska finnas på livsmedel som safuförs på Åland ska vara skriven på svenska.

Ikraftträdandebestämmelse (2015:69):

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 2015.

Bestämmelserna i 7 § 2 och 3 mom. i den i 3 § 12 punkten angivna förordningen ska tillämpas från och med den 13 december 2016.

Bestämmelserna i 24 och 25 §§ i handels- och industriministeriets förordning om förpackningspåskrifter för livsmedel (1084/2004) ska tillämpas på Åland fram till den 13 december 2016 och bestämmelserna i den i 3 § 13 punkten angivna förordningen ska tillämpas från och med den 13 december 2016.

Genom denna förordning upphävs landskapsförordningen (2011:94) om tillämpning av riksförfattningar om livsmedel och livsmedelshygien.

Ikraftträdandebestämmelse (2016/74):

Denna förordning träder i kraft den 1 december 2016.

Ikraftträdandebestämmelse (2016/89):

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2017.

Ikraftträdandebestämmelse (2017/9):

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 2017.

L 13 Landskapslag (1988:8) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om konsumentssäkerhet (2012/46)

1 §. (1998/111) Inom landskapets behörighet och med de avvikelser som följer av denna lag, ska följande riksförfattningar tillämpas i landskapet: (2012/46)

1) (2012/46) konsumentssäkerhetslagen (FFS 920/2011),
2) (2016/17) lagen om kosmetiska produkter (FFS 492/2013),

3) (2012/46) lagen om leksakers säkerhet (FFS 1154/2011) samt

4) (2012/46) lagen om underrättelser till Europeiska kommissionen om marknads kontrollen av vissa produkter som medför risk (FFS 1197/2009).

Ändringar i ovannämnda författningar skall tillämpas i landskapet från den dag de träder i kraft i riket.

2 §. Denna lag tillämpas inte då det i annan landskapslag särskilt är stadgat om förebyggande av risker i 1 § 1 mom. nämnt avseende.

Denna lag tillämpas inte i fråga om sådan näringsutövning som enligt 27 och 29 §§ självstyrelselagen regleras genom rikslagstiftning. (1993/64)

3 §. (2016/27) Landskapsregeringen och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet övervakar att denna lag och de bestämmelser som har utfärdats med stöd av den följs, i enlighet med vad som följer av denna lag och landskapslagstiftningen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

De förvaltningsuppgifter som enligt de i 1 § 1 mom. 2 punkten och 8 § avsedda författningarna, 8 § till den del den avser i riket utfärdade bestämmelser med stöd av den i 1 § 1 mom. 2 punkten avsedda lagen, ankommer på statens myndigheter ska i landskapet skötas av landskapsregeringen, till den del förvaltningen grundar sig på landskapets lagstiftningsbehörighet på området.

De förvaltningsuppgifter som enligt de i 1 § 1 mom. 1, 3 och 4 punkterna samt 8 § avsedda författningarna, 8 § till den del den avser i riket utfärdade bestämmelser med stöd av de i 1 § 1 mom. 1, 3 och 4 punkterna avsedda författningarna, ankommer på statens myndigheter ska i landskapet skötas av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, till den del förvaltningen grundar sig på landskapets lagstiftningsbehörighet på området.

Skyldigheten enligt 8 § i konsumentssäkerhetslagen för verksamhetsutövare att lämna underrättelse om farliga konsumtionsvaror eller konsumenttjänster till Säkerhets- och kemikalieverket ska i landskapet avse en skyldighet för verksamhetsutövare att lämna underrättelse om farliga konsumtionsvaror eller konsumenttjänster till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

4 §. (1995/59) Anvisningar, anteckningar och annan information som enligt de författningar som avses i 1 och 8 §§ skall finnas på vara skall i landskapet vara skrivna åtminstone på svenska, om inte landskapsregeringen av särskilda skäl beviljar undantag från kravet.

5 §. (2012/46) Bestämmelserna i 53 och 54 §§ i konsumentssäkerhetslagen ska inte tillämpas i landskapet. (2016/27)

Inom landskapets behörighet ska hänvisningen till

1) förvaltningslagen (FFS 434/2003) i 30 § i konsumentssäkerhetslagen avse förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland,

2) språklagen (FFS 423/2003) och samiska språklagen (FFS 1086/2003) i 30 § i konsumentssäkerhetslagen avse 36 § i självstyrelselagen (1991:71) för landskapet Åland,

3) lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (FFS 621/1999) och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (FFS 13/2003) i 30 § i konsumentssäkerhetslagen avse landskapslagen (1977:72) om allmänna handlingars offentlighet,

4) viteslagen (FFS 1113/1990) i 45 § i konsumentssäkerhetslagen avse landskapslagen (2008:10) om tillämpning i landskapet Åland av viteslagen,

5) polislagen (FFS 872/2011) i 46 § i konsumentssäkerhetslagen avse polislagen (2013:87) för Åland,

6) lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet i 47 § i konsument säkerhetslagen avse landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet,

7) kemikalielagen (FFS 744/1989) i 25 § i lagen om leksakers säkerhet avse landskapslagen (1990:32) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier,

8) kemikalielagen i 2 § i lagen om kosmetiska produkter avse landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier,

9) lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet i 16 § i lagen om kosmetiska produkter avse landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet samt

10) viteslagen i 18 § i lagen om kosmetiska produkter avse landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av viteslagen. (2016/17)

Om det i någon av de i 1 § angivna riksförfattningarna hänvisas till någon av de övriga i 1 § angivna författningarna ska hänvisningen inom landskapets behörighet avse denna lag.

5a §. (2016/27) Med avvikelse från vad som föreskrivs i bestämmelserna i 33 § i konsument säkerhetslagen och i 19 § i lagen om kosmetiska produkter tas för de prestationer som landskapsregeringen och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet utför enligt denna lag avgifter till landskapet enligt de grunder som anges i landskapslagen (1993:27) om grunderna för avgifter till landskapet och i enlighet med landskapslagen (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet tar ut en avgift av verksamhetsutövaren för inspektioner som gäller iakttagandet av beslut som utfärdats med stöd av 34-42 §§ och 44 § i konsument säkerhetslagen.

5b §. (2016/27) Säkerhets- och kemikalieverkets riksfattande tillsynsplan i 20 § i konsument säkerhetslagen motsvaras i landskapet av den verksamhets- och resultatplan som framgår av landskapslagen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

6 §. (2012/46) I miljö- och hälsoskyddsmyndighetens beslut i ett ärende som avses i denna lag får ändring sökas i enlighet med vad som föreskrivs i 19 § landskapslagen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet med beaktande av bestämmelserna i 48 och 49 §§ i konsument säkerhetslagen.

7 §. Den som bryter mot bestämmelserna i 4 § straffas med böter.

Inom landskapets behörighet ska utöver straffbestämmelsen i 1 mom. och bestämmelserna i 50 § konsument säkerhetslagen även bestämmelserna om straff för hälsobrott i 44 kap. 1 § strafflagen (FFS 39/1889) tillämpas i landskapet. (2016/17)

Inom landskapets behörighet ska ändringar om straff för brott mot den i 2 mom. angivna bestämmelsen i strafflagen tillämpas från den dag de träder i kraft i riket. (2012/46)

8 §. Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av de lagar som avses i 1 § skall tillämpas i landskapet Åland oförändrade el-

ler med de ändringar landskapsregeringen föreskriver. (1998/111)

Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet i landskapsförordning besluta om genomförandet i landskapet av EG:s direktiv rörande angelägenheter som avses i denna lag.

3 mom. upphävt (2012/46).

Se LF (1995:64) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om konsument säkerhet.

Ikraftträdandebestämmelse (2012/46):

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2012.

De tjänsteleverantörer som när denna lag träder i kraft tillhandahåller tjänster i enlighet med 6 § konsument säkerhetslagen ska upprätta ett säkerhetsdokument inom sex månader efter att denna lag rätt ikraft.

Författningar som utfärdats med stöd av den bestämmelse genom vilken lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (FFS 75/2004) inom landskapets behörighets gjorts tillämplig i landskapet förblir alltså i kraft ända tills landskapsregeringen upphäver dem.

Inom landskapets behörighet tillämpas bestämmelserna i 25 § lagen om leksakers säkerhet från och med den 20 juli 2013.

Inom landskapets behörighet tillämpas bestämmelserna i lagen om leksakers säkerhet (FFS 287/1997), nedan kallad den upphävda lagen, på sådana leksaker som släppts ut på marknaden före denna lags ikraftträdande. Bestämmelserna i 21 och 22 §§ i den upphävda lagen tillämpas dock på leksaker som har släppts ut på marknaden efter det att denna lag trätt i kraft men innan den i 4 mom. angivna bestämmelsen ska börja tillämpas.

L 14 Landskapsförordning (1995:64) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om konsument säkerhet (2012/48)

1 §. (2016/28) *Författningar om konsument säkerhet*

Inom landskapets behörighet ska följande riksförfattningar, med de avvikelser som anges i denna förordning, tillämpas på Åland:

1) förordningen om brandsäkerhetskrav för stoppade sittmöbler (FFS 743/1990),

2) förordningen om brandsäkerhetskrav för madrasser (FFS 57/1991),

3) förordningen om farliga livsmedelsimitationer (FFS 359/1991),

4) statsrådets förordning om uppgifter som skall lämnas om konsumtionsvaror och konsumenttjänster (FFS 613/2004),

5) statsrådets förordning om säkerställande av barnsäkerheten hos tändare som släpps ut på marknaden och om förbud att på marknaden släppa ut leksaksliknande tändare (FFS 780/2006),

6) statsrådets förordning om maskiners säkerhet (FFS 400/2008),

7) statsrådets förordning om krav på personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter (FFS 1101/2009),

L 15 LL (1990:32) om ... riksförfattningar om kemikalier

8) statsrådets förordning om säkerhetsdokument för vissa konsumenttjänster (FFS 1110/2011),

9) statsrådets förordning om leksakers säkerhet (FFS 1218/2011),

10) arbets- och näringsministeriets förordning om vissa krav på de kemiska egenskaperna hos leksaker (FFS 1352/2011),

11) statsrådets förordning om de högsta tillåtna mängderna formaldehyd i vissa textilprodukter (FFS 233/2012) samt

12) statsrådets förordning om förbud mot utsläppande på marknaden av vissa skärverktyg (FFS 683/2013).

2 §. Undantag från tillämpning av bestämmelser i de riksförfattningar som avses i 1 §

Denna förordning tillämpas inte då det i annan landskapslagstiftning särskilt är stadgat om förebyggande av risker i 1 § 1 mom. nämnt avseende. (2006/22)

Denna förordning tillämpas inte i fråga om sådan näringsutövning som enligt 27 och 29 §§ självstyrelselagens regleras genom rikslagstiftning. (2006/22)

3 mom. upphävt (2012/48).

3 §. Ändring i riksförfattning

Ändringar av de författningar som avses i 1 § skall tillämpas i landskapet från det att de träder i kraft i riket.

4 §. Språkkrav

Anvisningar, anteckningar och annan information som enligt de författningar som avses i 1 § skall finnas på förpackning skall i landskapet vara skrivna åtminstone på svenska, om inte landskapsregeringen av särskilda skäl beviljar undantag från kravet.

5 §. Förvaltningsmyndigheter

De förvaltningsuppgifter som enligt de författningar som avses i 1 § ankommer på statens myndigheter med undantag för regionförvaltningsverket ska på Åland skötas av landskapsregeringen till den del förvaltningen grundar sig på landskapets lagstiftningsbehörighet på området och inte annat följer av bestämmelser i denna förordning. (2012/48)

De förvaltningsuppgifter som enligt de i 1 § angivna författningarna ankommer på regionförvaltningsverket, kommunerna och kommunala myndigheter ska på Åland handhas av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, såvitt fråga är om uppgifter som faller inom landskapets behörighetsområde. (2012/48)

Hänvisningar till bestämmelser i rikslagstiftningen i de författningar som avses i 1 § skall avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen.

6 §. Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 september 1995.

L 15 Landskapslag (1990:32) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier (1995/60)

1 §. (2010/41) Inom landskapets behörighet ska kemikalielagen (FFS 599/2013) tillämpas med de avvikelser som följer av denna lag. (2014/24)

Till den del kemikalielagen reglerar sådant som hör till landskapets behörighet ska den tillämpas sådan den

lyder när denna lag träder i kraft. Ändras därefter något i kemikalielagen som hör till landskapets behörighet ska ändringarna gälla i landskapet från tidpunkten för deras ikraftträdande i riket, om inte annat följer av denna lag.

2 §. (1995/60) Anvisningar, anteckningar eller annan information som enligt de författningar som avses i 1 och 4 §§ skall finnas på kemikalie skall i landskapet vara skrivna åtminstone på svenska, om inte landskapsregeringen av särskilda skäl beviljar undantag från kravet.

3 §. (1995/60) De förvaltningsuppgifter som enligt de författningar som avses i 1 och 4 §§ ankommer på närings-, trafik- och miljöcentralen ska i landskapet skötas av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Andra förvaltningsuppgifter som enligt de författningar som avses i 1 och 4 §§ ankommer på statens myndigheter ska i landskapet skötas av landskapsregeringen, till den del förvaltningen grundar sig på landskapets lagstiftnings- och förvaltningsbehörighet på området. Landskapsregeringen kan i förordning till en underlydande myndighet delegera sådana förvaltningsuppgifter. (2014/24)

Hänvisningar till bestämmelser i rikslagstiftningen i de författningar som avses i 1 och 4 §§ skall avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen.

3a §. (2014/24) De förvaltningsuppgifter som enligt de författningar som avses i 1 och 4 §§ ankommer på en kommunal myndighet ska i landskapet skötas av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, till den del förvaltningen grundar sig på landskapets lagstiftningsbehörighet på området.

3b §. (2007/124) Beslut som fattats med stöd av denna lag överklagas enligt bestämmelserna i de författningar som avses i 1 och 4 §§. I miljö- och hälsoskyddsmyndighetens beslut i ärende som avses i denna lag får ändring sökas i enlighet med vad som föreskrivs i 19 § landskapslagen (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

4 §. (1995/60) Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av kemikalielagen ska tillämpas i landskapet Åland oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen föreskriver. (2010/41)

Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet i landskapsförordning besluta om genomförandet i landskapet av EG:s direktiv rörande angelägenheter som avses i denna lag.

3 mom. upphävt (2010/41).

Se LF (2012:44) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om kemikalier. Se även LL (2007:98) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor och LF (2007:99) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier och säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.

5 §. (2011/45) Utöver straffbestämmelserna i 59 § kemikalielagen ska bestämmelserna i 44 kap. 1 § 3 punkten strafflagen (FFS 39/1889) om hälsobrott tillämpas i landskapet. Dessutom ska den som uppsåtligen eller

av grov oaktsamhet framställer, överlåter, transporterar, använder, behandlar eller förvarar ett ämne, ett preparat, en blandning, en produkt eller ett föremål eller använder en anordning i strid med (2014/24)

1) denna lag,

2) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG (REACH-förordningen),

3) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 (CLP-förordningen) eller

4) bestämmelser som utfärdats med stöd av dem så att gärningen är ägnad att förorena miljön, orsaka andra motsvarande skadliga förändringar i miljön, skräpa ned miljön eller försaka fara för hälsan dömas till straff enligt 35-38 §§ landskapslagen (2008:124) om miljöskydd. Därvid tillämpas även 40a § samma lag om juridiska personers straffansvar.

Bestämmelser om straff för miljöförstöring finns i 9 kap. landskapslagen (2008:124) om miljöskydd samt i 9 kap. vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland. (2014/24)

6§. Denna lag träder i kraft den 1 september 1990. Genom lagen upphävs landskapslagen (1982:20) den 21 april 1982 angående tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande bekämpningsmedel.

Ikraftträdandebestämmelse (2010/41):

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

De förordningar och beslut som utfärdats med stöd av landskapslagen (1990:32) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier sådan den lyder innan denna lag träder i kraft, förblir dock i kraft till dess att den utsatta giltighetstiden för dem utgår eller till dess landskapsregeringen upphäver dem.

L 16 Landskapsförordning (2012:44) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om kemikalier

1 §. Tillämpningsområde

Inom landskapets behörighet och med de avvikelser som anges i denna förordning ska följande riksförfattningar om kemikalier tillämpas på Åland:

1) kemikalieförordning (FFS 675/1993),

2) social- och hälsovårdsministeriets förordning om förpackning och märkning av biocidpreparat (FFS 422/2000),

3) (2016/22) statsrådets förordning om biocidprodukter (FFS 418/2014),

4) (2016/22) miljöministeriets förordning om ansökningar och anmälningar gällande biocidprodukter och deras verksamma ämnen (FFS 419/2014),

5) social- och hälsovårdsministeriets förordning om grunderna för klassificering samt märkning av kemikalier (FFS 807/2001),

6) miljöministeriets förordning om ansökan om godkännande eller registrering av biocidpreparat och om tillbakadragande av sådana från marknaden och särskilda villkor för dem (FFS 20/2008),

7) social- och hälsovårdsministeriets förordning om lämnande av uppgifter om kemikalier (FFS 553/2008),

8) social- och hälsovårdsministeriets förordning om förpackning och märkning av biocidpreparat (FFS 422/2000),

9) social- och hälsovårdsministeriets förordning om kemikalier som avses i bilaga VI till CLP-förordningen (FFS 5/2010),

10) social- och hälsovårdsministeriets förordning om barnskyddande förslutningar och kännbara varningsmärkningar på emballage för farliga kemikalier (FFS 414/2011),

11) (2014/25) statsrådets förordning om detaljförsäljning av kemikalier (FFS 2013/644) samt

12) social- och hälsovårdsministeriets förordning om lämnande av uppgifter om mängder in fråga om kemikalier (FFS 1155/2011).

Ändringar av de riksförfattningar som anges i 1 mom. ska tillämpas på Åland från det att de träder i kraft i riket.

2 §. Hänvisningar

Hänvisningar till bestämmelser i rikslagstiftningen i de ovannämnda författningarna ska avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen.

Ikraftträdandebestämmelse (2012:44):

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 2012.

Genom denna förordning upphävs 1 § landskapsförordningen (2007:99) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier och säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.

Ikraftträdandebestämmelse (2016/22):

Denna förordning träder i kraft den 1 maj 2016.

L 17 Landskapslag (1978:52) om tobak och relaterade produkter (2016/52)

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Syftet med denna lag är att begränsa det för hälsan skadliga bruket av tobaksprodukter och relaterade produkter samt att minska de skadeverkningar bruket orsakar och samtidigt öka trivseln och välbefinnandet för dem som inte nyttjar tobaksprodukter. I denna lag avses med

1) *tobaksprodukter* produkter som kan förbrukas och som helt eller delvis består av tobak, även genetiskt modifierad sådan samt med

2) *relaterade produkter* i tobaksdirektivet avsedda elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare med eller utan nikotin samt örtprodukter för rökning. (2016/52)

Det ankommer på de organ, som är ansvariga för den förebyggande hälsovården, att genom saklig upplys-

L 17 LL (1978:52) om tobak och relaterade produkter

ningsverksamhet bland medborgarna verka för minskad användning av tobaksprodukter överhuvudtaget.

Denna lag tillämpas inte på tobaksprodukter som betraktas som läkemedelspreparat eller gifter. (1992/38)

I rikslagstiftningen finns bestämmelser om arbetstagares arbetsskydd i lokaler där tobaksprodukter används. (2007/4)

I denna lag avses med *tobaksdirektivet* Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och relaterade produkter och om upphävande av direktiv 2001/37/EG. (2016/52)

Frågor om införsel och gränsöverskridande distansförsäljning regleras i rikslagstiftning. (2016/52)

2 kap. Begränsningar för marknadsföring, saluhållande och nyttjande av tobaksprodukter och relaterade produkter (2016/52)

1a §. (2016/52) Om inte annat särskilt föreskrivs ska vad som i detta kapitel föreskrivs om begränsningar för innehav, marknadsföring, saluhållande och nyttjande av tobaksprodukter vara tillämpligt också avseende elektroniska cigaretter, påfyllningsbehållare och örtprodukter för rökning.

1b §. (2016/52) Tobaksprodukter eller relaterade produkter får inte yrkesmässigt säljas eller på annat sätt överlåtas om inte näringsidkaren först har anmält verksamheten till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Av en anmälan ska framgå sökandens namn eller samslutningens firma och kontaktuppgifter, företags- och organisationsnummer samt adressen till den plats där produkterna ska säljas. Näringsidkaren ska underrätta Ålands hälso- och miljöskyddsmyndighet om en uppgift som har givits i anmälan ändras eller om försäljningen upphör.

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet upprätthåller ett register med de uppgifter som avses i 1 mom.

2 §. Tobaksprodukter eller relaterade produkter får inte säljas eller på annat sätt överlåtas till den som inte har fyllt 18 år. Vid behov ska försäljaren förvissa sig om kundens ålder. (2016/52)

Den som inte har fyllt 18 år får inte inneha tobaksprodukter eller relaterade produkter. (2016/52)

Automat för försäljning av tobaksprodukter skall placeras så att förbudet mot försäljning till unga personer inte överträds.

Ombord på i landskapet hemmahörande fartyg som i huvudsak färdas i internationell trafik och som regelbundet används i passagerartrafik får tobaksprodukter inte säljas i automat. (1997/64)

Tidigare 2-3 mom. har blivit 3-4 mom. genom (2016/52).

2a §. (2007/101) Det är förbjudet att sälja eller på annat sätt i näringsverksamhet överlåta tobak som är avsedd för användning i munnen. Dessutom är det förbjudet att på annat sätt på marknaden släppa ut tobak för användning i munnen. Med tobak som är avsedd för användning i munnen avses alla produkter för användning i munnen, utom sådana som är avsedda att rökas eller tuggas, och som helt eller delvis är framställda av tobak

i pulver- eller partikelform eller i någon kombination av dessa former, särskilt i portionspåsar eller porösa påsar, eller i en form som påminner om ett livsmedel.

2b §. (2016/52) Tillverkare, importörer och distributörer av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska upprätthålla ett system för att samla in information om alla misstänkta skadliga effekter som dessa produkter har på människors hälsa (egenkontroll). Tillverkare och importörer ska genomföra sådana analyser av tobaksprodukter som avses i tobaksdirektivets artikel 6. Om en tillverkare, importör eller distributör av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare anser eller har skäl att förmoda att en sådan produkt som denne har i sin besittning och som är avsedd att släppas ut på marknaden eller som har släppts ut på marknaden, inte är förenlig med tobaksdirektivets krav, ska denne omedelbart vidta de förbättrande åtgärder som är nödvändiga för att produkten ska bli förenlig med kraven eller dra tillbaka eller återkalla produkten från marknaden.

En i 1 mom. avsedd ekonomisk aktör ska i sådana fall som avses i 1 mom. omedelbart underrätta Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet och ge detaljerade uppgifter särskilt om risker för människors hälsa och säkerhet och de eventuella förbättrande åtgärder som har vidtagits samt om resultaten av dessa förbättrande åtgärder.

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning besluta närmare om vad den egenkontroll som avses i 1 mom. ska omfatta och om genomförandet av egenkontrollen.

2ba §. (2016/52) Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet ska offentliggöra de uppgifter som lämnas i enlighet med artiklarna 5.1, 6.1, 20.2, 20.8 och 22.1 i tobaksdirektivet på en webbplats, med beaktande av vad tillverkaren eller importören i enlighet med 5b § 2 mom. betraktar som affärshemligheter och begärt ska hållas hemligt.

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet har rätt att till en behörig riksmyndighet lämna de uppgifter som avses i 1 mom. inräknat sådana uppgifter som rör tillverkarens eller importörens affärshemligheter för vidarebefordran till en berörd institution inom den Europeiska unionen eller till ett annat medlemsland inom den Europeiska unionen, om det behövs för tillsynen och uppföljningen av den Europeiska unionens bestämmelser.

2c §. Upphävd (2016/52).

3 §. Reklam för tobaksprodukter eller relaterade produkter är förbjuden. Förbudet gäller inte reklam i utländska tryckalster vars huvudsakliga ändamål är annat än att göra reklam för tobaksprodukter eller relaterade produkter och inte tryckalster som tillhandahålls ombord på i landskapet hemmahörande fartyg som huvudsakligen färdas i internationell trafik. (2016/52)

Alla former av reklam eller annan försäljningsfrämjande verksamhet för tobaksprodukter eller för andra produkter än tobaksprodukter, som sker i sådana televisionsprogram som avses i landskapslagen (2011:95) om radio- och televisionsverksamhet, är förbjuden om den är utformad så att den är ägnad att främja bruket av tobaksprodukter. (2011/96)

4 §. (1992/38) Tobaksrökning är förbjuden:

1) i utrymmen avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn, för idrottsverksamhet samt för hälso- och sjukvård,

1a) (2007/4) på utomhusområden som främst är avsedda för personer som inte fyllt arton år och som hör till utrymmen avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn,

2) i allmänna kommunikationsmedel samt i utrymmen som står till förfogande för resande med allmänna kommunikationsmedel,

3) i allmänna utrymmen hos myndigheter, ämbetsverk och andra offentliga inrättningar,

4) (2007/4) i enskilda arbetsrum och andra utrymmen där arbete som omfattas av arbetarskyddslagen (FFS 738/2002) utförs, då två eller flera arbetstagare brukar vistas där,

5) (2007/4) i utrymmen där en offentlig nöjeställning som avses i landskapslagen (1969:28) om offentliga nöjeställningar och en allmän sammankomst som avses i lagen om sammankomster (FFS 530/1999) anordnas samt i de utrymmen som de som deltar i ovan avsedda tillställningar behöver passera eller besöka samt

6) (2007/4) i restaurang och annat serveringsutrymme där servering i förvärvssyfte sker av mat eller förfriskningar, utom när sådan servering sker utomhus.

2-3 mom. upphävda (2007/4).

4a §. (2007/4) Särskilda utrymmen för rökning kan reserveras i anslutning till de i 4 § 1-6 punkten avsedda utrymmena. Särskilda utrymmen för rökning kan dock inte reserveras i anslutning till utrymmen avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn. Med undantag av i anslutning till särskilda utrymmen för patienter kan inte särskilda utrymmen för rökning reserveras i anslutning till utrymmen avsedda för hälso- eller sjukvård. I utrymme som avses i 4 § 4 punkten är rökning alltid förbjuden om utrymmet är avsett för regelbunden kundkontakt.

4b §. (2007/4) Om en näringsidkare tillåter tobaksrökning i sin serveringsrörelses utomhusutrymme eller inom något annat område utomhus som är i dennes besittning, skall denne tillse att tobaksrök inte sprider sig till serveringsrörelsens lokaler genom öppna fönster, dörrar eller andra öppningar eller via ventilationen.

Med avvikelse från bestämmelserna i 4 § kan rökning tillåtas i gästers tillfälliga bostadsrum på hotell eller andra inkvarteringsrörelser samt i restauranger och andra förplågnadsrörelser i fartyg i internationell sjötrafik vilkas serveringsutrymme är mindre än 50 kvadratmeter. Av den del av ett serveringsutrymme som är större än 50 kvadratmeter får högst 50 procent reserveras för rökare. Tobaksrök får då inte sprida sig till det område där tobaksrökning är förbjuden. Om flera serveringsutrymmen ingår i en serveringshelhet betraktas de som delar i en serveringsrörelse. Med serveringsutrymme avses utrymme reserverat för intagande av mat och dryck som serveras där.

4c §. (2007/4) Tobaksrökning i serveringsrörelsers lokaler kan tillåtas endast i separata rökrum som godkänts

för tobaksrökning. Tobaksrök får härvid inte sprida sig till det område där tobaksrökning är förbjuden. Det är förbjudet att servera och inta mat och dryck i rökrum.

4d §. (2007/4) Näringsidkaren skall göra en plan för egenkontroll där det framgår hur man säkerställer att rökrummet är funktionellt och hur förhållandena och ordningen i rökrummet kan övervakas utifrån.

Landskapsregeringen kan besluta närmare om sådana dimensioneringskrav, byggnadstekniska krav och funktionella krav på rökrum som är ändamålsenliga med hänsyn till de risker och olägenheter som är förbundna med tobaksrök. Landskapsregeringen kan också besluta närmare om vad den egenkontroll som avses i 1 mom. skall omfatta och om genomförandet av egenkontrollen.

5 §. (1992/38) Den som innehar lokal där tobaksrökning held eller delvis är förbjuden enligt denna lag eller med stöd av den utfärdade förbud ansvarar för att förbudet genomförs och iakttas och för att anvisningar om förbudet finns synligt uppsatta i de utrymmen som berörs.

Den som röker i utrymme som avses i 1 mom., och som fortsätter med detta trots tillsägelse av innehavaren eller någon som företräder denna, får avvisas från utrymmet om detta inte med beaktande av omständigheterna är oskäligt.

Polisman är skyldig att vid behov lämna handräckning vid avvísning av tobaksrökare.

2a kap. Kapitelrubriken upphävd (2016/52).

5a §. (2016/52) I landskapet tillämpas tobaksdirektivets bestämmelser om tillverkning, presentation, rapportering, ingredienser och tillsatser, analyser samt försäljning av tobaksprodukter och relaterade produkter.

Den som för saluhållande i landskapet tillverkar eller importerar tobaksprodukter eller relaterade produkter ska tillse att

a) produkternas förpackningar med användande av åtminstone det svenska språket är försedda med korrekt information, utformning och hälsovarningar, varvid i riket med stöd av lag utfärdade bestämmelser om sådan information, utformning och hälsovarningar är tillämpliga,

b) produkternas förpackningar är försedda med hälsovarningar i form av text och bild, information om rökavvänjning samt unik identitetsmärkning, säkerhetsmärkning och att förpackningarna är registrerade i enlighet med bestämmelserna i tobaksdirektivets artiklar 15 och 16 samt i överensstämmelse med de i riket med stöd av lag utfärdade bestämmelserna om sådan märkning och registrering,

c) utsläppsnivåer undersöks i produkterna samt att återkommande kvalitetskontroller görs av ingredienser i produkterna, varvid utsläppsnivåer och halter av ingredienser ska vara testade och godkända i enlighet med tobaksdirektivets krav på godkända laboratorier för att produkterna ska få saluhållas,

d) alla tillgängliga marknadsundersökningar och studier av enskilda konsumentgruppers preferenser lämnas till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet,

e) försäljningsvolymerna årligen rapporteras till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, varvid försäljningsvolymerna ska anges per varumärke och produkttyp så-

L 17 LL (1978:52) om tobak och relaterade produkter

som antal sålda styckförpackningar av visst slag eller såsom sålda produkter i kilogram samt att

f) de erforderliga uppgifterna om produkterna som avses i denna lag och i artiklarna 5, 6, 20 och 22 i tobaksdirektivet ska lämnas till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

Det är förbjudet att saluhålla

1) cigaretter och rulltobak med en karakteristisk smak eller doft av annat än tobak, eller som innehåller tillsatser som i betydande eller mätbar omfattning förstärker tobaksproduktens beroendeframkallande eller hälsofarliga egenskaper,

2) elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som har tillförts karakteristisk smak eller doft av annat än tobak, som inte är barn- och manipulationssäkra, som inte är skyddade mot skador eller läckage och som inte har en mekanism som säkerställer påfyllning utan läckage eller som annars inte är förenliga med kraven i artikel 20.3 i tobaksdirektivet,

3) tobaksprodukter och relaterade produkter med sådana tillsatser som avses i tobaksdirektivets artiklar 7.6 och 7.7 och vars saluhållande medlemsländerna i enlighet med artikeln ska förbjuda samt

4) påfyllningsbehållare som rymmer mer än 10 milliliter eller elektroniska engångscigaretter som rymmer mer än 2 millimeter.

5b §. (2016/52) Tillverkare och importörer ska i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 5 och 7 i tobaksdirektivet, årligen före utgången av november månad, för varje märke och typ av tobaksprodukt till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet lämna en förteckning med uppgifter om de ingredienser och de kvantiteter av dessa som ingår i en produkt som används vid tillverkning av tobaksprodukter. Tillverkaren eller importören ska när en sådan förteckning lämnas särskilt ange vilka av uppgifterna i förteckningen som denne betraktar som affärshemligheter och begära att dessa hålls hemliga.

5c §. (2016/52) Nya tobaksprodukter och nya relaterade produkter som en tillverkare eller en importör avser att släppa ut på marknaden ska anmälas till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 19, 20 och 22 i tobaksdirektivet. Till en sådan anmälan ska fogas sådana vetenskapliga studier samt andra relevanta undersökningar och information om produkten som krävs i enlighet med tobaksdirektivet. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet kan med beaktande av tobaksdirektivet kräva att en tillverkare eller en importör utför ytterligare undersökningar eller lämnar ytterligare information om de nya produkter som de avser att släppa ut på marknaden.

3 kap. Ledning och övervakning

6 §. Den allmänna ledningen och övervakningen av att denna lag och med stöd därav utfärdade föreskrifter iakttages, ankommer på landskapsregeringen.

Lokal övervakande myndighet är Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. (2007/125)

7 §. Representanter för i 6 § avsedda myndigheter är berättigade att i övervakningssyfte vinna tillträde till plats där tobaksprodukt tillverkas, förpackas, lagras och säljes.

8 §. (2007/125) Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet ska på eget initiativ eller på grund av anmälan förrätta inspektion av lagrings- och försäljningsplatser för tobaksprodukter och relaterade produkter, övervaka försäljningen av tobaksprodukter och relaterade produkter samt genomförande och efterlevnad av rökningförbud och -restriktioner. (2016/52)

Konstaterar miljö- och hälsoskyddsmyndigheten att verksamhet som strider mot denna lag förekommer, skall den uppmana vederbörande att upphöra därmed inom av myndigheten utsatt, skälig tid. Sker ej rättelse skall myndigheten underrätta landskapsåklagaren här om.

Konstaterar miljö- och hälsoskyddsmyndigheten att innehavare underlåter att fullgöra sin skyldighet att genomföra rökförbud, skall den uppmana innehavaren att fullgöra sin skyldighet inom viss tid. Sker inte rättelse inom den förelagda tiden skall myndigheten vid vite ålägga innehavaren att genomföra rökförbud.

4 kap. Upphävt (2016/52).

9-10 §§. Upphävda (2016/52).

5 kap. Särskilda bestämmelser

11 §. Tillverkare, importör och försäljare av tobaksprodukter och relaterade produkter ska till landskapsregeringen eller Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet vid anfordran utan kostnad lämna nödvändiga uppgifter och utredningar. (2016/52)

Lämnas i 1 mom. avsedda uppgifter och utredningar icke inom föreskriven tid, kan landskapsregeringen ålägga vederbörande att vid vite fullgöra sina skyldigheter.

I 2 mom. avsett vite utdömes av allmän domstol på yrkande av landskapsregeringen.

12 §. Personer som deltar i den lednings- och övervakningsverksamhet som avses i denna lag får icke för utomstående yppa eller till enskild fördel använda det som de vid fullgörandet av åligganden enligt denna lag erfarit om näringsutövares affärs- eller yrkeshemligheter.

13 §. Den som säljer tobaksprodukter eller relaterade produkter i strid med bestämmelserna i 2, 2a, 2b, 5a, 5b och 5c §§ eller som placerat en automat så att försäljning till personer under 18 år inte förhindras, ska för *förseelse vid försäljning av tobaksprodukter eller relaterade produkter* dömas till böter. (2016/52)

Den som bedriver verksamhet i strid med bestämmelserna i 3 § ska för *brott vid marknadsföring av tobaksprodukter eller relaterade produkter* dömas till böter och, om det är ändamålsenligt, åläggas att avlägsna reklamen eller upphöra med verksamheten. (2016/52)

Åtal får inte väckas för ett brott som avses i denna paragraf, om inte miljö- och hälsoskyddsmyndigheten anmält brottet till åtal. (2007/125)

13a §. (1992/38) Den som röker där tobaksrökning, användning av elektroniska cigaretter eller rökning med örtprodukter för rökning är förbjuden enligt denna lag och som fortsätter med detta trots tillsägelse av innehavaren eller någon som företräder denna ska för *rökning/förseelse* dömas till böter. (2016/52)

Åtal får inte väckas för ett brott som avses i 1 mom. om inte innehavaren av utrymmet anmält brottet till åtal.

14 §. Den som bryter mot bestämmelserna i 12 § skall för *brott mot tystnadsplikt* dömas till böter eller till fängelse i högst ett år, om inte strängare straff för gärningen stadgas på något annat ställe i lag.

Åtal får inte väckas för ett brott som avses i 1 mom. om inte målsäganden anmält brottet till åtal eller ett betydande allmänt intresse kräver att åtal väcks.

15 §. (2016/52) Den ekonomiska fördel som till följd av brott som avses i 13 § tillfallit gärningsmannen eller den för vilken han handlat ska dömas förverkad. Kan fördelen inte noggrant beräknas, ska den med beaktande av verksamhetens art och omfattning uppskattas. Tobaksprodukt eller relaterad produkt som saluförts i strid med 2 § eller dess värde ska dömas förverkad, om detta inte med beaktande av att förseelsen är ringa kan anses oskäligt.

16 §. Beslut som förvaltningsmyndighet fattat med stöd av denna lag kan verkställas oavsett besvär. Besvärmyndighet är likväl berättigad att förbjuda eller

avbryta verkställigheten av beslutet intill dess besvären avgjorts genom utslag som vunnit laga kraft.

17 §. Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

Ikraftträdandebestämmelse (2016/52):

Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.

Bestämmelserna om hälsovarningar i form av text och bild, unik identitetsmärkning och säkerhetsmärkning i 5b §, tillämpas avseende cigaretter och rulltobak från och med den 19 maj 2019 och avseende andra tobaksprodukter och relaterade produkter från och med den 20 maj 2024.

Bestämmelserna om förbud att saluhålla cigaretter eller rulltobak vilka har tillförts karakteristisk smak eller doft av annat än tobak som avses i 5a § 3 mom. 1 punkten tillämpas från och med den 20 maj 2020.

En anmälan som avses i 1b § ska ha lämnats till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet inom 6 månader efter denna lags ikraftträdande.

Djurskydd

L 18 Djurskyddslag (1998:95) för landskapet Åland

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §. Lagens syfte

Syftet med denna lag är att säkerställa att djur skyddas mot lidande samt att främja djurs välbefinnande.

2 §. (2013/76) Tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om hur djur ska behandlas och hanteras. Lagen är tillämplig på alla djur.

Vid tillämpningen ska dessutom iakttas vad som bestäms särskilt om avel, artificiell reproduktion av djur, skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål, jakt, fiske, naturvård och hälsovård samt vad som bestäms om genteknik i rikslagsstiftningen.

3 §. Grundläggande principer

Djur skall behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Djurens hälsa skall främjas och hänsyn skall tas till djurens fysiologiska och beteendemässiga behov. Djuren skall dessutom ges möjlighet till naturligt beteende.

Det är förbjudet att utsätta djur för onödigt lidande. Med onödigt lidande avses lidande som inte står i proportion till den nytta som erhålls. Med nytta avses endast nytta för djuret i fråga eller en godtagbar samhällelig nytta.

Djur får inte utsättas för sjukdom förutom med iakttagande av bestämmelserna i landskapslagen (2013:75) om tillämpning av lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål. (2013/76)

4 §. Uppsynsskyldighet

Vårdnadshavare och andra som har uppsikt över barn som inte har fyllt 15 år ansvarar för att barnet inte behandlar djur på ett sätt som strider mot denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

2 kap. Djurhållning

5 §. Utrymmen för djur

Utrymmen där djur hålls skall ge djuren tillräckligt utrymme, ljus och skydd samt hållas rena och i övrigt vara anpassade till djurartens behov. Det är förbjudet att hålla djur på ett sätt som utsätter dem för onödigt lidande.

Genom landskapsförordning utfärdas närmare bestämmelser om utrymmen för djurhållning.

6 §. Tillsyn och skötsel av djur

Djur skall ges tillräckligt med lämplig föda, vätska och skötsel samt ges tillräcklig tillsyn. Djur som är i människans vård får inte överges. Djur som insjuknat skall ges ändamålsenlig vård.

Genom landskapsförordning utfärdas närmare bestämmelser om de krav som ställs på tillsynen och skötseln av djur.

6a §. (2004/42) Uppdragsgivares ansvar

Den som anställer eller anlitar någon för skötsel eller tillsyn av djur skall se till att den som anställs eller anlitas har fått råd och anvisningar om hur djuren skall skötas med beaktande av gällande djurskyddsbestämmelser.

6b §. (2011/34) Behörigheten för dem som håller slaktkycklingar

En fysisk person som håller slaktkycklingar och ansvarar för skötseln av minst 500 fåglar ska ha en ut-

L 18 Djurskyddslag (1998:95)

bildning som minst motsvarar en av behörig nationell myndighet fastställd examen inom lantbruksbranschen, med köttfjäderfä som specialiseringsområde. Med slaktkyckling avses en fågel av arten *Gallus gallus* som föds upp för slakt.

6c §. (2011/34) *Bokföring av produktionsdjur*

Den som äger eller håller produktionsdjur ska föra bok över den medicinska behandling som givits produktionsdjuren och över antalet döda djur.

Bokföringen över den medicinska behandlingen ska bevaras minst fem kalenderår och bokföringen över antalet döda djur minst tre år efter utgången av det år då den senaste anteckningen om ett djur gjordes i bokföringen. Bokföringen ska på begäran uppvisas för de myndigheter och den djurskyddsövervakare som nämns i 44 och 45 §§.

Genom landskapsförordning kan närmare bestämmelser om bokföringen över antalet döda djur utfärdas.

7 §. *Behandling av djur*

Det är förbjudet att överanstränga djur, att dressera dem oskäligt strängt och att behandla dem alltför hårdhänt. Djur får inte hållas bundna på ett sådant sätt att de utsätts för onödigt lidande. Djur skall ges tillräcklig rörelsefrihet och möjlighet till vila.

Genom landskapsförordning kan närmare bestämmelser utfärdas om sådan behandling av djur som är förbjuden.

8 §. *Operativa ingrepp m.m.*

Det är förbjudet att göra operativa ingrepp på djur såvida det inte är befogat av veterinärmedicinska skäl.

Operativa ingrepp på djur får endast utföras av veterinär. Detsamma gäller för annan behandling i syfte att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller skada hos ett djur. Om det lidande som behandlingen vållar är obetydligt eller om behandlingen är så brådsakande att veterinär inte hinner tillkallas kan den dock utföras även av någon annan än en veterinär.

Genom landskapsförordning kan närmare bestämmelser utfärdas om undantag från 1 och 2 mom. Undantag får dock inte medges för åtgärder vars syfte är att ändra ett djurs utseende eller att göra det stumt. Landskapsregeringen kan förbjuda att djur används vid tävlingar eller förevisas om de har utsatts för operativa ingrepp som är förbjudna enligt denna lag.

9 §. *Avel och genteknik*

Vid avel skall djurs hälsa och andra djurskyddssynpunkter beaktas.

Sådan avel och användning av avelsmetoder som kan utsätta djur för lidande eller som kan medföra betydande men för djurs hälsa eller välbefinnande är förbjuden. Genom landskapsförordning kan närmare bestämmelser utfärdas om djurskyddskrav vid avel.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. är det förbjudet att använda genteknik i syfte att förändra djurproduktionsens kvantitet eller kvalitet, om det kan inverka menligt på djurs hälsa eller välbefinnande. I övrigt gäller vad som i rikslagstiftningen stadgas om genteknik.

10 §. *Påverkande av djurs prestationsförmåga*

Det är förbjudet att påverka djurs prestationsförmåga på konstgjord väg med läkemedel eller andra motsva-

rande ämnen eller preparat. Det är också förbjudet att påverka djurs prestationsförmåga genom att använda redskap eller anordningar på ett sådant sätt att djuren utsätts för lidande.

Vid misstanke om att sådana ämnen, preparat, redskap eller anordningar som avses i 1 mom. har använts har en djurskyddsansvarig tjänsteman vid Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet rätt att få tillträde till de utrymmen där djuren hålls samt att ta de prov som behövs. Djurens ägare eller innehavare är skyldig att bistå tjänstemannen vid provtagningen och att ge de upplysningar som behövs för tillsynen. (2007/126)

11 §. *Ökande av djurs produktionsförmåga*

Det är förbjudet att öka djurs produktionsförmåga på konstgjord väg med läkemedel eller andra motsvarande ämnen eller preparat, om det inte kan visas att dessa inte åsamkar men för djurens hälsa eller välbefinnande.

Vid misstanke om att sådana ämnen eller preparat som avses i 1 mom. har använts skall 10 § 2 mom. tillämpas.

12 §. *Tvångsmatning av djur*

Djur får inte tvångsmatas i gödningsssyfte eller för att öka produktionen.

13 §. *Redskap, anordningar och ämnen*

Redskap, anordningar eller ämnen som är avsedda för djur och som uppenbart kan utsätta djuren för onödigt lidande får inte införas till landskapet, tillverkas, säljas, överlåtas eller användas.

Genom landskapsförordning kan närmare bestämmelser utfärdas om vilka redskap, anordningar och ämnen som skall anses utsätta djur för onödigt lidande.

14 §. (2013/76) *Tagande av vilda däggdjur och fåglar ur deras naturliga omgivning*

Vilda däggdjur och fåglar får inte tas ur sin naturliga omgivning för att hållas i fångenskap, såvida det inte är fråga om djur som ska hållas i djurgård, farmuppfödning för att producera kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion eller farmuppfödning i viltvårdssyfte. Vilda däggdjur och fåglar får dock tas om hand för tillfällig sjukvård eller annat godtagbart tillfälligt behov eller med iakttagande av lagstiftningen om användning av djur för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål.

Ett djur som tagits om hand tillfälligt ska återföras till sin naturliga omgivning då dess tillstånd möjliggör detta. Om djuret inte kan återföras till sin naturliga omgivning och vården av det inte kan ordnas ska djuret avlivas.

15 §. *Sjuka eller skadade djur*

Då ett sjukt eller skadat djur överläts skall mottagaren underrättas om sjukdomen eller skadan.

Den som påträffar ett husdjur eller annat djur som är i människans vård och som är sjukt, skadat eller annars i hjälplöst tillstånd skall själv hjälpa djuret eller göra anmälan därom till djurets ägare eller skötare eller till polisen eller till djurskyddsansvarig tjänsteman vid Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. (2007/126)

Är det oskäligt svårt att göra en anmälan som avses i 2 mom. och är djuret i sådant tillstånd att det är uppenbart grymt att hålla det vid liv, får det avlivas. Om detta skall utan dröjsmål göras en anmälan som avses i 2 mom.

Vilda djur som är sjuka, skadade eller annars i hjälplöst tillstånd bör hjälpas. Är djuret i sådant tillstånd att det är uppenbart grymt att hålla det vid liv, får djuret avlivas. Om avlivning av vilda däggdjur och fåglar som är sjuka, skadade eller annars i hjälplöst tillstånd gäller vad som stadgas i jaktlagen (1985:31) för landskapet Åland.

16 §. *Tillvaratagna djur*

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet ska ordna förvaring och tillfällig skötsel av herrelösa hundar, katter och andra små motsvarande sällskaps- och hobbydjur som tillvaratagits. Tillvarataget husdjur ska förvaras minst 15 dagar, varefter djuret kan säljas, överlåtas på annat sätt eller avlivas. Beslut om försäljning, överlåtelse och avlivning fattas vid Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, som också verkställer en eventuell avlivning. (2011/34)

Djurägaren eller -innehavaren är skyldig att ersätta kostnaderna för förvaring, skötsel och eventuell avlivning av djur som tillvaratagits.

Tidigare 3 mom. har blivit 2 mom. genom (2011/34).

17 §. (2013/76) *Djurtävlingar*

Djur får inte användas i rollen som tävlande i tävlingsverksamhet på ett sådant sätt att de utsätts för lidande. Om det finns risk för att djur vid en tävling kan utsättas för lidande ska arrangören på egen bekostnad kalla en veterinär till tävlingen. Veterinären ska övervaka att denna lag och med stöd av den utfärdade bestämmelser följs vid tävlingen. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet kan vid behov bestämma att en veterinär ska kallas till en tävling på arrangörens bekostnad.

Genom landskapsförordning kan närmare bestämmelser utfärdas om att viss tävlingsverksamhet alltid ska övervakas av veterinär såsom avses i 1 mom.

18 §. *Övervakning av djurtävlingar*

En veterinär som kallats till en tävling skall förbjuda användningen av ett djur i tävlingen om det finns grundad anledning att misstänka att djuret används i strid med denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Om djurets ägare eller innehavare inte följer av veterinären meddelat förbud är tävlingsarrangören skyldig att förhindra att djuret deltar i tävlingen. Tävlingsarrangören kan i detta syfte avbryta tävlingen eller omhänderta djuret under den tid tävlingen pågår. Polisen skall vid behov ge tävlingsarrangören handräckning för verkställande av förbudet.

19 §. *Andra tillställningar där djur testas*

Med djurtävlingar likställs vid tillämpningen av 17 och 18 §§ tillställningar där djurs avelsvärde, bruksvärde eller andra egenskaper testas på ett sätt som kan utsätta djur för lidande.

20 §. (2013/76) *Fotografering, filminspelning samt förevisning av djur*

Djur får inte användas vid fotografering, filminspelning, föreställning eller någon annan förevisning som anordnas för allmänheten på ett sådant sätt att de utsätts för lidande.

Utän hinder av bestämmelserna i 1 mom. kan Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet på ansökan bevilja

tillstånd att använda djur vid fotografering eller filminspelning om det finns särskilda skäl och djuret endast kan utsättas för lindrigt lidande. Myndigheten kan till tillståndet foga villkor som behövs med avseende på djurskyddet. Om villkoren inte iakttas kan tillståndet återkallas.

21 §. (2013/76) *Överlåtelse av djur som pris*

Det är förbjudet att överlåta djur som pris vid lotterier och tävlingar. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet kan dock på ansökan bevilja tillstånd att överlåta djur som pris om det finns särskilda skäl.

22 §. *Rörlig handel*

Det är förbjudet att idka rörlig handel med djur.

3 kap. *Djurtransporter*

23 §. *Allmänna principer*

Transport av djur skall ske på ett sådant sätt att djuren inte utsätts för onödigt lidande. Under transporten skall djuren skyddas mot skada och sjukdom. Djur som är i sådant tillstånd att transporten kan utsätta dem för onödigt lidande får inte transporteras.

24 §. *Behandling av djur vid transport*

Vid transport, inberäknat lastning och avlastning, skall djur behandlas lugnt och de får inte skrämmas eller hetsas upp. Djurens naturliga beteende, såsom flockinstinkten, skall i största möjliga utsträckning utnyttjas vid lastning och avlastning.

Djur skall stå under tillräcklig tillsyn under transport och deras välbefinnande skall tillgodoseas. Djur skall ges vätska, lämplig föda och vila med lämpliga intervaller med beaktande av den djurart som transporteras, djurens ålder, transportmedlet, transportförhållandena och transporttiden samt andra faktorer som inverkar på djurens behov av vätska, föda och vila under transporten. Vid behov skall djur mjölkas under transporten.

Genom landskapsförordning utfärdas närmare bestämmelser om behandling av djur vid transport samt om den utrustning som används vid lastning och avlastning.

25 §. *Djur som blir sjuka eller skadas under transport*

Djur som blir sjuka eller skadas under transport skall ges hjälp så snart som möjligt. Vid behov skall de transporteras för erfordrerlig vård eller avlivas på ett sätt som inte utsätter dem för onödigt lidande.

26 §. *Transportmedel*

Transportmedel för djur skall vara trygga och rymningssäkra och de får inte vara så beskaffade att de utsätter djuren för onödigt lidande under transport. Transportmedel för djur skall dessutom vara tillräckligt rymliga och ha tillräcklig ventilation. De djur som finns i transportmedlet skall kunna kontrolleras och vid behov skötas utan svårighet.

Genom landskapsförordning utfärdas närmare bestämmelser om de krav som transportmedel för djur skall uppfylla.

27 §. *Dokument*

Genom landskapsförordning utfärdas närmare bestämmelser om de dokument som skall åtfölja djurtransporter.

L 18 Djurskyddslag (1998:95)

28 §. Särskilda villkor för transporter

Genom landskapsförordning utfärdas närmare bestämmelser om sådana villkor för transport av djur som behövs för att uppfylla landskapets internationella förpliktelser.

28a §. (2011/34) Rådets förordning (EG) nr 1/2005

Inom landskapet är den behöriga myndigheten enligt artiklarna 4-6, 10-16, 18-23 samt 26 och 27 i Rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97, nedan EG-förordning nr 1/2005, Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Behörig myndighet gällande den del i artikel 17 som gäller utfärdande av kompetensbevis efter ordnad utbildning är landskapsregeringen.

4 kap. Avlivning och slakt**29 §. Avlivning av djur**

Avlivning av djur skall ske så snabbt och smärtfritt som möjligt.

Genom landskapsförordning kan närmare bestämmelser utfärdas om avlivning av djur.

30 §. Slakterier och slaktplatser

Slakterier och slaktplatser skall vara konstruerade och utrustade så att verksamheten vid dem inte utsätter djur för onödigt lidande. Tillräckliga och ändamålsenliga utrymmen skall finnas för förvaring av djur som inte slaktas omedelbart efter ankomsten till anläggningen. Dessutom skall det finnas ändamålsenliga utrymmen för slakt och blodavtappning av djur som är sjuka eller skadade.

Genom landskapsförordning kan närmare bestämmelser utfärdas om de krav som ställs på slakterier och slaktplatser i djurskyddshänseende.

31 §. Behandling av djur som skall slaktas

Djur som hålls vid slakterier eller slaktplatser i väntan på slakt skall ges lämplig skötsel och tillräcklig tillsyn.

Vid förflyttning av djur inom slakteriområde skall djuren behandlas lugnt och de får inte skrämmas eller hetsas upp. Djurens naturliga beteende, såsom flockinstinkten, skall i största möjliga utsträckning utnyttjas vid förflyttning.

Djur får inte i väntan på slakt hållas i det rum eller på den plats där slakten utförs.

Genom landskapsförordning kan närmare bestämmelser utfärdas om behandling av djur som skall slaktas.

32 §. Slakt och därtill hörande åtgärder

Djur får inte utsättas för onödigt lidande i samband med slakt. Vid slakt skall djur avlivas eller bedövas innan blodet tappas av. Inga andra åtgärder än bedövning och blodavtappning får vidtas innan djuret är dött.

Person som utför slakt och därtill hörande åtgärder samt sköter och hanterar djur som skall slaktas skall ha tillräckliga kunskaper och färdigheter för att vidta åtgärderna på ett vederbörligt sätt.

Genom landskapsförordning kan närmare bestämmelser utfärdas om de krav som ställs på personer som avses i 2 mom. samt om särskilda djurskyddskrav i samband med slakt.

5 kap. Anmälnings- och tillståndspliktig verksamhet**33 §. Farmuppfödning av vilda djur i produktions syfte**

Endast de arter av vilda djur som anges i landskapsförordning får uppfödas i farm för att producera ägg, kött eller avelsdjur för ägg- eller köttproduktion.

Innan farmuppfödning av vilda djur i syfte att producera ägg, kött eller avelsdjur för ägg- eller köttproduktion inleds skall verksamhetsidkaren i god tid göra en skriftlig anmälan till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Skriftlig anmälan skall också göras innan sådan verksamhet avslutas eller förändras väsentligt. (2007/126)

34 §. (2007/126) Farmuppfödning av vilda djur i viltvårdssyfte

Innan farmuppfödning av vilda djur i viltvårdssyfte inleds, avslutas eller förändras väsentligt skall verksamhetsidkaren i god tid göra en skriftlig anmälan till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

35 §. (2007/126) Hållande av husdjur yrkesmässigt eller i större omfattning

Den som yrkesmässigt eller i större omfattning ämnar saluföra, förmedla, hyra ut, föda upp, träna eller dressera andra husdjur än nyttodjur skall i god tid innan verksamheten inleds göra en skriftlig anmälan till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Skyldighet att göra skriftlig anmälan gäller också den som yrkesmässigt eller i större omfattning ämnar ta om hand sådana djur för förvaring eller vård samt den som ämnar meddela undervisning i användning av sådana djur. Verksamhet som varaktigt omfattar fler än fem djur samtidigt anses ske i större omfattning. Skriftlig anmälan skall också göras innan ovan avsedd verksamhet avslutas eller förändras väsentligt.

36 §. (2007/126) Granskning av anmälan

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet kan, efter att ha granskat en anmälan som avses i 33, 34 eller 35 §, meddela verksamhetsidkaren föreskrifter som är påkallade av djurskyddsskäl. Om verksamheten inte uppfyller de krav som ställs i denna lag eller i föreskrifter som utfärdats med stöd av den och om verksamhetsidkaren inte avhjälpel bristfälligheter i verksamheten inom utsatt tid, kan miljö- och hälsoskyddsmyndigheten besluta att verksamheten skall upphöra. Innan beslutet fattas skall verksamhetsidkaren beredas möjlighet att yttra sig.

37 §. (2007/126) Förteckning

Den som bedriver verksamhet som avses i 33, 34 eller 35 § skall upprätthålla en förteckning enligt miljö- och hälsoskyddsmyndighetens anvisningar över de djur som verksamheten omfattar. Förteckningen skall på begäran uppvisas för tillsynsmyndigheten.

38 §. (2003/51) Förevisning av djur för allmänheten

En djurpark är en permanent anläggning där levande djur som tillhör vilda arter hålls för att förevisas för allmänheten under minst sju dagar per år. Djuraffärer skall inte anses vara djurparker. Anläggningar som inte förevisar ett betydande antal djur eller arter för allmänheten skall inte heller anses vara djurparker om de inte måste anses som djurparker av hänsyn till skyddet av vilda djurarter eller bevarandet av den biologiska mångfalden.

Förevisning för allmänheten av levande djur som tillhör vilda arter i djurpark eller på annat sätt, användning av djur vid cirkus eller därmed jämförbar föreställning samt ambulerande djurutställning får endast ske med miljö- och hälsoskyddsmyndighetens tillstånd. Innan en ny djurpark öppnas för allmänheten måste den ha tillstånd från miljö- och hälsoskyddsmyndigheten. (2007/126)

Tillstånd beviljas inte beträffande sådana djurarter som uppenbart utsätts för lidande genom verksamheten i fråga. Tillstånd får beviljas endast i de fall där det står klart att djuren hålls under djurskyddsmässigt godtagbara förhållanden och behandlas på ett från djurskydds-synpunkt godtagbart sätt.

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet skall stänga en djurpark som i strid mot denna lag drivs utan tillstånd. (2007/126)

När en djurpark eller en del av en djurpark stängs skall miljö- och hälsoskyddsmyndigheten övervaka att de berörda djuren behandlas eller avlägsnas under lämpliga förhållanden. (2007/126)

39 §. *Transport av djur i förvärvssyfte*

Transport av djur samt uthyrning eller annan överlåtelse av transportmedel för djur i förvärvssyfte får ske endast med tillstånd av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. (2007/126)

För att tillstånd skall beviljas krävs att sökanden har tillgång till transportmedel som är lämpligt för djurtransporter samt att sökanden eller en person som är anställd hos sökanden har erforderlig utbildning eller motsvarande praktisk erfarenhet av transport av djur samt hantering och skötsel av dem i samband med transporten. Kravet på utbildning eller erfarenhet behöver dock inte uppfyllas om verksamhetsidkaren endast avser att hyra ut eller överlåta transportmedel utan att själv transportera djur.

Den som har beviljats tillstånd enligt denna paragraf skall utan dröjsmål underrätta miljö- och hälsoskyddsmyndigheten om förändringar som sker i fråga om transportmedlen, de personer som ansvarar för transportererna eller andra förutsättningar för tillståndet. (2007/126)

40 §. (2007/126) *Register över djurtransportörer*

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet för ett register över de djurtransportörer som beviljats tillstånd enligt 39 §. Sådana uppgifter som behövs med tanke på tillsynen över djurtransporterna skall införas i registret. Verksamhetsidkaren är skyldig att tillhandahålla de uppgifter som krävs för registret. Tillsynsmyndigheterna har rätt att i tillsynssyfte använda registret över djurtransportörer. I övrigt tillämpas vid utlämnandet av uppgifter ur registret landskapslagen (1977:72) om allmänna handlingars offentlighet och vad som bestäms med stöd av den.

41 §. (2013/76) *Djur som används för vetenskapliga ändamål*

Undantag från denna lag kan beviljas enligt bestämmelserna i landskapslagen om tillämpning av lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål.

42 §. (2003/51) *Tillståndsvillkor och återkallande av tillstånd*

Tillstånd som beviljas enligt 38, 39 eller 41 §§ kan förenas med villkor som är påkallade av djurskyddsskäl.

Tillstånd för en djurpark måste förenas med villkor om att djurparken skall

1) delta i forskning som leder till att arternas bevarande främjas eller i utbildning eller informationsutbyte som ger relevanta kunskaper om arternas bevarande eller deras uppfödning i fångenskap, återinplantering och anpassning till ett liv i vilt tillstånd,

2) främja utbildning av allmänheten vad beträffar bevarande av den biologiska mångfalden, särskilt genom att tillhandahålla information om de förevisade arterna och deras naturliga livsmiljöer,

3) bedriva djurhållning under förhållanden som är ägnade att uppfylla de enskilda arternas biologiska behov och deras bevarande, bland annat genom att djurens livsmiljöer berikas på ett artspecifikt sätt och att en hög djurskötselstandard upprätthålls med ett program som har utarbetats för preventiv och kurativ veterinärvård och näringstillförsel,

4) förhindra att djur rymmer och därigenom se till att eventuella ekologiska hot mot inhemska arter undviks samt förhindra att skadegörare och ohyra tar sig in utifrån och

5) föra och uppdatera register över parkens djurbestånd.

Landskapsregeringen och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet kan återkalla ett tillstånd om den som beviljats tillståndet inte iakttar denna lag eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Tillståndet kan även återkallas om tillståndsvillkoren inte iakttas eller om verksamheten inte längre motsvarar förutsättningarna för beviljande av tillstånd. (2007/126)

43 §. (2007/126) *Blanketter*

Skriftliga anmälningar och ansökningar om tillstånd som avses i denna lag skall göras på blanketter som fastställts av landskapsregeringen eller Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

6 kap. Förvaltning och tillsyn

44 §. *Myndigheter*

Förvaltningen av djurskyddet i landskapet handhas av landskapsregeringen som också leder den allmänna tillsynen över denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Övriga tillsynsmyndigheter enligt denna lag är Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet samt polisen. Beträffande gränsveterinärens uppgifter inom gränsbevakningen gäller vad som bestäms i rikslagstiftningen. (2007/126)

45 §. (2007/126) *Djurskyddsövervakare*

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet kan på villkor som den föreskriver bevilja en person med erforderlig utbildning eller erfarenhet rätt att i egenskap av djurskyddsövervakare verkställa inspektioner som avses i 46 § 1 mom. Djurskyddsövervakaren skall ha en försäkring för eventuella skador som uppstår vid inspektionerna.

L 18 Djurskyddslag (1998:95)

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet kan återkalla rätten att verkställa inspektioner om djurövervakaren inte följer de fastställda villkoren. Rätten kan också återkallas av annan grundad anledning.

46 §. Inspektion

Om det finns anledning att misstänka att djur sköts, behandlas, används eller transporteras i strid med denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, har tillsynsmyndighet och djurskyddsövervakare rätt att utföra inspektion.

Landskapsregeringen och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet får utföra inspektion vid djurtävlingar, tillställningar som avses i 17 §, förevisningar av vilda djur för allmänheten, cirkusar och därmed jämförbara föreställningar, ambulerande djurutställningar samt på platser där försöksdjursverksamhet eller verksamhet som avses i 33, 34 eller 35 § bedrivs oavsett misstanke om överträdelse av denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Inom slakteri- eller slaktplatsområde har dessutom den som fungerar som besiktningsveterinär rätt att inspektera djurtransporter samt utrymmen där djur hålls oavsett misstanke om överträdelse av denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den. (2007/126)

Innan miljö- och hälsoskyddsmyndigheten beslutar om tillstånd för en djurpark skall miljö- och hälsoskyddsmyndigheten inspektera djurparken för att förvissa sig om att tillståndsvillkoren enligt 42 § kan uppfyllas. Inspektion skall även ske innan miljö- och hälsoskyddsmyndigheten beslutar att tillståndsvillkoren för en djurpark skall ändras i väsentlig grad eller förlängas. (2007/126)

Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten skall inspektera alla djurparker minst en gång vart tredje år för att kontrollera att tillståndsvillkoren efterlevs. (2007/126)

Den som utför inspektion har rätt att få tillträde till de utrymmen där djuren hålls och att utan ersättning ta de prov som behövs för inspektionen. Vid inspektion kan djuren, utrymmen där de hålls, transportmedel samt föda, dryck, utrustning och redskap för djuren inspekteras.

Tidigare 3 mom. har blivit 5 mom. genom (2003/51).

47 §. Råd

Den som utför inspektion skall genom råd till djurägaren eller -innehavaren främja djurens välbefinnande samt verka för att avhjälpa lindriga missförhållanden i djurskyddshänseende.

På ett slakteri- eller slaktplatsområde skall råd som avses i 1 mom. ges till den som bär ansvaret för att missförhållandena har uppkommit.

48 §. (2007/126) Anmälan

Om polisen eller djurskyddsövervakaren vid en inspektion finner att denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den överträtts, skall detta anmälas till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet som vid behov vidtar åtgärder enligt 49 och 50 §§.

49 §. (2007/126) Förbud och föreskrifter

Om det konstateras att denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den har överträtts får Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet meddela djuräga-

ren eller -innehavaren de förbud och föreskrifter som behövs för att förhindra att det lagstridiga förfarandet fortsätter eller upprepas. Vid meddelande av förbud och föreskrifter får djurägaren eller -innehavaren även åläggas att fullgöra sina skyldigheter inom utsatt tid.

50 §. (2007/126) Vite och hot om tvångsutförande

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet kan förena ett förbud eller ett åläggande som meddelas med stöd av 49 § med vite eller hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad.

51 §. Brådskande åtgärder

Om det behövs av djurskyddsskal, får tillsynsmyndighet med avvikelse från 48 och 49 §§ vidta omedelbara åtgärder för att trygga djurs välbefinnande. I detta syfte kan djuren ges skötsel, foder eller annat som är nödvändigt för deras välbefinnande. Djur kan även flyttas för vård på annan plats eller, om detta inte är möjligt eller ändamålsenligt, avlivas, sändas till slakt eller säljas till gängse pris. Om det är möjligt skall åtgärder enligt detta moment vidtas i samråd med en veterinär.

Om någon annan tillsynsmyndighet än Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet vidtagit åtgärder enligt 1 mom., skall miljö- och hälsoskyddsmyndigheten underrättas om åtgärderna. (2007/126)

52 §. Hörande

Innan beslut enligt 49 eller 50 § fattas skall djurägaren eller -innehavaren beredas möjlighet att yttra sig. Innan åtgärder enligt 51 § vidtas skall djurägaren eller -innehavaren beredas möjlighet att yttra sig endast om denne kan anträffas omedelbart. Djurägaren eller -innehavaren skall underrättas om beslutet.

53 §. Omhändertagande och förstöring

Tillsynsmyndighet har rätt att omhänderta redskap, anordningar och ämnen som avses i 13 §. Innan beslut om omhändertagande fattas skall redskapets, anordningens eller ämnets ägare eller innehavare beredas möjlighet att yttra sig. Ägaren eller innehavaren skall underrättas om beslutet.

Om någon annan tillsynsmyndighet än polisen har verkställt ett omhändertagande enligt 1 mom. skall de föremål som omhändertagits omedelbart lämnas till polisen.

En anställningsberättigad tjänsteman får bevisligen förstöra eller låta förstöra redskap, anordningar och ämnen enligt 13 § som tas i beslag, om det är sannolikt att dessa skulle komma att dömas förverkade till staten och saknar betydande värde.

54 §. Undersökningar

För tillsynen över att denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den efterlevs får landskapsregeringen förordna veterinärer att utföra undersökningar i sådana djurhållningsenheter där djur hålls för idkande av näring, i djurtransporter samt i slakterier och på slaktplatser. Samma rätt har landskapsregeringen när det gäller fullgörandet av ett internationellt avtal som är förpliktande för Åland eller då Europeiska gemenskapens rättsordning förutsätter detta.

Den som utför undersökningen har rätt att få tillträde till de utrymmen där djur hålls samt till de förråd och andra utrymmen som hänför sig till djurhållningen. Djurhållningsenhetens ägare eller innehavare samt

slakteriets eller slaktplatsens ägare eller innehavare är skyldig att bistå den som utför undersökningen samt att, vid behov skriftligen, lämna de uppgifter som begärs för undersökningen.

Vad som bestäms i 2 mom. gäller också för utländska inspektörer då ett internationellt avtal som är förpliktande för Åland eller Europeiska gemenskapens rättsordning förutsätter detta.

55 §. *Utförande av inspektioner och undersökningar*

Inspektioner och undersökningar enligt denna lag skall om möjligt utföras så att de inte medför olägenheter för djuren, djurhållningsenhetens ägare eller innehavare, djurtransporten eller djurhållningsenhetens verksamhet.

56 §. *Handräckning*

Polisen skall vid behov ge andra tillsynsmyndigheter samt veterinärer och inspektörer som utför undersökningar med stöd av 54 § handräckning vid tillsynen över att denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den efterlevs.

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet ska vid behov ge polisen handräckning vid verkställigheten av förverkandepåföljd som gäller djur. (2011/92)

57 §. *Tystnadsplikt*

Den som vid tillsynen över att denna lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser efterlevs eller vid utförandet av en undersökning enligt 54 § har fått kännedom om en enskild persons eller ett företags ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga omständigheter får inte utan samtycke av den som saken gäller röja dessa uppgifter för utomstående eller utnyttja dem till egen eller annans fördel.

Oavsett vad som stadgas i 1 mom. får dock upplysningar och dokument lämnas till

- 1) tillsynsmyndigheterna för utförande av uppgifter enligt denna lag,
- 2) åklagar-, polis- eller tullmyndigheterna för utredande av brott,
- 3) en myndighet som behandlar en ändringsansökan i ett ärende enligt denna lag eller
- 4) utländska organ och inspektörer som förutsätts av ett internationellt avtal som är förpliktande för landskapet eller av Europeiska gemenskapens rättsordning, då avtalet eller rättsordningen förutsätter detta.

7 kap. Ansvarsbestämmelser

57a §. (2011/92) *Förseelse mot administrativa bestämmelser i djurskyddslagen*

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) bryter mot ett förbud mot tillverkning, införande till landskapet, försäljning eller överlåtelse enligt 13 § eller mot ett förbud som avses i eller utfärdats med stöd av 8 § 3 mom., 14 § 1 mom., 17, 20-22 eller 36 §§,
- 2) bryter mot ett djurhållningsförbud eller är en mellanhand för någon annan för kringgående av ett djurhållningsförbud,
- 3) försummar en skyldighet som avses i eller som ålagts med stöd av 4, 6a-6c §§, 14 § 2 mom., 15, 17-18, 33-35, 37 §§, 38 § 2 mom. eller 41 § 1 mom.,

4) försummar att ansöka om det tillstånd att transportera de djur som avses i artiklarna 10 eller 11 i EG-förordning nr 1/2005,

5) bryter mot den anmälningsskyldighet som avses i artikel 6.2 i EG-förordning nr 1/2005,

6) försummar att ansöka om det intyg om godkännande av vägtransportmedel som avses i artikel 18 i EG-förordning nr 1/2005 eller det intyg över godkännande av fartyg för djurtransport som avses i artikel 19 i EG-förordning nr 1/2005,

7) försummar att ansöka om kompetensbevis i enlighet med artikel 17 i EG-förordning nr 1/2005,

8) bryter mot skyldigheten att i transportmedlet medföra de handlingar som avses i artikel 4 i EG-förordning nr 1/2005 eller

9) bryter mot den skyldighet att lämna uppgifter eller visa upp handlingar som föreskrivs i artikel 4 i EG-förordning nr 1/2005

ska för *förseelse mot administrativa bestämmelser i djurskyddslagen* dömas till böter.

58 §. (2011/92) *Djurskyddsförseelse*

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) behandlar ett djur i strid med 3, 5-7, 9, 29 eller 32 §§ eller de bestämmelser och de föreskrifter som har utfärdats med stöd av dem,

2) använder de anordningar, de redskap eller de ämnen som avses i 13 § och som är förbjudna eller

3) i strid med 8 eller 10-12 §§ vidtar en åtgärd som avses i dem

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs i 59-59b §§, för *djurskyddsförseelse* dömas till böter.

59 §. (2011/92) *Djurskyddsbrott*

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet genom misshandel, överansträngning, bristfällig skötsel eller bristfällig utfordring eller annars i strid med

1) denna lag eller en bestämmelse som utfärdats med stöd av den eller

2) bilaga I i EG-förordning nr 1/2005

behandlar ett djur på ett grymt sätt eller utsätter det för onödigt lidande, onödig smärta eller onödig plåga, ska för *djurskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

59a §. (2011/92) *Grovt djurskyddsbrott*

Om vid ett djurskyddsbrott

1) brottet begås på ett synnerligen rått eller grymt sätt,

2) brottet riktar sig mot ett mycket stort antal djur eller

3) eftersträvas en avsevärd ekonomisk vinning och brottet även bedömt som en helhet är grovt, ska gärningsmannen för *grovt djurskyddsbrott* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

59b §. (2011/92) *Lindrigt djurskyddsbrott*

Om djurskyddsbrottet, med hänsyn till att lidandet, smärtan eller plågan är ringa eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa, ska gärningsmannen för *lindrigt djurskyddsbrott* dömas till böter.

59c §. (2011/92) *Juridiska personers straffansvar*

På djurskyddsbrott och grovt djurskyddsbrott till-

L 18 Djurskyddslag (1998:95)

lämpas vad som bestäms om juridiska personers straffansvar i 9 kap. strafflagen (FFS 39/1889).

60 §. (2011/92) *Djurhållningsförbud*

Den som döms för ett grovt djurskyddsbrott ska samtidigt av domstolen meddelas ett djurhållningsförbud. Domstolen kan dock avstå från att meddela om ett djurhållningsförbud, om det finns särskilt vägande skäl för detta. Den som döms för ett djurskyddsbrott eller ett lindrigt djurskyddsbrott kan samtidigt meddelas djurhållningsförbud. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som döms för en djurskyddsförseelse med stöd av 58 § och som kan anses vara olämplig eller oförmögen att sörja för djurens välfärd. Ett djurhållningsförbud kan också meddelas en person som med stöd av strafflagen 3 kap. 4 § 2 mom. eller 6 kap. 12 § 4 eller 5 punkten inte döms till straff. Ett djurhållningsförbud kan meddelas på yrkande av åklagaren.

Den som har meddelats ett djurhållningsförbud får inte äga, hålla eller sköta djur och inte heller annars sörja för ett djurs välfärd. Förbudet kan gälla vissa djurarter eller djur över huvud taget. Domstolen kan av särskilda skäl förordna att den dömde alltjämt helt eller delvis får äga djur som inte är föremål för ett brott och som den dömde äger då beslutet fattas, om det är möjligt att i beslutet ange vilka dessa djur är.

Förbudet kan meddelas för minst ett år eller så att det blir bestående. Ett djurhållningsförbud kan meddelas så att det blir bestående, om den som meddelas förbudet

- 1) har gjort sig skyldig till ett grovt djurskyddsbrott,
- 2) tidigare med en lagakraftvunnen dom har tilldömts ett djurhållningsförbud för viss tid eller
- 3) har en svag hälsa

och han eller hon ska anses bestående vara olämplig eller oförmögen att äga, hålla eller sköta djur eller annars sörja för deras välfärd.

Ett djurhållningsförbud gäller även om det överklagas. Om domstolen i enlighet med rikslagsstiftningen om förverkande förbjuder verkställigheten av en dom som gäller förverkande av djur till staten, gäller djurhållningsförbudet inte sådana djur som har hållits i enlighet med domstolens förordnande.

Om någon har meddelats ett djurhållningsförbud ska domstolen underrätta landskapsregeringen och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet om detta.

61 §. *Brott mot tystnadsplikt*

Den som bryter mot den tystnadsplikt som föreskrivs i 57 § skall för brott mot tystnadsplikt enligt *djurskyddslagen för landskapet Åland* dömas till böter eller fängelse i högst ett år, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans.

Allmän åklagare får inte väcka åtal för brott som avses i 1 mom. om inte målsäganden anmält brottet till åtal.

62 §. (2011/92) *Förverkandepåföljd*

Om ett förverkande bestäms i rikslagsstiftning.

Se 10 kap. strafflag (FFS 39/1889).

8 kap. Särskilda bestämmelser**63 §.** *Ändringssökande*

Beslut som landskapsregeringen fattat med stöd av denna lag får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.

Beslut som polisen fattat med stöd av denna lag får överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol.

Om sökande av ändring i beslut som Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet fattat gäller vad som föreskrivs i 19 § landskapslagen (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. (2007/126)

Besvär över beslut som fattats med stöd av denna lag skall behandlas i brådskande ordning.

I beslut som fattats med stöd av 49-51 eller 53 § får föreskrivas att beslutet skall iakttas trots att ändring söks, såvida inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

64 §. *Kostnader*

Djurägaren eller -innehavaren skall betala de kostnader som föranleds av åtgärder enligt 49 och 51 §§. Om åtgärder som vidtagits enligt nämnda paragrafer har inbringat någon inkomst skall kostnaderna avdras från den erhållna inkomsten och återstoden betalas till djurägaren eller -innehavaren.

Kostnader som föranleds av åtgärder enligt 51 § kan av särskilda skäl i första hand betalas av landskapet. Djurägaren eller -innehavaren ansvarar dock för den slutliga betalningen av kostnaderna enligt 1 mom.

Kostnader som avses i denna paragraf får indrivnas utan dom eller beslut i den ordning som bestäms om indrivning av skatter och avgifter i utsvärningsväg. Om kostnaderna inte kan indrivnas ersätts de av landskapets medel.

65 §. *Ersättning*

I landskapsförordning kan föreskrivas om ersättning för inspektion av djur och transportmedel i samband med djurtransport.

66 §. *Närmare bestämmelser*

Närmare bestämmelser om tillämpningen och verkställigheten av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

67 §. *Ikraftträdande*

Denna lag träder i kraft den 1 november 1998.

Genom denna lag upphävs, såvitt gäller tillämpningen i landskapet Åland, djurskyddslagen den 27 januari 1971 (FFS 91/1971) och förordningen den 10 maj 1968 om kringföringshandel med husdjur (FFS 280/1968) samt de ändringar i dessa författningar som tillkommit före den 1 januari 1993. Hänvisningar i andra lagar till den upphävda djurskyddslagen gäller denna lag efter att den har trätt i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

68 §. *Övergångsbestämmelser*

Den som när denna lag träder i kraft bedriver verksamhet som avses i 33, 34 eller 35 § skall inom ett år från ikraftträdandet anmäla verksamheten till [landskapsstyrelsen].

Den som när denna lag träder i kraft bedriver verksamhet som avses i 39 § 1 mom. skall inom sex månader från ikraftträdandet ansöka om [landskapsstyrelsens] tillstånd för verksamheten.

Ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft behandlas enligt de bestämmelser som gäller före lagens ikraftträdande.

Ikraftträdandebestämmelse (2011/34):

Denna lag träder i kraft den 15 juni 2011.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Av personer som före den 30 juni 2010 har minst tre års praktisk erfarenhet av att sköta slaktkycklingar krävs inte i 6b § avsedd utbildning. En sådan person ska inom ett år efter att denna lag trätt i kraft av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet ansöka om intyg som styrker likvärdigheten med utbildningen. Till ansökan ska fogas en sådan redogörelse över förvärvad praktisk erfarenhet som krävs för att intyget ska beviljas.

L 19 Djurskyddsförordning (1998:96)

1 kap. Allmänt om skötsel och tillsyn av djur

1 §. Skötsel

Djur skall behandlas väl och med fasta skötselrutiner samt skyddas mot onödigt lidande, stress och sjukdom. De skall hållas och skötas i en god miljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. De får inte i onödan skrämmas eller skrämmas upp.

Djur får inte hållas bundna på ett plågsamt sätt eller så att de inte kan få behövlig rörelsefrihet, vila eller tillräckligt skydd mot väder och vind. Djur får inte avsiktligt skadas eller utsättas för våld. Det är förbjudet att sparka djur och att i tuktnings- eller dressyrssyfte eller i annat sådant syfte slå djur med ett tillhygge som skadar dem.

Djur får inte utom i nödfall släpas i hornen, benen, svansen, pälsen eller omedelbart i huvudet eller annars hanteras så att de åsamkas onödigt lidande.

Ett sjukt eller skadat djur skall snarast ges nödvändig vård, om inte sjukdomen eller skadan är så svår att djuret måste avlivas omedelbart.

Djurens tänder, klövar, hovar eller klor skall inspekteras tillräckligt ofta och vid behov åtgärdas.

Foder samt föremål och ämnen som kan skada djuren skall förvaras utom räckhåll för dem.

Djur skall hållas tillfredsställande rena.

2 §. Tillsyn

Djuren skall hållas så att tillsyn kan ske utan svårigheter och på ett betryggande sätt. Tillsynen skall normalt göras minst en gång per dag. Nyfödda, sjuka eller skadade djur och djur som betar sig onormalt skall ses till oftare. Detsamma gäller för högdraktiga djur, särskilt vid tiden kring förlösningen och vid stora förändringar i vårdförhållandena. Tillsyn av djur på bete skall ske så ofta att djuren inte riskerar att bli förvildade. Vid sammanslagning av grupper av djur eller när nya djur förs in i gruppen skall särskild uppmärksamhet fästas vid eventuella beteendeproblem till följd av omställningar i de sociala relationerna.

En individuell inspektion av djuren skall göras om en allmän inspektion visar att det är nödvändigt. Upptäcks något onormalt skall åtgärder omedelbart vidtas för att utreda och avhjälpa situationen.

Djur som uppträder aggressivt mot varandra eller som annars löper en uppenbar risk att skada varandra skall hållas åtskilda.

3 §. Foder och vatten

Djur skall dagligen ges foder av god hygienisk kvalitet i tillräcklig mängd och av lämplig struktur. Fodergivnan skall garantera en tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel. Plötsliga förändringar i fodans sammansättning eller födomängder bör undvikas.

Djuren bör alltid ha fri tillgång till vatten. Om det inte är möjligt skall de få vatten minst två gånger per dygn.

Sjuka eller skadade djur skall hela tiden ha tillgång till vatten om inte veterinär ordinerar annat.

Det är förbjudet att tillföra djur hormoner eller andra ämnen i annat syfte än att förebygga, påvisa, bota eller lindra sjukdom eller sjukdomssymtom.

2 kap. Allmänna krav på stallar och förvaringsutrymmen för djur

4 §. Klimatet i stallar och förvaringsutrymmen för djur

Klimatet i stallet skall vara anpassat till djuren och till djurhållningsformen. I värmeisolerade stallar får den relativa luftfuktigheten under vintern inte annat än undantagsvis överstiga 80 procent. I oisolerade stallar får den relativa fuktigheten inte annat än undantagsvis överstiga uteluftens relativa fuktighet med mer än 10 procentenheter. Djuren får endast tillfälligtvis utsättas för luftföroreningar som överstiger följande värden:

- 1) ammoniak: 10 ppm men 25 ppm i fjäderfästallar med ströbäddar,
- 2) koldioxid: 3 000 ppm,
- 3) kolmonoxid: 10 ppm,
- 4) svavelväte: 0,5 ppm och
- 5) organiskt damm: 10 mg/m³.

Stallar och andra utrymmen för djur skall ha tillräcklig ventilation. Om ett mekaniskt ventilationssystem används och ett avbrott i systemet kan leda till att djuren avlider eller skadas måste det vara försett med larm som varnar för temperaturavvikelse, strömbrott och fel på larmanordningen. Slutar det mekaniska ventilationssystemet att fungera måste ventilationen ordnas på annat sätt.

Djuren får inte utsättas för ständigt buller över 65 dBA. Ett djurstall skall om möjligt vara försett med fönster för dagsljus och belysningen skall vara lämplig för inspektion och skötsel av djuren samt tillgodose djurens fysiologiska och beteendemässiga behov. Används elektrisk belysning skall den vara tänd och ge så mycket ljus att det uppfyller djurens ljusbehov.

5 §. Utformningen och skötsel av stallar

Stall och utrymmen för lösgående och uppbundna djur skall hållas i gott skick och vara utformade så att de inte skadar djuren. De skall vara så rymliga att samtliga djur i utrymmet kan ligga samtidigt, röra sig obehindrat och bete sig naturligt. Inredning och övrig utrustning får inte otillbörligt inskränka djurens rörelsefrihet eller annars verka störande på dem.

Stall och andra förvaringsutrymmen för djur skall hållas rena. Stallutrymmen skall rengöras och utgödas minst en gång dagligen, om inte systemet för djurhållningen är uppbyggt för andra rutiner som också ger god hygien, t.ex. djupströbädd. Ströbäddar och ströde ligplatser skall hållas torra och strömedlet skall ha god hygienisk kvalitet. Vid kontinuerlig uppfödning skall

L 19 Djurskyddsförordning (1998:96)

stallet eller stallavdelningen rengöras noggrant minst en gång per år. Vid omgångsuppfödning skall noggrann rengöring ske före varje insättning av en ny omgång djur. Automatiska utfodrings- och vattningssystem skall ses till dagligen.

Ytbehandlingen i djurstallar, boxar och kättrar får inte bestå av ämnen som kan förgifta djuren. Fönster, belysningsanordningar och elektriska ledningar skall vara placerade utom räckhåll för djuren eller försedda med lämpliga skydd.

För sjuka eller skadade djur skall det finnas en avskild ändamålsenlig box eller annat utrymme där djuret kan vårdas och varifrån det om möjligt har synkontakt med andra djur av samma art. Utrymmet skall kunna värmas upp.

Golv i stallar och båsfallar skall ha en jämn och halkfri yta och vara utformade så att träck avlägsnas på ett snabbt och effektivt sätt eller absorberas väl i ströet. Liggplatser skall vara torra och så stora att alla djur i samma inhägnad samtidigt kan ligga ner. Båsfallar utan spaltgolv skall vara försedda med strö. Dränerade golv får endast finnas i värmeisolerade stall och skall vara utformade så att de inte skadar djuren eller inverkar menligt på deras beteende.

Drivgångar och dörröppningar skall vara utformade så att djuren kan röra sig obehindrat och att risken för att djuren skadar sig är så liten som möjligt. Gnagare och skadedjur skall bekämpas i djurstall.

Vid en nödsituation skall djuren snabbt kunna utrymmas från stallarna.

6 §. Anordningar för utfodring och dricksvatten

Utfodrings- och vattningssystemen skall vara utformade, dimensionerade och placerade så att djuren kan äta och dricka lugnt och naturligt och så att det inte uppstår onödigt konkurrens om foder eller dryck. Om djuren inte ständigt har tillgång till foder skall alla djur kunna äta samtidigt vid utfodringen.

Djurens dricksvattensanordningar och dricksvattenbehållare skall hållas rena. Urin och avföring får inte förorenna dricksvattnet eller fodret och vattnet får inte heller frysa.

All automatisk utrustning som är avgörande för djurens hälsa och trivsel måste inspekteras med jämna mellanrum. Om fel upptäcks måste de rättas till omedelbart eller, om inte det är genomförbart, lämpliga åtgärder vidtas för att säkra djurens hälsa och trivsel tills felet avhjälpas.

3 kap. Speciella krav på skötsel och miljö för vissa djurarter

7 §. Nötkreatur

Nötkreatur som hålls bundna skall inspekteras minst två gånger om dagen. Bindslen, klavar och tjuder skall hållas rena och i gott skick.

Elektriska kodressörer får inte användas.

Kor och kvigor som har mindre än två månader kvar till kalvning får inte stå på spaltgolv. Åtminstone främre hälften av båset för en bunden kviga och tjur skall ha helt golv.

I lösdriftsstall för nötkreatur skall det finnas minst en dricksvattenbehållare eller dricksvattensystem för varje påbörjat tiotal djur.

Nötkreatur som är äldre än sex månader och som hålls för mjölkproduktion ska hållas på bete sommartid. De nötkreatur som inte hålls för mjölkproduktion ska också hållas på bete eller på annat sätt ges tillfälle att vistas ute under sommaren. Kravet på utevistelse gäller inte för tjurar och inte för kalvar. Betesperioden ska vara minst 60 dagar under perioden 1 maj - 1 oktober. Mjölkkor ska under ett dygn minst hållas på bete under tiden mellan två mjölkningstillfällen. Beläggningen får inte vara högre än att ett växttäckte bibehålls på minst 80 % av betesarealen. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet kan bevilja befrielse från kravet att ordna bete om produktionshelten inte till sitt förfogande har lämplig betesmark eller om uppfyllandet av kravet är oskäligt av orsaker som hänför sig till trafik, terräng eller avstånd. Befrielse beviljas för högst tre år åt gången och den återkallas om förutsättningarna för beviljandet upphör. (2010/43)

Nötkreaturens drivningsvägar och rasthagar skall vara så rymliga att uppkomsten av beteendeproblem på grund av den sociala rangskalan förhindras.

Om foder inte hela tiden finns tillgängligt skall alla nötkreatur i lösdriftsSTALLARNA kunna äta samtidigt under utfodringstiden. I lösdriftsSTALLARNA skall foderbordets kant vara minst 70 cm långt per vuxet djur och minst 40 cm långt per ungdjur. Vid fri tillgång till foder skall foderbordets kant minst vara 40 cm respektive 30 cm långt per djur.

8 §. Kalvar

Med kalv menas ett nötkreatur som är högst sex månader gammalt.

Kalvar som hålls inomhus skall ses till minst två gånger om dagen.

Kalvar skall utfodras minst två gånger per dag. I kalvfodret skall det finnas tillräckligt med järn så att blodets genomsnittliga hemoglobinhalt är minst 4,5 mmol/liter.

För utfodring eller annan skötsel får kalvar under sex månader tillfälligt hållas bundna under högst en timme.

När det finns fler än fem kalvar i en besättning får en kalv inte hållas i ensambox efter åtta veckors ålder om det inte föreligger veterinärmedicinska skäl.

Kalvar bör inte flyttas till en annan besättning innan de uppnått en månads ålder.

9 §. Hästar

Hästar bör ges tillfälle till daglig utevistelse. Hästar får inte tränas för eller användas vid tävling på sådant sätt att de utsätts för lidande. De får inte heller utsättas för doping eller andra otillbörliga åtgärder som påverkar deras prestationsförmåga eller temperament under träning eller tävling på tävlingsbana.

Vid uppbinding i spilta eller box skall grimma eller halsrem och löpande grimskäft användas. En grimma eller halsrem får inte bestå av material som kan skada hästen.

Bindslen, remmar och annan utrustning skall hållas hela och rena så att de inte skadar hästen.

Hästar får endast tillfälligtvis hållas bundna på bete och skall då ha särskild tillsyn. Vid sådan uppbinding får endast grimma eller halsrem användas.

Mellan spiltor eller boxar skall det finnas en avskiljningsanordning som hindrar hästar att skada varandra.

Om fölning sker i stall skall fölningsbox finnas.

10 §. (2003/40) Svin

Svin skall i sina utrymmen kunna se andra svin och ha möjlighet till socialt umgänge.

Svin får inte fixeras annat än tillfälligt.

Ljusintensiteten i utrymmen där svin hålls skall vara minst 40 lux under minst åtta timmar per dag.

Suggor och gyttor skall hållas i grupp under tiden från och med fyra veckor efter betäckning till en vecka före den beräknade tidpunkten för grisningen. I en anläggning med färre än tio suggor får de dock hållas i individuella boxar även under denna period. Svin som måste hållas i grupp får tillfälligt hållas i individuella boxar om de är särskilt aggressiva, har angripits av andra svin eller är sjuka eller skadade.

Dräktiga suggor och gyttor som är betäckta för första gången måste vid behov behandlas mot in- och utvärtesparasiter. Betäckta suggor och gyttor skall rengöras innan de placeras i grisningsboxar.

I ett stall skall svinen ha tillgång till utrymme som ger dem möjlighet att utnyttja olika delar av utrymmet för att ligga, äta och gödsla. Liggeplatsen får inte bestå av gödseldrainerande golv.

I grisningsboxen skall det finnas tillräckligt med plats bakom suggan för grisningen. Suggan skall utan svårighet kunna ge di åt smågrisarna och smågrisarna skall kunna komma i skydd för suggan. Smågrisarna skall ha en liggeplats med helt och torrt golv där alla smågrisar kan ligga ner samtidigt samt vid behov en ändamålsenlig värmeapparat.

Utfodringshön per svin skall vara minst 15 cm lång för svin som väger mindre än 25 kg, minst 25 cm lång för svin som väger 25 men inte 50 kg och minst 30 cm lång för svin som väger mer än 50 kg. När suggor utfodras i bås skall de hållas åtskilda av båsavskiljare.

Svin skall ha tillgång till hjalm eller annan för platsen lämplig stimulans varmed djuren kan tillfredsställa sina arttypiska beteendeböbehov.

Svin skall ha tillgång till tillräckligt med vatten eller annan lämplig vätska.

Smågrisar under fyra veckor får inte avvänjas om det inte är nödvändigt på grund av djurens hälsa eller välbefinnande. Grisarna skall i god tid före avvänjningen vänjas vid det foder de får efter avvänjningen. De avvandra grisarna skall födas upp i grupp.

Sammanföring av olika grupper under uppfödningen skall undvikas. Om det måste göras bör det ske då svinen är så unga som möjligt. När svin från olika grupper blandas skall de ha tillräckliga möjligheter att fly och gömma sig för andra svin. Om det finns tecken på våldsamma slagsmål skall orsakerna omedelbart undersökas och åtgärdas. Lugnande läkemedel får inte användas för att underlätta blandning av grupper annat än i undantagsfall och då efter att en veterinär rådfrågats.

11 §. Får och getter

Får och getter får inte fixeras annat än tillfälligt.

Får och getter av ullras skall klippas minst en gång om året. Djuren får inte läggas på rygg under klippningen. De skall klippas försiktigt och noggrant av en kunnig person. Sår som eventuellt uppkommit i samband med klippningen skall skötas omedelbart. Den utrustning som används vid klippningen skall hållas ren och funktionsduglig.

Får som nyligen klippts skall ha särskild tillsyn och får inte hållas utomhus om de där kan utsättas för ogynnsamma väderleksförhållanden.

I ett utrymme med golv med ströbädd skall en tacka jämte lamm ha ett utrymme med en golvyta på minst 2 m².

Används spaltgolv skall stavbredden vara minst 80 mm och spaltbredden högst 25 mm.

Utfodringsutrymmen för lamm (lammkammare) skall ha en yta på minst 0,2 m² per lamm.

Lammingsboxar får inte ha spalt eller gallergolv och skall vara försedda med riklig ströbädd.

Fårens foderhäck skall vara minst 35 cm per får vid användning av en rak foderhäck och 20 cm vid användning av en cirkulär foderhäck. Vid användning av en rak foderhäck skall kanten dock vara minst 45 cm per dräktig tacka. Vid fri fodertilgång skall kanten på foderhäcken vara minst 17 cm per får. I utrymmen för får skall det finnas minst en dricksvattenbehållare eller dricksho per 30-tal får.

För getter gäller att kanten på foderhäcken skall vara minst 20 cm per killing, minst 33 cm per unget, minst 40 cm per fullvuxen get och minst 45 cm per dräktig get.

12 §. Fjäderfå

När fjäderfåna fångas skall de hanteras varsamt och hinder och redskap som kan skada dem skall ha avlägsnats. Extra varsamt hanteras fjäderfåna som har slutat värpa.

Om fjäderfåna kan komma ut och röra på sig skall den gång som leder ut ur stallet vara trygg för fåglarna.

Bestämmelser om slaktkycklingar och slaktkycklingsmödrar finns i landskapsförordningen (2011:53) om skydd av slaktkycklingar. (2011/51)

Vid behov skall fjäderfånas foder kompletteras med mineraler.

Inredningen i hönsstall skall vara utformad så att hönsen inte utsätts för foder-, vatten- och gödselspill.

Utfodrings- och dricksvattenanordningarnas höjd skall justeras allt eftersom fågeln växer så att alla fåglar kan äta och dricka utan svårigheter. Kycklingar skall alltid ha tillgång till färskt dricksvatten och strö.

Fjäderfåna skall skötas av en tillräckligt stor och kunnig personal med erfarenhet av fjäderfåna och det system som används.

Fullständig rengöring och desinficering av samtliga lokaler, all utrustning och alla redskap som kommer i direkt beröring med hönorna skall ske regelbundet samt varje gång utrymmena töms och innan en grupp fjäderfåna tas in. Medan utrymmena används skall de och all övrig utrustning hållas rena på ett tillfredsställande sätt. Gödsel måste avlägsnas så ofta det är nödvändigt. (2002/91)

Gäss och ancor som föds upp inomhus skall hållas på ströbädd. Kalkoner som föds upp inomhus bör hållas på ströbädd.

12a §. (2002/91) Särskilda krav på anläggningar med minst 350 värphöns

Minst en gång om dagen måste alla höns inspekteras av ägaren eller den som ansvarar för dem. Döda höns får inte ligga kvar längre än en dag.

L 19 Djurskyddsförordning (1998:96)

För att hönorna visuellt skall kunna utforska sin omgivning samt uppvisa normal aktivitet måste byggnaderna ha sådan belysning att hönorna tydligt kan se varandra och själva synas tydligt. Om dagsljus finns skall ljusöppningarna vara placerade på ett sådant sätt att de ger en jämn fördelning av ljuset i lokalen. Ljussystemet skall vara så inrättat att hälsoproblem och beteendestörningar undviks. Systemet skall ha en 24-timmarsrytm med en tillräcklig sammanhängande mörkerperiod, som riktvärde 8 timmar, för att ge hönorna möjlighet att vila och att undvika att de får nedsatt immunförsvar, ögonbesvär eller andra åkommor som vållas av ständigt ljus. När ljuset avtar bör det dämpas stegvis så att hönorna får möjlighet att finna sin viloplats utan att störas eller skadas.

Anläggningar i flera våningar skall vara konstruerade på så sätt att det är lätt att ta ut hönorna och att det är möjligt att inspektera samtliga våningar utan hinder.

13 §. Värphöns på golv

Hönsen skall rymmas att sitta på vagel, på galler eller på nät. Om hönsen går på nätgolv eller annat dränerande golv, skall minst en tredjedel av golvytan vara ströbädd. Utrymmena skall uppfylla hönsens behov av rede, sittpinne och sandbad.

Om utfodringstråg används vid utfodring av höns skall längden vid utfodringstrågets kant vara minst 12,5 cm per fullvuxen höna. Utrymme vid fodertråg vid fri utfodring: rak 40 mm per djur, rund 30 mm per djur.

Fullvuxna höns skall ha lämpliga utrymmen där de kan värpa. I ett stall i vilket värpande hönor finns, skall det per 4-5 hönor finnas minst ett rede. Används kollektivreden skall det finnas 1 m² rede per 100 hönor.

13a §. (2002/91) Särskilda krav på anläggningar med minst 350 värphöns på golv

Alla hönor skall ha tillgång till raka fodertråg med en tråkant om minst 10 cm per höna eller runda fodertråg med en tråkant om minst 4 cm per höna.

Alla hönor skall ha tillgång till raka vattentråg med en tråkant om 2,5 cm per höna eller runda vattentråg med en tråkant om 1 cm per höna. Om vattenniappar eller vattenkoppar används skall det finnas minst en vattennippel eller vattenkopp per grupp om tio hönor och minst två vattenniappar eller vattenkoppar skall vara tillgängliga för varje höna.

Det skall finnas minst 15 cm sittpinne för varje höna. Sittpinnarna får inte ha vassa kanter eller placeras ovanför ströbädden. Det horisontella avståndet mellan pinnarna skall vara minst 30 cm. Avståndet mellan pinne och vägg skall vara minst 20 cm.

Det skall finnas en ströarea om minst 250 cm² per höna. Minst en tredjedel av golvarean skall vara täckt med strö.

Golvet i anläggningarna skall vara så konstruerat att det på ett lämpligt sätt ger stöd för var och en av de främre klorna på varje fot.

I inhysningssystem där hönorna kan röra sig fritt mellan olika plan skall antalet våningsplan i höjddled vara begränsat till fyra, den fria höjden mellan våningsplanen vara minst 45 cm, utrustningen för utfodring och vattning vara fördelad på ett sådant sätt att alla hönor har lika tillgång till den och våningsplanen placeras så att spjällning inte kan falla ner på lägre plan.

När värphönsen har möjlighet till utevistelse skall flera öppningar ge direkt tillträde till utomhusytorna. Öppningarna, som skall finnas utefter hela byggnadens längd, skall vara minst 35 cm höga och 40 cm breda. En total öppningsbredd om 2 m måste finnas tillgänglig för varje grupp om 1000 hönor. Utomhusytorna skall ha en area som är anpassad till belägningsgraden och markytans beskaffenhet så att förorening undviks. De skall vara försedda med skydd mot dåligt vatten och rovdjur. Vid behov skall utomhusytorna vara försedda med lämpliga vattentråg.

Belägningsgraden skall inte vara mer än nio värphöns per kvadratmeter tillgänglig area.

14 §. (2002/91) Värphöns i bur

Hönorna skall ha tillgång till ett rede, strö samt sittpinnar med en längd om minst 15 cm per höna. Inhysningen skall ske på ett sådant sätt att dödlighet och beteendestörningar hos hönsen hålls på en låg nivå. Burarna skall vara rymnings säkra samt konstruerade så att de förhindrar att djuren skadas så långt det är möjligt. Buröppningen skall vara så stor att det går att ta ut en vuxen höna ur buren utan att djuret utsätts för lidande eller skadas. Burarna får placeras i högst tre våningar.

En fullvuxen höna skall om hon är ensam i buren ha en burarea på minst 1000 cm². Om flera hönor hålls i samma bur skall utrymmet vara minst 750 cm² per höna. Deflektorplattor mot spill får inte inkräkta på denna yta. Det skall finnas ett fodertråg som fåglarna har oinskränkt tillgång till. Dess längd skall vara minst 12 cm per fullvuxen höna. Om inte dryckesnipplar eller dryckestråg finns, skall varje batteri vara försedd med en sammanhängande dryckesränna av samma längd som foderträget. Där dryckesnipplar eller dryckestråg används, skall minst två nipplar eller tråg vara tillgängliga för varje höna.

Burarna skall vara minst 40 cm höga över 65 % av burytan och de får inte vara under 38 cm på något ställe.

Burgolven skall vara konstruerade så att de ger tillräckligt stöd åt de främre klorna på varje fot. Lutningen får inte överstiga 14 % eller 8°. Trådens tjocklek i burens golvnät skall vara minst 2,0 mm.

Burarna skall vara försedda med klonötare av lämpligt slag.

Landskapsregeringen får i enskilda fall meddela undantag från kraven i 1 och 2 mom. angående rede, strö, sittpinnar och burarea per höna. Ett undantag får inte innebära att utrymmet i en bur understiger 550 cm² per höna. Undantag får inte meddelas för burar som tagits i bruk efter den 1 januari 2003. Ett undantag får inte sträcka sig längre än fram till den 31 december 2009.

15 §. Pälsdjur

En pälsdjursfarm skall placeras på sådan plats i terrängen att det är lätt att sköta djuren. Omgivningen skall vara störningsfri och området skall inhägnas.

I anslutning till en minkbur skall det finnas en lya där djuren kan söka skydd. Under den kalla årstiden skall lyorna vara försedda med strö.

Bottenytan i springburar avsedda för minkar och djur av motsvarande storlek skall vara minst 1800 cm² och burens höjd minst 38 cm. Hålls en hona med valpar eller ett vuxet handjur i bur skall bottenytan vara

2100 cm². Med undantag för iller får endast ett vuxet djur placeras i varje bur.

Maskstorleken på bottennät i minkbur får högst vara 8,8 cm² och tjockleken på tråden minst 1,8 mm. Under doperioden skall det finnas ett valpgaller på golvet.

Bosektioner för rävar och djur av motsvarande storlek skall minst ha följande mått: längd 240 cm, bredd 105 cm och höjd 60 cm. Bosektionen kan indelas i 2-4 lika stora avdelningar. Delas sektionen i två avdelningar får det finnas tre djur per avdelning. Delas sektionen i tre avdelningar får två djur finnas i vardera avdelning och delas sektionen i fyra delar får det finnas ett djur i varje avdelning. Burarna skall inte placeras så nära varandra att djuren kommer åt att skada varandra.

Maskstorleken på bottennät i rävbud får högst vara 11,5 cm² och tjockleken på tråden minst 2,1 mm. Bottennätet i bur för avelsdjur skall vara tillverkat av plast-beklädd metalltråd.

16 §. *Reptiler och amfibier*

Terrariets längd bör inte vara kortare än den marklevande ormens längd samt bredden och höjden inte kortare än halva längden. För trädlevande ormar skall istället höjden vara minst lika med ormens längd och kortaste sidan två tredjedelar av ormens längd.

För jätteormar (boa och pyton) kan ovanstående mått reduceras så att terrariets längd är minst tre fjärdedelar av ormens längd. Bredden och höjden bör inte understiga halva ormens längd.

17 §. *Hjortdjur*

Välbefinnandet hos hjortarna skall kontrolleras regelbundet utan att djuren störs i onödan. Under tillskottsutfodringsperioden tillses hjortarna i samband med den dagliga utfodringen.

Minst 10 % av ytan i ett vilthägn för hjortdjur och mufflon skall bestå av skog eller buskmark.

18 §. *Strutsfåglar*

Strutsarna skall tillses minst två gånger per dag. Störning av djuren skall undvikas särskilt under fortplantningstiden. Störning av rangordningen inom fågelgruppen skall undvikas.

Ett djur får inte hållas åtskild från de andra djuren om inte djuret är sjukt, trakasseras av de andra eller betar sig aggressivt mot de andra djuren. En fågel som skilts från de övriga skall om möjligt hållas inom syn- eller hörhåll för de övriga fåglarna.

Över tre månader gamla strutsfåglar får inte vara inomhus kontinuerligt. Tiden inne i stallet får inte överstiga 10 dygn per månad. Strutsfåglar bör inte bli genomvåta.

Strutsfåglarnas kycklingar skall börja rastas så snart som möjligt efter kläckningen. Om vädret tillåter skall över tre dagar gamla kycklingar släppas ut dagligen. Är vädret ogynnsamt skall det sörrjas för att kycklingarna rör på sig inne i stallet.

Transport av strutsfåglar skall i möjligaste mån undvikas.

Strutsfåglarna får inte användas i löptävlingar eller ridas på.

Det är viktigt med rätt sammansatt kost för att förhindra uppkomsten av ledsador och skador på benstommen. Strutsfåglarna skall redan som kycklingar ha

tillgång till både grovt och färskt foder. Kycklingar under tre månader skall alltid ha tillgång till foder. Djuren skall hela tiden ha tillgång till dricksvatten.

För matsmältningen skall över fem månader gamla djur ha tillgång till grus eller småsten. Veckogamla kycklingar ges endast små mängder grus.

Om kycklingarna präglas på sin skötare skall skötaren dagligen vara tillsammans med kycklingarna så mycket som möjligt.

Fjädrar får inte plockas från en levande strutsfågel. Fjädrar får endast klippas av ovanför fjäderns blodsträng och av fågelns ving och stjärtdelar får inga betydande delar klippas bort.

Höjden till stallets innertak skall för vuxna strutsar vara minst 3 m och för vuxna nanduer och emuer minst 2,5 m.

Golvet i stallet skall vara grovt och lätt att rengöra. Golvet i utrymmen för kycklingar skall vara värmeisolerat eller försett med golvvärme. Fuktabsorberande strö av t.ex sand, sågspån eller hackad halm som fåglarna inte gärna äter av skall användas på golven med undantag för utrymmen för kycklingar under 3 veckor.

I stallet skall djurgrupperna hållas åtskilda från varandra så att kontakten mellan dem inte orsakar onödig stress.

I hägn för strutsfåglar skall omgivningarna vara lugna och jordmånen torr. Kontakten mellan avelsgrupper skall undvikas.

Innan fåglarna placeras i en tom farm skall föremål som fåglarna kan svälja avlägsnas. Farmen skall sedan kontrolleras dagligen. Vid farmen skall det finnas skyltar som förbjuder obehöriga tillträde samt anger att det är förbjudet att kasta in föremål i rasthagen.

I rasthagen skall det finnas ett område med ren sand för sandbad som är minst 1,5 m x 1,5 m stort och 15 cm djupt. I en rasthage för avelsgrupp skall det finnas ett lämpligt område för äggläggning.

Från rasthagen skall det finnas tryggt tillträde till stallet. Om marken i rasthagen är frusen, skall den sandas så att fåglarna inte halkar.

Rasthagar som ligger bredvid varandra skall skiljas från varandra för att förhindra konfrontationer mellan fåglarna.

19 §. *Skötsel av nyfödda djur*

Djur skall ges möjlighet att föda på ett så naturligt sätt som möjligt och så att avkomman inte kommer till skada.

Gödselrännan bakom en bunden ko eller kviga skall täckas före kalvningen.

Ett nyfött lamm och en nyfödd killing skall hållas tillsammans med tackan respektive geten i minst 24 timmar efter födseln om inte någon särskild orsak talar för att djuren skiljs åt. Nyfödda lamm och killingar skall övervakas för att man skall kunna försäkra sig om att det uppstår ett band mellan modern och avkomman. Vid behov skall det finnas en värmeapparat för att trygga tillgången till tilläggsvärme för lammen och killingarna. Nyfödda djur som inte ges möjlighet att dia skall ges råmjölk eller någon ersättande produkt så snart som möjligt efter födseln. Nyfödda kalvar skall ges råmjölk eller någon ersättande produkt senast inom sex timmar

L 19 Djurskyddsförordning (1998:96)

från födseln. Därefter skall djuren ha mjölk eller någon ersättande produkt fram till avvänjningen. Fr.o.m. en veckas ålder och fram till avvänjningen skall kalvar, lamm, killingar och föl ha fri tillgång till gräs, hö eller något annat fiberhaltigt foder.

20 §. Sällskapsdjur

Det är förbjudet att inneha eller genom avel frambringa hundar som har extremt stor kamplust, blir lätt retade och biter, bara med svårighet kan förmås avbryta ett angrepp och har en benägenhet att rikta sitt kampintresse mot människor eller andra hundar.

I hundrastgården skall det finnas en från marken upphöjd liggplats samt en hundkoja som skydd mot väder och vind. En katts rastgård skall vara utrustad med klätter- och klösanordningar. Hundar ska, om de hålls bundna utomhus annat än tillfälligt, vara kopplade till en löplina. Inomhus får hundar endast tillfälligt hållas bundna och då inte längre än vad som är nödvändigt med hänsyn till avsikten med åtgärden. Hundar som är yngre än ett år får endast tillfälligt hållas bundna.

Övriga sällskapsdjur skall ha ett förvaringsutrymme som är tillräckligt stort för att möjliggöra de rörelser och den motion som varje djur behöver. Det skall också innehålla en inredning som aktiverar djuret och ger de klättermöjligheter, gräv- och vilomöjligheter, gömställen, bad-, sim- eller dykmöjligheter som varje djurart behöver för att kunna utöva sitt naturliga beteende. Om ett djur har särskilda krav på klimat, som temperatur och luftfuktighet, skall detta tillgodoses. Djur som har behov av att vara tillsammans med andra djur skall hållas och skötas på ett sätt som tillgodoser dessa behov.

4 kap. Allmänna krav på beten och hägn**21 §. Beten, fällor och rastgårdar**

Betena skall vara lämpliga för de djur som finns där. Antalet djur skall stå i proportion till betenas storlek, terräng och växtlighet. Betesmarker, rastgårdar och drivningsvägar skall vara fria från främmande föremål som kan skada djuren. Stängslet skall vara utformat så att djur under normala förhållanden inte skadas. I betet får det inte finnas för trånga eller vassa hörn. Marken ska, i anlagda rastgårdar, utfodringsplatser och på andra av djur hårt belastade ytor utomhus, vara hårdgjord, dränerad eller naturligt ha motsvarande funktion.

I fällor, rastgårdar och hagar för utegående djur skall det finnas skydd mot ogynnsamma väderleksförhållanden.

På utfodringsplatserna måste det finnas tillräckligt med utrymme så att alla djur i gruppen kan äta samtidigt såvida djuren inte har fri fodertillgång. Ett djur högt upp på den sociala rangskalan får inte tillåtas dominera hela foderplatsen.

När ett djur hålls på bete får djurets rörelsefrihet inte begränsas genom att tyngder eller andra hindrande föremål fästs vid djuret eller genom att olika delar av djurets kropp binds samman eller genom att djuret binds samman med ett annat djur.

Bara sådana djur som är lämpade för utevistelse under den kalla årstiden får hållas ute året om under förutsättning att de yttre förhållandena, som terräng och markbeskaffenhet, är lämpliga för djurslaget och rasen. Djur som hålls ute året om skall ha tillgång till ligghall,

hydda eller motsvarande, som ger dem skydd mot väder och vind samt en torr och ren liggplats som inte får frysa till och som är så stor att alla djur kan ligga ner samtidigt.

Djur som behöver särskild vård skall kunna tas om hand i ett närbeläget utrymme som kan värmas upp.

22 §. Vilthägn

Hägnen skall vara lämpliga för djurarten och så stora att ett djur längre ner på flockens rangskala har möjlighet att fly undan och gömma sig för djur högre upp på rangskalan. I hägnet får det inte finnas för trånga eller vassa hörn.

I eller i anslutning till hägnet skall det finnas trygga och ändamålsenliga utrymmen där djuren kan undersökas, behandlas och skötas på annat sätt samt isoleras.

Stängslet skall vara tillräckligt kraftigt och högt för att under alla årstider hindra de inhägnade djuren från att komma ut och andra djur från att komma in. Nätet skall vara sträckt och förankrat i marken och lätt för djuren att upptäcka. Övriga regler avseende anläggande och underhåll av stängsel till vilthägn fastställs av landshövdingens i anslutning till anmälan enligt 36 § djurskyddslagen.

5 kap. Behandling av djur**23 §. Mjölknings**

Mjölkningsutrustningen skall vara i gott skick och mjölkningen bör utföras på ett sådant sätt att djurens juver inte kommer till skada.

Rikligt mjölkande kor skall mjölkas minst två gånger om dagen. Getter och tackor som mjölkas skall med hänsyn till deras mjölkproduktion mjölkas tillräckligt ofta.

24 §. Dressyr och användning

Djur får inte dresseras eller användas så att deras hälsa eller välbefinnande tar skada. Djur får inte tvingas att försöka anstränga sig på ett sätt som överstiger deras naturliga anlag eller krafter.

Vad 1 mom. stadgar om användning av djur gäller inte användning av hundar eller andra djur i myndighetsutövning i sådana uppgifter som anknyter till djurets användningsändamål och som på grund av uppgiftens art är förknippade med risk för att djuret skadas.

25 §. Åsamkande av onödigt lidande

Med onödigt lidande avses

- 1) att levande djur används som mål vid övnings- skjutning eller skyttetävling,
- 2) att taggsporrar, tagghalsband och taggbetsel används,
- 3) att levande fisk fjällas eller rensas samt att levande djur plockas eller flås,
- 4) att levande fåglar eller däggdjur eller andra ryggradsdjur ges som föda till ett djur i vård, om detta inte är nödvändigt för att det djur som vårdas senare skall kunna sättas ut i naturen eller i övrigt absolut nödvändigt för djuret,
- 5) att mer än skäligen människokraft används vid utdragning av foster ur födande djur,
- 6) att djur forslas upphängda vid någon kroppsdel,
- 7) att husdjur eller sådana djur som uppfötts i en farm i produktions syfte dödas med skjutvapen vid drevjakt eller vid jakt med hund,

- 8) att djur görs orörliga med hjälp av elektricitet, samt
 9) annan verksamhet och andra åtgärder som riktar sig mot djuret och åsamkar det onödigt lidande, onödig smärta eller onödig plåga.

6 kap. Operativa ingrepp, avel m.m.

26 §. Tillåtna operativa ingrepp

Utän hinder av 8 § 1 och 2 mom. djurskyddslagen är följande åtgärder på djur tillåtna:

1) perforation, klippning och tatuering av öronen hos svin, nötkreatur, får, getter och andra animalieproduktionsdjur samt fästande av öronmärke och inoperering av mikrochips på djuren och märkning av ovan nämnda djur på något annat sätt när åtgärden vidtas av en kompetent person och åsamkar kortvarig och lindrig smärta,

2) borttagande av vargtänder på häst när åtgärden vidtas av en veterinär, tatuering av hästar när åtgärden vidtas av en veterinär eller under tillsyn av en sådan, inoperering av mikrochips på hästar när åtgärden vidtas av en kompetent person samt frysmärkning av hästar när åtgärden vidtas av en kompetent person,

3) tatuering av katter när åtgärden vidtas av en veterinär, tatuering av hundar när åtgärden vidtas av en kompetent person samt inoperering av mikrochips på katter och hundar när åtgärden vidtas av en kompetent person,

4) märkning av andra djur än de som avses i 1-3 punkten när åtgärden vidtas av en kompetent person och åsamkar kortvarig och lindrig smärta,

5) (2003/40) kastrering av svin som är yngre än åtta dagar genom en öppen kirurgisk metod när åtgärden vidtas av en kompetent person, kastrering av får som är yngre än sex veckor med Burdizzotång när åtgärden vidtas av en kompetent person samt kastrering av svin som är åtta dagar eller äldre, getter, hästar och nötkreatur när åtgärden vidtas av en veterinär,

6) kastrering eller sterilisering av katter, hundar och andra sällskaps- eller hobbydjur när åtgärden vidtas av en veterinär,

7) avhörning av nötkreatur, får och getter genom kirurgi när åtgärden vidtas av en veterinär under bedövning samt förstöring av hornanlaget hos kalvar som är yngre än fyra veckor när åtgärden vidtas av en kompetent person,

8) klippning eller slipning av vassa tandspetsar hos grisar som är yngre än åtta dagar med hjälp av en ändamålsenlig tång eller slipapparat när åtgärden vidtas av en kompetent person, om skador på suggornas spenar förekommer,

9) insättning av nosring hos nötkreatur när åtgärden vidtas av en veterinär, samt

10) kaping av bakåt eller inåt pekande tår fram till första leden hos avelstappar under de 72 första levnadstimmarna när åtgärden vidtas av en kompetent person.

Med en kompetent person avses i 1 mom. en person som har tillräckliga kunskaper i den teknik som används för vidtagande av åtgärden, tillräcklig skicklighet i att vidta åtgärden samt nödvändiga kunskaper om gällande djurskyddsbestämmelser. (2003/40)

De redskap och anordningar som används vid åtgärder på djur skall vara lämpliga för ändamålet, rena och funktionsdugliga.

27 §. Förstöring av kalvars hornanlag

Förstöring av hornanlaget hos en kalv som är yngre än fyra veckor är tillåtet endast genom bränning. Hornanlaget får inte förstöras med lut eller annat frätande ämne. De instrument eller anordningar som används vid bränningen skall hållas rena och funktionsdugliga. När varmbränning används skall brännjärnet vara glödande hett under hela bränningen. Varje hornämne får brännas endast en gång under högst 20 sekunder. Under bränningen skall man se till att kalven inte kan röra på huvudet.

28 §. Avel

Sådan naturlig eller artificiell reproduktion och en sådan avelsmetod som åsamkar eller kan åsamka djur lidande eller skada får inte användas.

Djur får inte hållas för produktionsändamål, om det inte utgående från deras fenotyper eller genotyper rimligen kan antas att djuren kan hållas utan att det är till men för djurens hälsa eller välbefinnande.

29 §. Farmuppfoädnng av vilda djur

Följande vilda däggdjurs- och fågelarter är tillåtet att hålla för farmuppfoädnng för produktion av kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion:

hjortdjur, skogshare, vildsvin, mufflon, hönsfåglar, gräsand, struts, emu och vanlig nandu.

För skinn- och pälsproduktion är det tillåtet att hålla mink, iller, räv och mårhund i farm.

30 §. Djurtävlingar

Vid offentlig tävling av djur skall det finnas en veterinär som förordnats av landskapsregeringen. Med offentlig tävling avses alla former av tävlingar som sker med djur och som genom annonsering eller på annat sätt bekantgjorts eller till vilka anmälan skall ske.

Veterinären skall före tävlingen besiktiga tävlingsområdet och de deltagande djuren. Om djur utsätts eller kan antas bli utsatt för skada eller lidande skall veterinären med omedelbar verkan helt eller delvis förbjuda tävlingen eller att ett visst djur deltar i tävlingen.

Vid nedanstående offentliga tävlingar får tävlingsveterinärens medverkan inskränkas till besiktning av de deltagande djuren och tävlingsområdet varje tävlingsdag före tävlingen:

1) hopptävling med svårighetsgrad t.o.m. lätt A för ponny och hopptävlingar med svårighetsgrad t.o.m. 1,20 för övriga hästar,

2) precisionskörning vid körtävlingar med häst,

3) hästplöjning,

4) skogskörning med häst,

5) brukskörning med häst och vagn,

6) bruksridning,

7) ridtävling med islandshästar,

8) voltiävtävling,

9) gymkhanatävling med häst,

10) tornerspel med häst,

11) draghundstävling, inbegripet nomekörning och tävling i nordisk stil, i sprintklass på en sträcka av längst 30 kilometer, samt

12) hundkapplöpning på rakbana.

Följande offentliga tävlingar får genomföras utan någon medverkan av tävlingsveterinär:

L 19 Djurskyddsförordning (1998:96)

- 1) dressyrtävling med häst,
- 2) dressyrprov vid fälttävlan med häst,
- 3) dressyr vid körtävling med häst,
- 4) klubbtävling, arrangerade som hopptävlingar med svårighetsgrad t.o.m. lätt B för ponny respektive svårighetsgrad t.o.m. 1,10 för övriga hästar,
- 5) lokaltävling, arrangerade som hopptävlingar med svårighetsgrad t.o.m. lätt B för ponny respektive svårighetsgrad t.o.m. 1,10 för övriga hästar,
- 6) agilitytävlingar och liknande tävlingsformer med hund,
- 7) lokala vallhundstävlingar,
- 8) jaktprov med hund, samt
- 9) tävling med andra små sällskapsdjur än hundar och katter.

31 §. Cirkusdjur

På cirkus och vid annan jämförbar föreställning får inte apor, rovdjur, vilda idisslare, hovdjur, pungdjur, säldjur, noshörningar, flodhästar, rovfåglar, strutsfåglar eller krokodildjur användas.

Utan hinder av vad som stadgas i första mom. får dock hundar, tamkatter, sjölejon, tamhästar och tama åsnor användas.

7 kap. Storleken på boxar och båsar m.m.**32 §. Storleken på boxar och båsar**

De mått som anges i detta kapitel är minsta mått för normal inredning. I ett befintligt stall kan mindre avvikelser från måttbestämmelserna accepteras, om det är djurskyddsmässigt acceptabelt för det enskilda djuret. Detsamma gäller vid ombyggnad, under förutsättning att planlösningen i stallet är god.

33 §. Ensambox

Djurslag	Boxens minsta mått i m ²	Övriga krav
Kalv 0 – 4 veckor	längd: 1,20 m, bredd: 1,00 m	Välströad bädd. Boxens väggar skall tillåta ögonkontakt och beröring med andra nötkreatur om inte veterinärmedicinska skäl kräver avskildhet.
Kalv 4 – 8 veckor	längd: 1,40 m, bredd: 1,10 m	
Fullvuxet får eller get	1,4	Djuret skall obehindrat kunna vända sig runt.
Galtbox	6	Galten skall obehindrat kunna vända sig runt. Om boxen används för betäckning skall det finnas tillräckligt utrymme för betäckningen.
Betäckningsbox	10	Boxen skall ha riklig ströbädd och får inte ha spalt- eller gallergolv.

Båsar för bundna nötkreatur skall vara tillräckligt långt och brett så att djuret kan stå och ligga ner på ett jämnt underlag.

34 §. (2003/40) Box för flera djur

Djurslag	Golv- yta m ² / djur	Övriga krav
Kalv under 150 kg	1,5	Djuren skall kunna vända sig runt och ligga ner utan svårigheter. Välströad box för djur under 2 veckor. Golvytan i box med djupströbädd skall vara minst 30 % större än i boxar med spaltgolv för djur över 150 kg.
Ungdjur 150-220 kg	1,7	
Ungdjur 220-400 kg	1,9	
Ungdjur > 400 kg	2,3	
Dikor	4,5	Har boxen dränerat golv skall det finnas en ströad liggplats för varje ko.
Mjölkkor	6,0	
Killing	0,25	Angivna mått gäller golvyta exklusive foderhäckyta. Killingboxen skall ha en välströad ströbädd och får inte ha spalt- eller gallergolv.
Ungget	0,5	
Get	1,20	
Get med killingar	2	Boxen skall ha en välströad ströbädd och får inte ha spalt- eller gallergolv.
Lamm under 15 kg	0,25	Boxen skall ha en välströad ströbädd och får inte ha spalt- eller gallergolv.
Lamm 15-30 kg	0,50	
Lamm över 30 kg	0,75	
Får upp till 55 kg	1,0	Gäller golv med ströbädd. För galler eller spaltgolv är minimiytan 0,8 m ² .
Får över 55 kg	1,4	Gäller golv med ströbädd. För galler eller spaltgolv är minimiytan 1,0 m ² .
Dräktig tacka upp till 55 kg	1,3	Gäller golv med ströbädd. För galler eller spaltgolv är minimiytan 1,1 m ² .
Dräktig tacka över 55 kg	1,7	Gäller golv med ströbädd. För galler eller spaltgolv är minimiytan 1,3 m ² .

35 §. Utrymme för hästar

Hästar i spiltor skall ha följande utrymmen:

	Spilta			Utfodrings- spilta	
	längd, m	bredd, m	Skil- jeväg- gens höjd exkl. galler, m	längd, m	bredd, m
Ponny A (längd < 1,60 m, mankhöjd 1,07 m)	1,80	1,15	0,95	1,75	0,50
Ponny B (längd 1,95 m, mankhöjd 1,08-1,30 m)	2,15	1,40	1,15	2,10	0,55
Ponny C (längd 2,10 m, mankhöjd 1,31-1,40 m)	2,35	1,50	1,25	2,30	0,60
Ponny D (längd 2,20 m, mankhöjd 1,41- 1,48 m)	2,45	1,60	1,30	2,40	0,65
Liten häst (längd 2,35 m, mankhöjd 1,49-1,60 m)	2,65	1,75	1,40	2,60	0,70
Stor häst (längd 2,50 m, mankhöjd 1,61-1,70 m)	2,85	1,85	1,50	2,75	0,75
Häst med en mankhöjd över 1,70 m	1,7 x mank- höjd	1,1 x mank- höjd	0,9 x mank- höjd	1,65 x mank- höjd	0,45 x mank- höjd

Hästar i box skall ha följande utrymmen:

	Enhästsbox		Fölningsbox	
	area, m ²	kortaste sida, m	area, m ²	kortaste sida, m
Ponny A	4,0	1,60	4,5	1,90
Ponny B	5,0	1,90	6,5	2,30
Ponny C	6,0	2,10	7,5	2,50
Ponny D	7,0	2,20	8,5	2,60

Liten häst	8,0	2,35	10,0	2,80
Stor häst	9,0	2,50	11,0	3,00
Häst med en mankhöjd över 1,70 m	(1,8 x mank- höjd) ²	1,5 x mank- höjd	(2,0 x mank- höjd) ²	1,8 x mank- höjd

Takhöjden i stallen skall vara 1,5 x mankhöjden, dock lägst 2,2 m. I boxväggar och spiltorväggar skall avstånd mellan vägg och tak vara mindre än 150 mm eller mer än 450 mm och avståndet mellan vägg eller boxdörr och golv mindre än 35 mm.

Fria öppningar i galler för stor och liten häst bör för stående galler vara mindre än 25 mm eller 65-85 mm och för liggande galler mindre än 85 mm eller 160-200 mm eller mer än 450 mm.

36 §. Utrymmeskrav för kycklingar och värphöns på golv

Kyck- lingarnas ålder	Antal kycklingar/ m ²	Längden vid ut- fodrings- trägets kant per kyckling	Längden vid vat- tenträgets kant per kyckling	Antal kycklingar per rund vattenbe- hållare
0-6 veckor	25	2 cm	0,5 cm	150
7-12 veckor	15	5 cm	0,65 cm	100
13-18 veckor	10	5 cm	0,65 cm	100

I utrymmen för fullvuxna värphöns får det högst finnas 30 kg värphöns/m².

37 §. (2011/51) Utrymmeskrav för övriga fjäderfä på golv

Avelsdjur ska ha följande utrymmen:

	Golvarea		Värprede			
	Enbart inom- hus, djur/ m ²	Vid möjlig- het till utevis- telse, djur/m ²	Längd, m	Bredd, m	Höjd, m	Foder- auto- mater/ 100 djur
Kalko- ner	2		0,5	0,4	0,6	2
Gäss	1	2	0,6	0,6	0,6	3
Ankor	2	4	0,4	0,4	0,5	2

En rastgård bör vara minst dubbelt så stor som vad som föreskrivs som minsta mått för inomhusutrymmet. Slaktdjur ska ha följande utrymme:

L 19 Djurskyddsförordning (1998:96)

		Golvarea			
	Ålder, veckor	Enbart inomhus, kg/m ²	Vid möjlighet till utevisning, kg/m ²	Foderautomater/100 djur	Vattenbehållare/100 djur
Kalkoner	0-12	30		1,5	1
Kalkoner	13-18	30		3,0	2
Gäss ^{1,2}		14	18	4,0	4
Ankor ¹		16	20	3,0	3

Runt fodertråg 7 mm/djur (fri utfodring), rakt vattenstråg 9 mm/djur.

¹ Under den första uppfödningssveckan får beläggningen vara högst 15 djur/m². Beläggningen ska därefter sänkas successivt. Efter 4 veckor gäller tabellvärdena.

² Uppfödning i ligg- och utfodringshall med rastgård: golvarea i liggshall 32 kg/m², rastgård 10 ggr liggallsarean.

Bestämmelser om slaktkycklingar finns i landskapsförordningen om skydd av slaktkycklingar.

38 §. Utrymmeskrav för strutsfåglar

Fågelart och ålder	Max antal fåglar	Djurstall		Rasthage	
		Fållans minsta yta (m ²)	Minsta yta/fågel (m ²)	Rasthagens minsta yta (m ²)	
Struts, emu och nandu (Rhea Americana) < fyra dagar	40	1			
Struts > 4 dagar - 3 veckor	40	5	10	100	
Emu och nandu > 4 d - 3 v	40	5	5	75	
Struts > 3 v - 6 mån	40 ³	15	10-40	100-1000 ⁴	
Emu och nandu > 3 v - 6 mån	40 ³	10	20	100-500 ⁴	
Struts > 6 mån - 1 år		30	800/3	1000	
Emu och nandu > 6 mån - 1 år		20	150	500	
Struts > 1 år - köns mogen		30	1000/3	1000	
Emu och nandu > 1 år - köns mogen		20	200	500	
Vuxen struts	⁵	30	2000/3	1000	

Vuxen emu och nandu	1+1 ⁵	30	250	500
---------------------	------------------	----	-----	-----

³ Om kycklingarna är av samma storlek.

⁴ Utrymmet skall ställas i relation till fågelns ålder.

⁵ Om mer än en avelsgrupp finns inom samma område är det viktigt att fåglarna har tillräckligt skydd och extra utrymme så att de kan undvika varandra.

39 §. (2003/40) Utrymmeskrav för svin

För svin som hålls i grupp gäller följande minimikrav, om inte annat följer av 2 mom.:

Levande vikt	Golv-yta m ² /djur	Övriga krav
högst 10 kg	0,15	
över 10 men högst 20 kg	0,20	Golvytan i box med djupströbbädd skall vara minst 30 % större än i boxar med andra golv.
över 20 men högst 30 kg	0,30	
över 30 men högst 50 kg	0,40	
över 50 men högst 85 kg	0,55	
över 85 men högst 110 kg	0,65	
över 110 kg	1,00	

För gyltor efter betäckning och suggor som hålls i grupp gäller följande minimikrav:

	Golv-yta m ² /djur	Övriga krav
Gylta efter betäckning	1,64	Om djuren hålls i en grupp med mindre än sex individer skall den fria golvytan ökas med 10 %. Om de hålls i en grupp med 40 eller fler individer kan den fria golvytan minska med 10 %. Minst 0,95 m ² per gylta och 1,3 m ² per sugga måste vara en sammanhängande fast golvyta varav högst 15 % får reserveras för dräneringsöppningar. Om färre än sex individer hålls i boxen skall dess sidor vara längre än 2,4 m, annars skall sidorna vara längre än 2,8 m.
Sugga	2,25	

För spaltgolv av betong som används för svin som hålls i grupp gäller följande krav:

	Spalt-vidd högst	Stav-bredd minst
Smågrisar	11 mm	50 mm
Avvanda smågrisar	14 mm	50 mm
Avels- och slaktsvin	18 mm	80 mm
Gyltor efter betäckning och suggor	20 mm	80 mm

Ikraftträdandebestämmelse (2003/40):

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2003. Förordningens 39 § 2 och 3 mom. tillämpas endast på anläggningar som uppförs, byggs om eller tas i bruk efter förordningens ikraftträdande. Från och med den 1 januari 2013 tillämpas bestämmelserna på alla anläggningar.

L 20 Republikens presidents förordning (2012:31) om skötseln i landskapet Åland av förvaltningsuppgifter som rör kontroll av identifiering och registrering av djur

(FFS 1540/2011)

1 §. Tillämpningsområde

Statens ämbetsverk på Åland och Livsmedelssäkerhetsverket svarar, i enlighet med bestämmelserna i denna förordning, i landskapet Åland för skötseln av de förvaltningsuppgifter som rör identifiering och registrering av djur och som enligt 30 § 8 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) i fråga om bekämpande av smittosamma sjukdomar hos husdjur ska skötas av Ålands landskapsregering.

2 §. Uppgifterna för Statens ämbetsverk på Åland

Statens ämbetsverk på Åland utför i landskapet kontroller på plats i enlighet med lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) och artikel 22 i rådets förordning nr 73/2009 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd för jordbrukare inom den gemensamma jordbrukspolitikerna och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare, om ändring av förordningarna (EG) nr 1290/2005, (EG) nr 247/2006 och (EG) nr 378/2007 samt om upphävande av förordning (EG) nr 1782/2003.

3 §. Uppgifterna för Livsmedelssäkerhetsverket

Livsmedelssäkerhetsverket ansvarar i landskapet för stickprovsvurval av jordbruksföretag för kontroll i enlighet med lagen om ett system för identifiering av djur samt artikel 50 och 51 i kommissionens förordning (EG) nr 1122/2009 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 73/2009 vad gäller tvärvillkor, modulering och det integrerade administrations- och kontrollsystem inom de system för direktstöd till jordbrukare som införs genom den förordningen och om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) 1234/2007 när det gäller tvärvillkoren för stöd inom vinsektorn.

4 §. Kostnadsfördelningen

Kostnaderna för skötseln av de förvaltningsuppgifter som avses i 2 och 3 § betalas av landskapet enligt vad Ålands landskapsregering samt Statens ämbetsverk på Åland och Livsmedelssäkerhetsverket avtalar.

5 §. Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2012.

L 21 Landskapsförordning (2011:53) om skydd av slaktkycklingar

1 §. Tillämpningsområde

Denna förordning innehåller bestämmelser om djurskydd vid hållning av slaktkycklingar som avses i 6b § i djurskyddslagen (1998:95) för landskapet Åland. Vad som i denna förordning föreskrivs om slaktkycklingar tillämpas också på slaktkycklingsmödrar. På slaktkycklingsmödrar tillämpas dock inte bestämmelserna i 2 § 4-5 punkten, 4 § 3 mom., 5 §, 10 § 3 mom. och 11-22 §§.

Bestämmelser om skydd av djur finns dessutom i djurskyddsförordningen (1998:96).

2 §. Definitioner

I denna förordning avses med

1) slaktkycklingsmoder fågel i farföräldra- och morföräldra- eller föräldraled som hålls för slaktkycklingsproduktion,

2) flock en grupp slaktkycklingar som föds upp samtidigt i en uppfödningssavdelning och som använder ett gemensamt strötäckt område och gemensamma utfodrings- och vattningsanordningar,

3) tillgänglig area ett strötäckt område som alltid är tillgängligt för slaktkycklingarna och som är tillräckligt stort för en slaktkyckling att vistas i,

4) daglig dödlighet det tal som fås med hjälp av formeln i punkt 1 i bilagan,

5) kumulativ daglig dödlighet det tal som fås med hjälp av formeln i punkt 2 i bilagan.

3 §. Allmänna krav på uppfödningssavdelningen

En uppfödningssavdelning för slaktkycklingar ska i fråga om material, konstruktion och andra egenskaper vara sådan att risken för att slaktkycklingarna ska skada sig är så liten som möjligt. De inre ytorna i uppfödningssavdelningar avsedda för slaktkycklingshållning samt redskap och anordningar för slaktkycklingshållning ska lätt kunna hållas rena och vid behov kunna desinfekteras. I ytbehandlingen får inte träskyddskemikalier, målarfärg eller andra medel användas på ett sådant sätt att de kan orsaka förgiftning hos slaktkycklingar.

Golvet eller botten i uppfödningssavdelningen för slaktkycklingar ska vara av ett material som är lämpligt för slaktkycklingarna, samt sådant att slaktkycklingarna inte skadar sig på det. Golvet eller botten ska dessutom vara så beskaffat att det ger tillräckligt stöd för varje framåtpekande klo på slaktkycklingens fot.

Uppfödningssavdelningar, redskap och anordningar ska hållas rena och i gott skick så att de inte skadar slaktkycklingarna eller äventyrar deras hälsa och välbefinnande. Slaktkycklingar som dött ska dagligen avlägsnas från uppfödningssavdelningen. Alla utrymmen, anordningar och redskap som slaktkycklingar kommer i beröring med ska alltid i sin helhet rengöras och desinfekteras när utrymmet töms och innan en ny grupp slaktkycklingar tas in. Efter tömningen ska allt använt strö avlägsnas och rent strö läggas ut. Gnagare och andra skadedjur ska bekämpas i uppfödningssavdelningen.

4 §. Förhållandena i uppfödningssavdelningen

Uppfödningssavdelningen ska ha en sådan ventilation att luftfuktigheten, luftens strömningshastighet, tempe-

L 21 LF (2011:53) om skydd av slaktkycklingar

raturen, dammängden och halten av skadliga gaser inte stiger till en skadlig nivå. Ventilationen ska vid behov kombineras med uppvärmningssystem för att upprätthålla en lämplig temperatur och avlägsna överskotts-fuktighet.

Om djurens välbefinnande och hälsa är beroende av ett mekaniskt ventilationssystem ska det även vid eventuella fel i det mekaniska ventilationssystemet i uppfödningssavdelningen vara möjligt att ordna en ventilation som är tillräcklig med tanke på djurens välbefinnande och hälsa. Det mekaniska ventilationssystemet ska då ha ett larmsystem som ger larm vid störningar i ventilationen. Larmsystemets funktion ska testas regelbundet.

Uppfödningssavdelningen ska ha en belysning över minst 80 procent av den tillgängliga arean på minst 20 lux under ljusperioderna, uppmätt i fåglarnas ögonhöjd. Om det är nödvändigt för att trygga slaktkycklingarnas välfärd, får en tillfällig minskning av ljusnivån vid behov tillåtas på veterinärs inrådan. Belysningen ska följa en 24-timmarsrytm. Rytmen ska börja iaktas senast inom sju dagar från det att slaktkycklingarna sätts in i uppfödningssavdelningen och den kan avslutas tidigast tre dagar före planerad slakt. Varje 24-timmarsperiod ska omfatta totalt minst 6 timmar mörker med åtminstone en sammanhängande mörkerperiod på minst 4 timmar, exklusive dimningsperioderna.

Om det för belysningen i uppfödningssavdelningen i huvudsak används lampor, ska det ordnas en lämplig vilotid för slaktkycklingsmödrarna genom att ljusstyrkan minskas tillräckligt. När belysningen i huvudsak är naturlig ska fönstren vara placerade så att ljuset fördelas jämnt mellan alla delar av uppfödningssavdelningen.

Bullernivån ska hållas så låg som möjligt i uppfödningssavdelningen. Ständigt eller plötsligt buller ska undvikas och slaktkycklingarna får inte ständigt vara utsatta för buller som överstiger 65 decibel (dB[A]).

Alla slaktkycklingar ska ständigt ha tillgång till strö som är lagom torrt och luckert på ytan.

5 §. *Specialbestämmelser om hög djurtäthet*

Om djurtätheten för slaktkycklingar överstiger 33 kilogram levande vikt per kvadratmeter ska uppfödningssavdelningen vara försedd med ventilationssystem och vid behov värme- och kylsystem som används på ett sådant sätt att

1) ammoniakhalten (NH₃) inte överstiger 20 ppm och att koldioxidhalten (CO₂) inte överstiger 3000 ppm uppmätt i höjd med slaktkycklingarnas huvud,

2) inomhustemperaturen inte överstiger utomhustemperaturen med mer än 3°C när utomhustemperaturen är högre än 30°C i skuggan,

3) den genomsnittliga relativa fuktigheten uppmätt i uppfödningssavdelningen under 48 timmar inte överstiger 70 procent när utomhustemperaturen är lägre än 10°C.

I slaktkycklingsuppfödningssallet ska det dessutom finnas ett reservsystem för alstring av elektricitet med vars hjälp den mekaniska ventilationen tryggas i händelse av elavbrott.

6 §. *Anordningar och redskap*

Anordningar och redskap som är avsedda för hållande samt vattning och utfodring av slaktkycklingar ska

vara sådana att de inte medför risk för att slaktkycklingarna skadar sig. Ventilationssystem och utfodringsanordningar samt övriga anordningar och redskap ska vara sådana att de orsakar så lite buller som möjligt.

Fodertråg, foderkoppar och andra utfodringsanordningar ska placeras så att fåglarna får tillräckligt med foder. Höjden på utfodrings- och vattningsanordningar ska justeras allt efter som slaktkycklingarna växer, så att alla slaktkycklingar kan äta och dricka utan svårigheter.

Uppfödningssavdelningen för slaktkycklingar ska ha tillräckligt många dricksplatser, som ska placeras så att de är inom räckhåll för alla slaktkycklingar. Vattningsanordningarna ska vara sådana att vattenspill minimeras.

7 §. *Utomhusinhägnad och andra utomhusområden*

Om slaktkycklingarna har möjlighet att röra sig ute, ska den gång som leder ut ur uppfödningssavdelningen vara trygg för slaktkycklingarna. Utomhusinhägnadens stängsel ska vara av ett material som är lämpligt för slaktkycklingar och vara tryggt för dem. Stängslen ska hållas i gott skick så att slaktkycklingarna inte skadar sig.

Utomhusinhägnaden ska vara tillräckligt rymlig med hänsyn till antalet slaktkycklingar och underlagets beskaffenhet. Underlaget i inhägnaden ska vara sådant att det kan hållas torrt. I utomhusinhägnaden får det inte finnas konstruktioner eller föremål som kan skada slaktkycklingarna. Slaktkycklingarna ska vid behov utomhus ha tillgång till lämpliga väderskydd.

8 §. *Omsorg om fåglarnas välbefinnande*

Slaktkycklingarnas välbefinnande ska kontrolleras minst två gånger om dagen. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid tecken som tyder på en sänkt välbefinnande- eller djurhälsonivå hos slaktkycklingarna. En slaktkyckling ska inspekteras individuellt om en allmän inspektion visar att det är nödvändigt. Om det vid kontrollen upptäcks något som avviker från det normala, ska åtgärder omedelbart vidtas för att reda ut och avhjälpa situationen.

9 §. *Hantering av slaktkycklingar*

När slaktkycklingar fångas in ska särskild försiktighet iaktas. Innan slaktkycklingarna fångas in ska man avlägsna sådana hinder orsakade av anordningar och redskap som kan skada slaktkycklingarna.

Vid hantering av slaktkycklingsmödrar som slutat värpa ska man särskild fasta uppmärksamhet vid att man inte orsakar dem benbrott eller andra skador.

10 §. *Vattning och utfodring*

Foder som ges till slaktkycklingar ska vara näringsrikt och balanserat. I fråga om utfodringen av slaktkycklingar och näringsens sammansättning ska särskild uppmärksamhet fästas vid förebyggandet av ledskador och skador på benstommen.

Slaktkycklingar ska ha tillgång till en tillräcklig mängd foder antingen ständigt eller portionsvis. Det ska finnas ständig tillgång till dricksvatten. Vid utfodringen ska plötsliga förändringar i fodrets sammansättning och mängd undvikas.

Fodret får tas bort från slaktkycklingarna tidigast 12 timmar före flockens beräknade slakttidpunkt.

Anordningar och redskap avsedda för utfodring och vattning av slaktkycklingar ska hållas rena.

Avföring får inte förorena fodret eller dricksvattnet.

11 §. Uppfödningstall för slaktkycklingar

Om djurtätheten för slaktkycklingar överstiger 33 kilogram levande vikt per kvadratmeter, ska den som äger eller håller och ansvarar för skötseln av slaktkycklingarna göra en skriftlig beskrivning av produktionssystemet i slaktkycklingsuppfödningstallet, vilken ska innehålla tekniska uppgifter om byggnaderna och deras anordningar. Beskrivningen ska hållas uppdaterad och på begäran visas upp för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Den djurtäthet som ska tillämpas i uppfödningstallet eller en ändring av djurtätheten ska anmälas till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet senast 15 dagar innan flocken sätts in i stallet. Anmälan ska åtföljas av ett sammandrag av beskrivningen av produktionssystemet. Sådana förändringar i produktionssystemet som kan påverka slaktkycklingarnas välbefinnande ska utan dröjsmål anmälas till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

För att djurtätheten ska få höjas så att den överstiger 39 och högst är 42 kilogram levande vikt per kvadratmeter förutsätts att det vid djurskyddsinspektionerna i slaktkycklingsuppfödningstallet under de senaste två åren inte har uppdagats någon sådan verksamhet som strider mot författningarna om djurskydd, att den som äger eller håller och ansvarar för skötseln av slaktkycklingarna tillämpar riktlinjer för goda djurhållningsrutiner och att dödligheten bland slaktkycklingarna är tillräckligt låg. Om ingen inspektion har gjorts i slaktkycklingsuppfödningstallet under de senaste två åren, ska minst en inspektion göras innan djurtätheten får höjas.

När den som äger eller håller och ansvarar för skötseln av slaktkycklingar sänder slaktkycklingar till slakteriet ska den till slakteriet lämna de uppgifter om flockens förvaringsutrymme och om flocken som behövs för bedömningen av slaktkycklingarnas välbefinnande.

12 §. Beskrivning av produktionssystemet och viktiga uppgifter om produktionssystemet

Den beskrivning av produktionssystemet som avses i 11 § 1 mom. ska innehålla följande information:

- 1) en planritning över stallet,
- 2) uppgift om den tillgängliga arean för slaktkycklingarna,
- 3) uppgifter om ventilations- och värmesystem och tekniska inspektioner av dem,
- 4) uppgifter om utfodrings- och drickanordningar och deras placering,
- 5) larmsystem och reservsystem för dem för det fall att någon automatiserad eller mekanisk utrustning som är nödvändig för slaktkycklingarnas välbefinnande upphört att fungera,
- 6) dokumentation om tekniska inspektioner av larmsystemen,
- 7) typ av golv,
- 8) vilket strö som normalt används.

De viktiga uppgifter om produktionssystemet som avses i 11 § 1 mom. är, per uppfödningssavdelning

- 1) den tillgängliga arean för slaktkycklingarna,

- 2) typ av ventilationssystem och utfodrings- och vattningssystem,

- 3) larmsystem och reservsystem för dem för det fall att någon automatiserad eller mekanisk utrustning som är nödvändig för slaktkycklingarnas välbefinnande upphört att fungera,

- 4) vilket strö som normalt används.

13 §. Innehållet i riktlinjerna för god praxis

De riktlinjer för god praxis som avses i 11 § 2 mom. ska omfatta följande sakkomplex i fråga om slaktkycklingar:

- 1) lagstiftningen om skydd,
- 2) fysiologi och beteende,
- 3) skötsel,
- 4) hantering och infångning,
- 5) lastning och transport,
- 6) avlivning,
- 7) förebyggande skyddsåtgärder mot sjukdom.

14 §. Höjning av djurtätheten till över 39 kilogram levande vikt per kvadratmeter

Den dödlighet som avses i 11 § 2 mom. är tillräckligt låg när den kumulativa dagliga dödligheten inom sju på varandra följande flockar inom uppfödningssavdelningen i genomsnitt är lägre än det procenttal som fås med hjälp av formeln i punkt 3 i bilagan.

15 §. Uppgifter om flocken som ska lämnas till slakteriet

De uppgifter om flocken som ska lämnas till slakteriet och som avses i 11 § 3 mom. är

- 1) uppfödningstall och uppfödningssavdelning där flocken har fötts upp,
- 2) den dagliga dödligheten inom flocken,
- 3) vilken ras eller hybrid slaktkycklingarna inom flocken tillhör,
- 4) en kalkyl över den kumulativa dagliga dödligheten inom flocken.

16 §. Bedömning av slaktkycklingars välbefinnande

En veterinär vid Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet ska se till att uppgifterna om de slaktkycklingar som anlänt till slakteriet samt antalet slaktkycklingar som är döda vid ankomsten till slakteriet registreras vid slakteriet.

Vilken inverkan de förhållanden under vilka slaktkycklingar hålls och andra motsvarande faktorer har på slaktkycklingarnas välbefinnande bedöms utifrån dödligheten inom flocken och den bedömning av hudinflammation på trampdynorna som görs i samband med köttbesiktningen (*faktorer som beskriver slaktkycklingars välbefinnande*).

Om bedömningen av slaktkycklingarnas välbefinnande visar att välbefinnandet försämrats under uppfödningen, ska veterinären underrätta den som äger eller håller och ansvarar för skötseln av slaktkycklingarna. Den som äger eller håller och ansvarar för skötseln av slaktkycklingarna samt Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet ska vidta lämpliga åtgärder.

17 §. Faktorer som beskriver slaktkycklingars välbefinnande

Den kumulativa dagliga dödligheten inom flocken beskriver dödligheten bland slaktkycklingarna i en uppfödningssavdelning.

L 21 LF (2011:53) om skydd av slaktkycklingar

Förekomsten av hudinflammation på trampdynorna bedöms genom kontroll av den ena fotsulan hos minst hundra fåglar i en flock. Vid kontrollen poängsätts hudinflammationens svårighetsgrad på basis av hur djup skadan är. Poängen indelas i tre klasser 0, 1 och 2, där klass 0 motsvarar en frisk trampdyna, klass 1 lindrig, ytlig inflammation och klass 2 djup inflammation. Resultatet av bedömningen av hudinflammation på trampdynorna hos flocken fås med hjälp av formeln i punkt 4 i bilagan.

18 §. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets utredning

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet ska göra en utredning enligt 16 § 3 mom., om resultatet av en bedömning av hudinflammation på trampdynorna hos flocken överstiger 80 poäng eller om den kumulativa dagliga dödligheten inom flocken överstiger det procenttal som fås med hjälp av formeln i punkt 5 i bilagan.

19 §. Bestämmande av djurtätheten för slaktkycklingar

Djurtätheten för slaktkycklingar inom en uppfödningssavdelning bestäms utifrån slaktvikten på den senast slaktade flocken med hjälp av formeln i punkt 6 i bilagan i fråga om slaktkropparnas varma vikt och med hjälp av formeln i punkt 7 i bilagan i fråga om slaktkropparnas kalla vikt.

20 §. Hur de faktorer som beskriver slaktkycklingars välbefinnande påverkar djurtätheten

Om de faktorer som beskriver slaktkycklingarnas välbefinnande visar att slaktkycklingarnas välbefinnande har försämrats när en djurtäthet på högst 39 kilogram levande vikt per kvadratmeter tillämpats, minskas djurtätheten på en gång med 1-2 kilogram för en viss tid.

När en djurtäthet som överstiger 39 kilogram levande vikt per kvadratmeter tillämpas minskas djurtätheten för en viss tid till högst 39 kilogram levande vikt per kvadratmeter.

Om minskningen av djurtätheten till högst 39 kilogram levande vikt per kvadratmeter har berott på att dödligheten varit alltför hög, får djurtätheten höjas till den tidigare nivån, om den kumulativa dagliga dödligheten inom sju på varandra följande flockar inom uppfödningssavdelningen i genomsnitt är lägre än det procenttal som fås med hjälp av formeln i punkt 3 i bilagan.

21 §. Omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av slaktkycklingars välbefinnande

Vid bedömningen av slaktkycklingars välbefinnande ska sådana av slaktkycklingsägaren eller slaktkycklingshållaren oberoende eller exceptionella orsaker beaktas som har lett till att dödligheten bland slaktkycklingarna eller mängden hudinflammationer på trampdynorna har ökat under uppfödningstiden.

Av slaktkycklingsägaren eller slaktkycklingshållaren oberoende eller exceptionella orsaker som påverkar dödligheten kan vara till exempel kvaliteten på de dagsgamla kycklingar som levererats, kvaliteten på det kommersiella foder som använts, förhöjd dödlighet som beror på förädlade slaktkycklingar eller en oväntad funktionsstörning i vattnings- eller utfodringsanordningarna eller i ventilationsanordningen.

En av slaktkycklingsägaren och slaktkycklingshållaren oberoende eller exceptionell orsak som påverkar mängden hudinflammationer på trampdynorna kan vara till exempel en oväntad funktionsstörning i vattningsanordningarna.

Vid bedömningen av slaktkycklingarnas välbefinnande har slaktkycklingsägaren eller slaktkycklingshållaren rätt att informera Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet om de åtgärder som han eller hon redan under uppfödningen av slaktkycklingarna har vidtagit efter att ha observerat problemet. Dessa åtgärder kan gälla till exempel reparation av anordningar, kontakter med veterinär och iakttagandet av dennes anvisningar, resultaten av eventuella obduktioner som utförts på slaktkycklingarna samt de medicinska behandlingar som givits.

22 §. Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2011.

Bilaga

Formler

1) daglig dödlighet M

$M = 100 \times (b_1 + b_2) / b_{tot}$, där

b_1 är antalet slaktkycklingar som har dött i samma uppfödningssavdelning samma dag

b_2 är antalet slaktkycklingar som har avlivats på grund av sjukdom eller av andra skäl i uppfödningssavdelningen den aktuella dagen

b_{tot} är antalet slaktkycklingar i uppfödningssavdelningen den aktuella dagen

2) kumulativ daglig dödlighet M_{cum}

$M_{cum} = M_1 + M_2 + M_3 + \dots + M_n$, där

M_1 är den dagliga dödligheten i uppfödningssavdelningen för flocken i fråga under den första dagen

M_2 är den dagliga dödligheten i uppfödningssavdelningen för flocken i fråga under den andra dagen

M_3 är den dagliga dödligheten i uppfödningssavdelningen för flocken i fråga under den tredje dagen

M_n är den dagliga dödligheten i uppfödningssavdelningen för flocken i fråga under den sista dagen

3) Dödlighetsgränsvärde för den genomsnittliga kumulativa dödligheten för sju på varandra följande flockar K_7

$K_7 = (1 + 0,06 \times t) \%$, där

t är antalet dagar då slaktkycklingar i den berörda flocken funnits i uppfödningssavdelningen

4) Resultatet av bedömningen av hudinflammation på trampdynorna J

$J = 100 \times (n_1 \times 0,5 + n_2 \times 2) / n_{tot}$, där

n_1 är antalet fötter i klass 1

n_2 är antalet fötter i klass 2

n_{tot} är det totala antalet bedömda fötter

5) Dödlighetsgränsvärde för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets utredning K_t

$K_t = (1 + 0,12 \times t) \%$, där

t är antalet dagar då slaktkycklingar i den berörda flocken funnits i uppfödningssavdelningen

6) Djurtätheten för slaktkycklingar beräknad på basis av slaktkropparnas varma vikt KT

$$KT = [100 \times (p_1 + p_2 + p_3 + \dots + p_n) / 73,25] / a,$$

p_1 är slaktvikten för flockens första slaktkyckling

p_2 är slaktvikten för flockens andra slaktkyckling

p_3 är slaktvikten för flockens tredje slaktkyckling

p_n är slaktvikten för flockens sista slaktkyckling

a är slaktkycklingarnas tillgängliga area i kvadratmeter

7) Djurtätheten för slaktkycklingar beräknad på basis av slaktkropparnas kalla vikt KT_j

$$KT_j = [100 \times (p_1 + p_2 + p_3 + \dots + p_n) / 71,80] / a,$$

p_1 är slaktvikten för flockens första slaktkyckling

p_2 är slaktvikten för flockens andra slaktkyckling

p_3 är slaktvikten för flockens tredje slaktkyckling

p_n är slaktvikten för flockens sista slaktkyckling

a är slaktkycklingarnas tillgängliga area i kvadratmeter

L 22 Djurtransportförordning (1998:97)

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §. (2011/102) Tillämpningsområde

Denna förordning tillämpas på transport av alla typer av djur inom landskapet Åland, mellan landskapet och riket samt mellan landskapet och ett annat land. Med undantag av 1 och 4 §§ tillämpas inte denna förordning på transporter där resans totala längd är högst 50 km. Inte heller vid transport av djur i icke-kommersiellt syfte och av något enskilt djur som ledsagas av en fysisk person som ansvarar för djuret under transporten eller vid transport av sällskapsdjur som följer sin ägare på en privat resa tillämpas ovannämnda paragrafer.

Då en boskapsuppfödare med eget fordon flyttar djur från en betesmark till en annan utan att det sker i förvärvssyfte tillämpas endast 1 § samt i tillämpliga delar 4 §.

2-3 §§. Upphävda (2011/102).

4 §. (2011/102) Allmänna krav på transportfordon

Avgaser får inte komma in till djuren.

Djur får inte transporteras i en personbils bagageutrymme såvida inte bagageutrymmet har en öppen förbindelse med bilens passagerarutrymme och djuren inte utsätts för onödigt lidande.

5-7 §§. Upphävda (2011/102).

2 kap. Tillstånd att transportera djur och register över djurtransportörer

8 §. Upphävd (2011/102).

9 §. (2011/102) Register över djurtransportörer

I registret införs följande uppgifter:

1) transportörens namn eller firma, FO-nummer (företags- och organisationsnummer), adress samt övrig behövlig kontaktinformation,

2) transportörens tillståndsnummer,

3) begränsningar som gäller de djurarter som transporteras eller transportform,

4) uppgift om att Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet har beviljat tillståndet och kontaktinformation,

5) de uppgifter i kompetensbeviset för förare eller skötare som avses i kapitel III i bilaga III till Rådets för-

ordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97, nedan EG-förordning nr 1/2005, och uppgift om tillfällig indragning av kompetensbeviset,

6) de uppgifter i intyget om godkännande av vägtransportmedel som avses i kapitel IV i bilaga III till EG-förordning nr 1/2005 samt de uppgifter som behövs för att identifiera transportmedlen,

7) uppgifterna i intyget om godkännande av fartyg för djurtransport som avses i artikel 19.1 i EG-förordning nr 1/2005, samt

8) de uppgifter som avses i artikel 26.4 punkt c och artikel 26.6 i EG-förordning nr 1/2005.

10-12 §§. Upphävda (2011/102).

3 kap. Upphävt (2011/102)

13-14 §§. Upphävda (2011/102).

4 kap. Upphävt (2011/102)

15-18 §§. Upphävda (2011/102).

5 kap. Transport av tama hovdjur, nötkreatur, får, getter och svin

19 §. Transport

1 mom. upphävt (2011/102).

Efter en transport över åtta timmar skall djuren hållas under uppsikt med beaktande av djurens hälsotillstånd under 4-5 dagar om de inte skall slaktas snart efter transporten.

Särskilda bestämmelser för vissa djurslag

20 §. (2011/102) Tama hovdjur

Hovdjur får inte transporteras i fordon med mer än ett plan. Vid transport av hästar ska utsatta kroppsdelar vid behov skyddas med kroppsskydd.

21 §. Upphävd (2011/102).

22 §. (2011/102) Svin

Vid behov ska svinen kylas ner med en lätt vattendusch.

6 kap. Transport av fjäderfä, andra tamfåglar, tama kaniner samt hundar och katter

23 §. Fjäderfä och andra tamfåglar

Fåglarna skall lastas i dämpad belysning. Vid hanteeringen av fåglar och transportemballage som innehåller fåglar skall särskild försiktighet iakttagas. Vid lastning av burhöns skall transportlådor, burar eller liknande placeras så nära hönsburarna som möjligt. Fåglarna tas försiktigt ur burarna med en hand under bröstet och en hand över vingarna för att skydda fågeln från skador. De transportemballage som används skall vara så konstruerade att fåglarna inte kan sticka ut huvud eller ben ur transportemballaget.

2 mom. upphävt (2011/102).

24 §. (2011/102) Tama hundar och katter

Om hundar transporteras i en släpvagn efter ett fordon ska höjden på det utrymme som hunden har till sitt

L 23 LF (1998:98) om slakt och avlivning av djur

förfogande vara 5 cm högre än höjden till hjässan när hunden står upp, 20 cm längre än hunden är lång från nos till svanskota och dubbelt så bred som hundens bringa. Hunden ska transporteras i ett transportemballage som lastas i transportutrymmet. Släpvagnen ska dessutom vara försedd med fönster eller lämplig belysning.

7 kap. Andra än ovan nämnda däggdjur samt fiskar och växelvarma djur**25 §. (2011/102) Allmänna regler**

Ventilationshål får inte vara så stora att djuret kan komma i kontakt med människor som hanterar transportemballaget. Transportemballaget ska ha en sådan höjd att djuret kan stå i naturlig ställning men inte resa sig på bakbenen. Transportemballagets tak ska madraseras.

26 §. Hornbärande djur

Hornbärande djur med basthorn får inte transporteras om inte transporten är absolut nödvändig för djurets välbefinnande. Man skall då se till att hornen inte kan fastna i transportemballaget. Muffloner skall transporteras åtskilda från varandra.

27 §. Vildsvin

Transporter av vildsvin under sex månader får ske i grupper om högst 15 svin. Vildsvin som är äldre än sex månader skall transporteras åtskilda från varandra.

28 §. Pälsdjur

Fullvuxna pälsdjur skall transporteras åtskilda i var sitt transportemballage. Transportemballaget skall minst ha följande innermått:

	Räv	Mink och iller
Längd	70 cm	49 cm
Bredd	40 cm	17 cm
Höjd	50 cm	5 cm

Pälsdjur skall vattnas under en transport som varar längre tid än tre timmar och utfodras under en transport som varar längre tid än 24 timmar.

29 §. Strutsfåglar

Ungar till struts, emu och vanlig nandu (*Rhea Americana*) skall transporteras i uppvärmda transportemballage så att temperaturen motsvarar ungarernas värmebehov.

30 §. Fiskar

Vid transport av fiskar skall vattnets temperatur och syrehalt vara, och hållas på en lämplig nivå för fiskarten i fråga.

31 §. Fåglar

Fåglar skall transporteras i halvskyddning och får inte utsättas för drag eller för mycket ljus. I transportutrymmet för burfåglar skall det finnas sittpinnar som är anpassade till fåglarnas storlek. Samtliga fåglar måste få rum på pinnarna samtidigt. Stora papegojor transporteras åtskilda från varandra. Vid transport av oroliga fåglar skall transportemballagets tak vara madrasserat.

32 §. Upphävd (2011/102).

8 kap. Upphävt (2011/102)

33-35 §§. Upphävda (2011/102).

L 23 Landskapsförordning (1998:98) om slakt och avlivning av djur**1 kap. Inledande bestämmelser****1 §. (2010/46) Tillämpningsområde**

Denna förordning gäller vid förflyttning, uppställning, fasthållning, bedövning, slakt och avlivning av djur som föds upp för produktion av kött, skinn, päls eller andra produkter samt för avlivningsmetoder vid sjukdomsbekämpning. Förordningen gäller inte jakt av vilda djur samt försöksdjursverksamhet som utförs under tillsyn av landskapsregeringen.

2 §. Definitioner

I denna förordning avses med

förflyttning: avlastning av djur eller drivande av djur från avlastningsplattformen, spiltor eller fällor till den lokal eller plats där de ska slaktas,

uppställning: hållande av djur i spiltor, fällor, på övertäckta ytor eller i hagar som används av slakterier för att möjliggöra nödvändig tillsyn av djuren (vatten, foder, vila) innan de slaktas, samt

bedövning: en metod som omedelbart försätter djuret i ett tillstånd av medvetslöshet som varar tills döden inträder.

2 kap. Behandling av djur i slakterier**3 §. Förflyttning och uppställning av djur i slakterier**

Slakterier och slaktplatser skall ha lämplig utrustning och hjälpmedel tillgängliga för avlastning och förflyttning av djur.

Djuren skall avlastas så snabbt som möjligt efter ankomsten. Om dröjsmål inte kan undvikas skall de skyddas från extrema väderleksförhållanden och ha tillräcklig ventilation.

Djur som kan skada varandra på grund av art, ålder, kön och ursprung skall hållas och uppställas åtskilda.

Djuren skall skyddas från ogynnsamma väderleksförhållanden och om de varit utsatta för höga temperaturer i fuktigt väder ska de avkylas på lämpligt sätt.

Djurens hälsotillstånd skall kontrolleras minst varje morgon och kväll.

Djur som skadats eller insjuknat under transporten eller uppställningen, liksom inte avvanda djur, slaktas omedelbart. Är detta inte möjligt skall de skiljas åt och slaktas snarast eller inom två timmar. Djur som inte kan gå får inte släpas till slaktplatsen utan skall avlivas där det ligger eller, om det inte förorsakar djuret onödigt lidande, transporteras till platsen för nödslakt på en vagn eller liknande.

Utrustning för avlastning av djur, ramper, broar och lastningshissar skall ha halksäkra golv samt lämpliga sidoskydd för att förhindra att djur faller av.

Utgångs- och ingångsramper skall ha minsta möjliga lutning och vid behov förses med tvärlåar.

4 §. *Behandling av slaktdjur*

Djuren skall bemötas lugnt och förflyttas med varsamhet. Djuren får inte skrämmas, hetsas, vältsas omkull eller behandlas illa. De får inte lyftas på ett sätt som orsakar onödig smärta.

Djur ska förflyttas med varsamhet. Under avlastning och förflyttning ska djuren ha tillräcklig tid på sig att förflytta sig samt fri sikt framåt och fri passage så att stockningar inte uppstår. Drivgångarna ska konstrueras så att risken för att djuren skadas minimeras och vara inrättade så att deras flockinstinkt utnyttjas. Vid behov ska djuren förflyttas ett i sänder. Drivning och tvång av djur som vägrar röra på sig ska vara så lindrig som möjligt. Instrument som är avsedda att styra djuren får endast användas i det syftet och endast under korta perioder. Användning av instrument som ger elektriska stötar ska undvikas i möjligaste mån. Enbart elektriska påfösare med avrundade stift får användas på djur. Under alla omständigheter får sådana instrument endast användas i fråga om fullvuxna nötkreatur och svin som vägrar att förflytta sig och endast när de har utrymme att förflytta sig framåt. Stötarna får inte vara mer än en sekund, de ska komma med tillräckligt långa mellanrum, och får endast ges på bakpartiets muskler. Stötarna får inte upprepas om inte djuret reagerar på dem. (2010/46)

Man får inte utdela slag, sparkar eller trycka på särskilt ömma delar på djurets kropp. Djurens svansar får inte krossas, vridas eller brytas och djurens ögon får inte gripas.

5 §. *Uppstallning*

Djur som inte omedelbart efter ankomsten förs till slakt skall hela tiden ha dricksvatten tillgängligt. Djur som inte har slaktats inom 12 timmar efter ankomsten skall utfodras och därefter ges måttliga mängder mat med lämpliga mellanrum. Djur som hålls på slakterier i mer än 12 timmar skall uppställas och i förekommande fall tjudras på ett sådant sätt att de utan svårigheter kan lägga sig ned. Djur som inte tjudras skall utfodras på ett sådant sätt att de kan äta ostörda. Uppställningsplatserna skall vara trygga och tillräckligt rymliga för de djur som hålls där samt i övrigt uppfylla de krav som ställs på stall och utrymmen för djur enligt djurskyddsförordningen. I utomhusfällor skall lämpligt skydd mot ogynnsamma väderleksförhållanden finnas.

Djur får inte föras till slaktplatsen om det inte omedelbart skall slaktas.

6 §. *Djur i containrar*

Containrar och andra transportemballage som innehåller djur skall hanteras med varsamhet och avlastas horisontellt. Djur som levereras i containrar med perforerade golv skall avlastas med särskild varsamhet för att undgå skador. Vid behov skall djuren avlastas från containrarna ett och ett. Djur som har transporterats i containrar skall slaktas så snabbt som möjligt. I annat fall skall de, om nödvändigt, vattnas och utfodras med lämpliga mellanrum. Fjäderfå som hämtats till slakt skall hållas torra.

7 §. *Fasthållning av djur före bedövning, slakt eller avlivning*

Djur skall hållas fast på ett lämpligt sätt som inte utsätter dem för onödig smärta, lidande eller skador. Djur

rens ben får inte bindas ihop och djur får inte hängas upp före bedövning eller avlivning. Fjäderfån och kaniner får dock hängas upp före slakt under förutsättning att lämpliga åtgärder vidtas för att säkerställa att djuren, vid tidpunkten för bedövning, befinner sig i ett tillräckligt avslappnat tillstånd för att bedövningen skall kunna utföras effektivt och utan onödiga dröjsmål.

Fasthållning av djur i fasthållningsutrustning skall under inga omständigheter avse upphängning.

Djur som bedövas eller avlivas genom att ett mekaniskt instrument eller elektrisk ström används mot huvudet skall hållas fast i en ställning som gör att utrustningen kan användas enkelt och exakt under en lämplig tidsrymd.

Elektrisk bedövningsutrustning får inte användas som ett sätt att fasthålla eller immobilisera djuren, eller för att förmå dem att flytta på sig.

För att begränsa djurens rörelseförmåga får mekaniska transportanordningar, burar, bedövningsbås eller någon annan motsvarande inhängnad där djuret kan stå upprätt användas. Djurens huvudrörelser får inte begränsas innan bedövaren är klar att bedöva djuret. För att begränsa nötkreaturs och hovdjurs huvudrörelser får halsrem, gramma eller betsel användas.

Den utrustning som används för bedövning av djur skall vara sådan att bedövningen kan utföras snabbt och effektivt. Utrustningen skall hållas ren. I slakterierna och på slaktplatserna skall det även finnas ett reservbedövningsinstrument som kan användas om det ordinarie bedövningsinstrumentet av någon anledning inte fungerar.

Djuret får inte drivas till bedövning förrän bedövaren är klar att omedelbart bedöva djuret. Ett djur får inte bedövas om det inte är möjligt att tappa djuret på blod omedelbart efter bedövningen. Om slakten avbryts får ett levande djur inte lämnas i bedövningsbåset eller på annan plats där bedövningen utförs.

Besiktningsveterinären ansvarar för att bedövaren vet när djuret är lämpligt bedövat.

3 kap. *Bedövning eller avlivning av djur med undantag för pålsdjur*

8 §. *Skjutning och mekanisk anordning som tränger in i hjärnan (bultpistol)*

Alla djur som skall slaktas får bedövas genom skjutning. Skjutvapnet och den mekaniska anordningen som tränger in i hjärnan skall vara tillräckligt effektiva med tanke på djurets storlek och djurat.

Bultpistol får användas vid bedövning av hovdjur som hålls som husdjur, nötkreatur, får, getter, svin samt strutsfåglar och kaniner.

Bultpistolen skall placeras så att projektilen drivs in i hjärnbarken. Bedövaren skall kontrollera att bulten återgår till utgångsläget efter varje skott. Om den inte gör detta får instrumentet inte användas igen förrän det har lagats.

9 §. *Bedövningspunkten hos nötkreatur*

Vid bedövning av nötkreatur med undantag av tjuvar och kalvar skall skjutvapnet eller bultpistolen riktas mot en punkt i pannan mitt emellan hjässan och ögonen och i rät vinkel mot pannbenet.

L 23 LF (1998:98) om slakt och avlivning av djur

Bedövningspunkten hos tjuar ligger en cm på sidan om bedövningspunkten hos övriga nötkreatur medan bedövningspunkten hos kalvar ligger något under mitten på linjen mellan hjässan och ögonen.

10 §. Bedövningspunkten hos svin

Vid bedövning av svin med undantag av galtar skall skjutvapnet eller bultpistolen riktas mot en punkt i pannan 2,5 cm ovanför ögonnivån och i en rät vinkel mot pannbenet. Bedövningspunkten hos galtar ligger 5 cm ovanför ögonnivån på sidan om kraniets mittlinje.

11 §. Bedövningspunkten hos får och getter

Vid bedövning av hornlösa får och getter skall skjutvapnet eller bultpistolen riktas mot huvudets högsta punkt och i kindbenets riktning.

Vid bedövning av killingar och lamm skall skjutvapnet eller bultpistolen riktas mot en punkt något under mitten på linjen mellan hjässan och ögonen och i en rät vinkel mot pannbenet.

Hornbärande får och getter får bedövas med skjutvapen eller bultpistol som riktas mot nacken om hornen hindrar skott genom hjässan. Bedövningspunkten finns genast bakom den kam som löper mellan hornen. Skjutvapnet eller bultpistolen skall riktas mot munnen.

12 §. Bedövningspunkten hos hästar

Vid bedövning av hästar skall skjutvapnet eller bultpistolen riktas mot en punkt i pannan ovanför skärningspunkten mellan de fiktiva linjer som löper från ena sidans öga till andra sidans öra och i en rät vinkel mot pannbenet.

13 §. Bedövningspunkten hos kaniner

Kaniner bedövas genom att skjutvapnet eller bultpistolen placeras på huvudets högsta punkt och riktas i kindbenets riktning.

14 §. Bedövning genom slag (concussion stunning)

Alla djur som skall slaktas får bedövas med ett mekaniskt instrument som utdelar ett icke-penetrerande slag mot huvudet. Användaren skall säkerställa att instrumentet placeras i ett lämpligt läge och att rätt patronstorlek används i enlighet med tillverkarens anvisningar för att uppnå en effektiv bedövning utan frakurer på kraniet.

Vid slakt av en liten mängd kaniner kan djuren även bedövas genom slag mot huvudet med något annat lämpligt instrument. Användaren skall försäkra sig om att djuret bedövas effektivt.

15 §. Bedövning med elektrisk ström

Nötkreatur, svin, får, getter, fjäderfå och kaniner som skall slaktas får bedövas med elström.

Elektroder skall placeras så att de omsluter djurets hjärna så att strömmen kan passera genom den och djuret omedelbart förlorar medvetandet. Lämpliga åtgärder skall också vidtas för att säkerställa en god elektrisk kontakt, särskilt genom avlägsnande av ull eller genom att huden fuktas.

När djuren bedövas ett och ett skall utrustningen vara försedd med en anordning som mäter impedansen och förhindrar att apparaten används om kraven på minsta tillåtna strömstyrka inte kan uppnås. Instrumentet skall vidare avge en ljud- eller ljussignal under den tidsrymd

som strömmen passerar genom djuret och vara kopplad till en anordning som anger spänning och strömstyrka, vilken skall placeras så att den lätt kan avläsas.

16 §. Bedövning i vattenbad

Fjäderfå, med undantag av strutsfåglar, får bedövas i vattenbad.

Vattenbaden skall vara tillräckligt stora och djupa för den typ av fjäderfå som skall slaktas, och får inte svämma över vid ingången. Den elektrod som är nersänkt i vattnet skall löpa längs hela vattenbadets längd. Vattennivån i bedövningsbadet skall kunna regleras för att säkerställa att vattnet väl täcker huvudet på varje fågel som skall bedövas.

Fågelns huvud skall få kontakt med vattnet före vingarna. Fågeln skall hängas stadigt men utan att fågelns fötter kläms åt för mycket i framforslingsmekanismens upphängningskrok. Beröringspunkten mellan fågelns fötter och upphängningskroken skall vid behov fuktas för att säkerställa en god strömgenomgång. Framforslingsmekanismens hastighet skall inte vara större än att fågeln utsätts för elektrisk ström i minst fyra sekunder. Spänningen i bedövningsbadet skall hela tiden vara så stor att den totala strömstyrkan i bedövningsbadet motsvarar den strömstyrka som behövs för att bedöva en fågel multiplicerad med det antal fåglar som samtidigt finns i bedövningsbadet.

Om nödvändigt skall det vara möjligt att ingripa manuellt.

17 §. Bedövning av svin med koldioxid

Svin som skall slaktas får bedövas med koldioxid. Koldioxidkoncentrationen i den gas som används skall vara minst 70 volymprocent. Den kammare i vilken svinen kommer i kontakt med gasen och utrustningen som transporterar svinen igenom kammaren skall vara utformad och konstruerad så att svinen inte skadas, bröstkorgen inte pressas ihop och svinen kan stå upp tills de förlorar medvetandet. Det skall finnas tillräckligt med belysning i framforslingsmekanismen och kammaren för att svinen skall kunna se omgivningen eller andra svin. Kammaren skall vara utrustad med en gashaltmätare som mäter gaskoncentrationen där den är som störst och som avger en tydlig ljud- eller ljussignal om gaskoncentrationen sjunker under den nivå som krävs.

Svinen skall placeras i fällor eller containrar där de kan se varandra och forslas in i kammaren inom 30 sekunder efter det att de kommit in i anläggningen. De skall forslas så snabbt som möjligt från ingången till den plats där gaskoncentrationen är som störst och vara i kontakt med gasen så länge att de med säkerhet förblir medvetslösa fram till dess att de avlivas.

18 §. Avblödning

Avblödningen, som skall vara snabb, ymnig och fullständig, får inte påbörjas om djuret verkar vara vid medvetande.

Avblödningen skall påbörjas senast 60 sekunder efter bedövningen om djuret har bedövats genom skjutning eller med en mekanisk anordning som tränger in i hjärnan. På hornbärande får och getter som bedövats med ett skott i nacken skall avblödningen påbörjas inom 15 sekunder efter bedövningen. Om ett djur har bedö-

vats med elström eller genom slag mot huvudet skall avblödningen påbörjas inom 20 sekunder. Har djuret bedövats med koldioxid skall avblödningen påbörjas inom 60 sekunder från det att djuret har avlägsnats från bedövningskammaren.

Avblödningen skall utföras på ett sådant sätt att åtminstone den ena halspulsådern eller det blodkärl från vilken halspulsådern utgår öppnas. Avblödningen är genomförd när minst 30 sekunder gått sedan blodkärlen öppnades och alla hjärnbarkens reflexer har upphört.

Om samma person ansvarar för bedövning, upphissning och avblödning av djuren skall denna person utföra alla dessa åtgärder innan följande djur bedövas.

Om fjäderfå tappas på blod med automatisk halsavskärningsmaskin skall det finnas någon till hands som kan ingripa så att djuren kan slaktas omedelbart i fall utrustningen inte fungerar.

4 kap. Avlivning av pälsdjur

19 §. Med elektrisk ström

Alla pälsdjur får avlivas med elström. Elektroden skall placeras på ett sådant sätt att strömmen passerar genom djurets hjärna och med en tillräckligt hög strömstyrka för att orsaka omedelbar medvetslöshet och hjärtstillestånd. På rävar och mårddjur där elektroden placeras i mun och rektum skall ström av ett medelvärde på 0,3 ampere användas under minst tre respektive 15 sekunder.

20 §. Med kolmonoxid

Alla pälsdjur får avlivas med kolmonoxid. Den kammare i vilken djuren kommer i kontakt med gasen skall vara utformad och konstruerad så att djuren inte kommer till skada och så att de kan övervakas. Djuren får föras in i kammaren först när kolmonoxidkoncentrationen är minst en volymprocent. Gaskoncentrationen upprätthålls genom att kolmonoxid kontinuerligt tillförs kammaren via en cylinder.

Utströmningssgas från en motor som är avsedd för detta ändamål får användas vid avlivning av mårddjur och chinchillor om gasen är tillräckligt avkyld, filtrerad och fri från irriterande ämnen eller gaser.

Djuren skall hållas kvar i kammaren tills de har avlidit, dock i minst fyra minuter.

21 §. Med koldioxid

Mårddjur och chinchillor får avlivas med koldioxid. Kammaren i vilken djuren kommer i kontakt med gasen skall vara utformad och konstruerad så att djuren inte kommer till skada och så att de kan övervakas. Djuren får inte föras in i kammaren förrän luften innehåller minst 20 volymprocent koldioxid, som skall tillföras i ren form. Djuren skall hållas kvar i kammaren tills de har avlidit, dock i minst fyra minuter.

22 §. Med skjutvapen och mekaniska instrument med penetrerande bult

Alla pälsdjur får avlivas med skjutvapen eller med ett lämpligt instrument med penetrerande bult som drivs in i hjärnan. Används ett instrument med penetrerande bult skall djuret därefter omedelbart avblödas. Pälsdjur som hålls i fångenskap eller annars tas om hand av människan skall avlivas med ett skott i hjärnan. Ett

djur som inte kan fångas in eller fås att hållas på stället skall avlivas med ett skjutvapen på så sätt att djuret dör så snabbt och smärtfritt som möjligt och inte orsakas onödigt lidande.

23 §. Med narkosmedel

En veterinär får avliva ett pälsdjur med lämpligt narkosmedel på sådant sätt och i sådana doser att djuret omedelbart försätts i medvetslöshet och avlider.

5 kap. Avlivning av övriga animalieproduktionsdjur

24 §. Tillåtna avlivningsmetoder

Animalieproduktionsdjur får avlivas med skjutvapen. Djur som hålls i fångenskap eller annars tas om hand av människan skall avlivas med ett skott i hjärnan. Ett djur som inte kan fångas in eller fås att hållas på stället skall avlivas med ett skjutvapen på så sätt att djuret dör så snabbt och smärtfritt som möjligt och inte orsakas onödigt lidande.

Fjäderfå får avlivas genom halsavskärning.

25 §. Avlivning av dagsgamla överskottskycklingar och embryon i kläckningsavfall med mekanisk utrustning

Dagsgamla kycklingar skall avlivas med en utrustning som har snabbt roterande knivar, stift eller en kross. I anläggningen får inte fler djur placeras än vad den är dimensionerad för. För att omedelbart avliva levande embryon skall allt kläckningsavfall behandlas i den mekaniska utrustning som avses ovan.

26 §. Avlivning av dagsgamla överskottskycklingar med koldioxid

Dagsgamla kycklingar skall föras in i ett utrymme med högsta möjliga koncentration av koldioxid, som skall tillföras i ren form. Djuren skall hållas kvar i utrymmet tills de avlidit. Nya djur får inte placeras i utrymmet förrän de tidigare djuren har dött.

26a §. (2011/52) Hänvisningsbestämmelse gällande bedömning av slaktkycklingars välbefinnande

Bestämmelser om bedömning av slaktkycklingars välbefinnande finns i landskapsförordningen (2011:53) om skydd av slaktkycklingar.

6 kap. Avlivningsmetoder vid sjukdomsbekämpning

27 §. Avlivningsmetoder vid sjukdomsbekämpning

Vid avlivning av djur för bekämpning eller diagnostisering av djursjukdomar får varje metod som tillåts ovan användas om den garanterar en säker död. En veterinär kan även ge tillstånd till någon annan avlivningsmetod om det är nödvändigt för att bekämpa eller diagnostisera en djursjukdom. Om den avlivningsmetod som används inte omedelbart leder till döden skall nödvändiga åtgärder vidtas för att säkerställa att djuret avlivas så snabbt som möjligt och under alla omständigheter innan det återfått medvetandet.

L 24 LL (2013:75) om ... skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål m.m.

L 24 Landskapslag (2013:75) om tillämpning av lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål

1 §. Lagens tillämpningsområde

Med stöd av denna lag ska lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (FFS 497/2013), nedan rikslagen, med angivna avvikelser tillämpas inom landskapets behörighet i den lydelse som är gällande i riket så att ändringar i rikslagen tillämpas från ikraftträdandet.

2 §. Myndighetsuppgifter

Landskapsregeringen är den landskapsmyndighet som inom landskapets behörighet ska sköta de uppgifter som enligt rikslagen ska skötas av statliga myndigheter om inte annat bestäms i eller med stöd av denna lag. Med stöd av 32 § självstyrelselagen kan uppgifter som hör till landskapsförvaltningen genom överenskommelseförordning överföras på riksmyndigheter.

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet ska på begäran bistå i beredningen av verksamhetstillstånd och projektgodkännanden.

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet kan i landskapet anlitas vid tillsynen på det sätt som avses i 35 § 2 mom. rikslagen.

Utlåtande som enligt 28 § rikslagen begärs av närings-, trafik- och miljöcentralen om försättande av djur i frihet ska vid behov begäras av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet och av berörda avdelningar inom landskapsregeringens allmänna förvaltning.

Med stöd av 59b § 3 mom. självstyrelselagen utser riket delegationen för skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål enligt 53 § rikslagen. Delegationen utgör den nationella kommitté som varje medlemsstat ska inrätta enligt artikel 49 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/63/EU om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål.

3 §. Ålands projektgodkännandenämnd

Bestämmelserna i 7 kap. rikslagen om nämnden för projektgodkännanden tillämpas på Ålands projektgodkännandenämnd med iakttagande av vad som bestäms om förvaltningsuppgifterna i denna lag och med nedan angivna avvikelser. Landskapsregeringen utser nämnden för att sköta de uppgifter som enligt rikslagen ska skötas av nämnden för projektgodkännanden.

Nämnden består av en ordförande och en vice ordförande samt minst fyra övriga ledamöter och personliga ersättare för dem.

Alla i 30 § rikslagen föreskrivna sakkunskapsområden ska vara företrädare i nämnden. Nämnden är beslutför när mötesordföranden och minst hälften av ledamöterna deltar i beslutsfattandet. Projektgodkännanden beviljas av nämnden om landskapsregeringen inte beslutar att nämnden ska indelas i sektioner.

Nämnden är administrativt underställd landskapsregeringen. Nämndens ärenden föredras av en ansvarig tjänsteman vid den avdelning inom landskapsregeringens allmänna förvaltning som ansvarar för djurskydd.

Landskapsregeringen får organisera nämndens personal med avvikelser från 30 § rikslagen.

4 §. Förhållande till annan lagstiftning

Hänvisningarna i 4 § rikslagen till andra rikslagar ska inom landskapets behörighet avse motsvarande landskapslagstiftning enligt följande:

1) Djurskyddslagen (FFS 247/1996) ska enligt denna lag avse djurskyddslagen (1998:95) för landskapet Åland.

2) Lagen om transport av djur (FFS 1429/2006) ska enligt denna lag avse 3 kap. i djurskyddslagen för landskapet Åland.

3) Lagen om kosmetiska produkter (FFS 22/2005) ska enligt denna lag avse landskapslagen (1988:8) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om konsument säkerhet.

4) Naturvårdslagen (FFS 1096/1996) ska enligt denna lag avse landskapslagen (1998:82) om naturvård.

5) Jaktlagen (FFS 615/1993) ska enligt denna lag avse jaktlagen (1985:31) för landskapet Åland.

Landskapets allmänna förvaltningsrättsliga bestämmelser ska tillämpas då landskapsmyndigheterna utför uppgifter enligt denna lag. Med stöd av denna lag tillämpas samma avgifter som enligt 54 § rikslagen fastställs med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten (FFS 150/1992) och samma arvoden som enligt 55 § rikslagen fastställs av jord- och skogsbruksministeriet.

Vid tillämpningen av rikslagen ska bestämmelserna om straff i djurskyddslagen för landskapet Åland iaktas. Dessutom ska rikslagens särskilda straffbestämmelser tillämpas. Viteslagen (FFS 1113/1990) tillämpas med stöd av landskapslagen (2008:10) om tillämpning i landskapet Åland av viteslagen.

5 §. Ändringssökande

Besvär över beslut som landskapsregeringen eller landskapets nämnd för projektgodkännanden fattat med stöd av denna lag anförs hos Ålands förvaltningsdomstol. I övrigt gäller vad som bestäms om ändringssökande i rikslagen.

6 §. Landskapsförordning

Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av rikslagen ska tillämpas i landskapet oförändrade eller med i landskapsförordningen föreskrivna avvikelser.

Se LF (2013:77) om tillämpning av förordningen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål.

7 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2013.

Genom denna lag upphävs landskapsförordningen (1998:99) om skydd av djur som används för försök och andra vetenskapliga ändamål.

L 25 Landskapsförordning (2013:77) om tillämpning av förordningen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål

1 §. Statsrådets förordning om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (FFS 564/2013) ska tillämpas i landskapet i den lydelse som är gällande i riket så att ändringar i rikslagen tillämpas från ikraftträdandet. Riksförordningen ska tillämpas med de avvikelser som framgår av landskapslagen (2013:75) om tillämpning av lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål.

2 §. Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 2013.

